

**KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNE
KATILIMININ BELİRLEYİCİLERİ
ÜZERİNE BİR ANALİZ
(AFYONKARAHİSAR ÖRNEĞİ)**

Esra ALBAYRAK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

Haziran, 2014

Afyonkarahisar

T.C
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNE KATILIMININ
BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ
(AFYONKARAHİSAR ÖRNEĞİ)**

**Hazırlayan
Esra ALBAYRAK**

**Danışman
Prof. Dr. Selçuk AKÇAY**

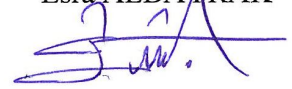
AFYONKARAHİSAR 2014

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum ‘‘Kadınların Gün Faaliyetlerine Katılımının Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz (Afyonkarahisar Örneği)’’ adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

20/06/2014

Esra ALBAYRAK

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Şuayıp ÖZDEMİR

: Prof. Dr. Mehmet KARAKAŞ

İmza

.....
.....
.....

İktisat Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Esra ALBAYRAK'ın “Kadınların Gün Faaliyetlerine Katılımının Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz: Afyonkarahisar Örneği” başlıklı tezi, 20.06.2014 günü saat 09:30'da Afyon Kocatepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir.

.....
.....
.....
Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ÖZET

KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNE KATILIMININ BELİRLEYİCİLERİ ÜZERİNE BİR ANALİZ (AFYONKARAHİSAR ÖRNEĞİ)

Esra ALBAYRAK

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI

Haziran 2014

Danışman: Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

Bu çalışmanın amacı, Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan kadınların gün faaliyetlerine katılmalarının potansiyel belirleyicilerini araştırmaktır. Gün faaliyetlerine katılımın potansiyel belirleyicileri olarak gelir, yaş, eğitim, medeni durum, çalışıp çalışmama, evde çalışan kişi sayısı ve evde bulunan çocuk sayısını kapsayan bir model oluşturulmuştur. Çalışmada kullanılan veriler Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan 425 kadından anket yöntemiyle elde edilmiştir. Oluşturulan model Logit ve Probit yöntemleriyle tahmin edilmiştir, ayrıca anket verilerine Ki-kare testi uygulanmıştır.

Logit ve Probit modellerinin tahmin sonuçlarına göre yaş, eğitim, medeni durum kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını artırırken, kadınların çalışıp çalışmaması gün faaliyetlerine katılma olasılığını azaltmaktadır. Diğer değişkenler kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkilememektedir. Ki-kare testi sonuçlarına göre gün, kadınların sosyal çevrelerini genişletmekte ve boş vakitlerinin değerlendirilmesinde önemli bir araç olmaktadır. Gün faaliyetlerinden elde edilen gelirin aile tasarrufunu artırması gibi ekonomik bir yönü bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Toplum, Boş Zaman, Gün Kavramı, Davranışsal

Ekonomi, Logit ve Probit Modelleri

ABSTRACT

THE DETERMINANTS OF PARTICIPATION TO THE GÜN ACTIVITIES (THE CASE OF AFYONKARAHİSAR)

Esra ALBAYRAK

**AFYON KOCATEPE UNIVERSITY
THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF ECONOMICS**

June 2014

Advisor: Prof. Dr. Selçuk Akçay

The purpose of this study is to examine potential determinants of gün activities (Social days) in Afyonkarahisar providence. A model which contains income, age, education, employment, number of employed in the household, number of children and marital status is constructed. Data is obtained from a survey conducted for 425 women. The model is estimated using Logit and Probit, also Chi-Square test is applied.

The results of Logit and Probit models indicate that while age, education and whether or not a woman is married increases the probability of participating gün activities, whether or not a woman is employed reduces probability of participating gün activities in a statistically significant ways. Other variables do not have statistically significant effect on the probability of participating gün activities. The results of Chi-Square test reveal that gün activities make women more sociable and is an important tool to spend their spare time usefully. Increasing the family saving is one of the economic aspect of gün activities.

Key Words: Society, Leisure, Gün (social days), Behavioral Economic, Logit and Probit Models

ÖNSÖZ

Çalışmanın hazırlanma sürecinde bana yol gösteren, destek ve katkı sağlayan değerli tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Selçuk AKÇAY'a, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde Yrd. Doç. Dr. Özcan ZORLU'ya ve yine verilerin çözümlenmesinde Arş. Grv. Ali AVAN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Hayatımın her evresinde yanımda olan, bana desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem Kadriye ALBAYRAK'a, babam Turgut ALBAYRAK'a ve kardeşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Tez sürecinde yanımda olan sevgili arkadaşlarıma hoşgörülerinden ve sabırlarından dolayı ayrıca teşekkür ederim.

Esra ALBAYRAK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUM, TOPLUMSALLAŞMA VE BOŞ ZAMAN

1.TOPLUM VE TOPLUMSALLAŞMA.....	3
1.1. TOPLUM	4
1.2. TOPLUMSAL İLİŞKİLER.....	4
1.3. TOPLUMSAL GRUPLAR	5
1.3.1 Toplumsal Grupların Sınıflandırılması	6
1.3.2. Toplumsal Grup Çeşitleri.....	7
1.4. TOPLUMSAL YAPI	8
1.5. SOSYAL KİŞİ VE SOSYAL KİŞİLİK.....	9
1.6. TOPLUMSALLAŞMA	10
1.6.1. Toplumsal Etkileşim	12
1.6.2. Toplumsallaşma Araçları	13
2. SOSYAL ETKİNLİK VE GÜNDELİK YAŞAM	14
2.1. SOSYAL ETKİNLİK	15
2.2. ZAMAN KAVRAMI.....	16
2.3. BOŞ ZAMAN VE REKREASYON.....	17
2.4. BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRMESİ	19

2.4.1. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmayı Etkileyen Faktörler	22
2.4.2. Çeşitli Boş Zaman Değerlendirme Faaliyetleri.....	25
3. TOPLUMSALLAŞMADA CİNSİYET KAVRAMI.....	25
3.1. KADININ TOPLUMSAL YAŞAMDAKİ YERİ	27
3.2. KADINLARIN TOPLUMDAKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİ	29

İKİNCİ BÖLÜM

DAVRANIŞSAL EKONOMİ VE GÜN KAVRAMI

1. DAVRANIŞSAL EKONOMİ KAVRAMI.....	30
1.1. DAVRANIŞSAL EKONOMİ.....	31
1.2. DAVRANIŞSAL EKONOMİ YAKLAŞIMLARI	32
1.3. DAVRANIŞSAL EKONOMİ ALANINDA KULLANILAN ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ.....	34
1.3.1. Varsayımsal Seçim	35
1.3.2. Gerçek Sonuçlarla Deneyler	35
1.3.3. Alan Çalışması	35
1.3.4. Süreç Ölçümleri	35
1.4. KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNİN DAVRANIŞSAL EKONOMİ İÇERİSİNDEKİ YERİ	36
2. GÜN KAVRAMI VE KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİ	38
2.1. GÜN KAVRAMI	38
2.2. GÜN KAVRAMININ ÖNEMİ	39
2.3. GÜN ÇEŞİTLERİ.....	40
2.4. GÜN HAZIRLIKLARI.....	43
2.5. GÜN FAALİYETLERİNİN İŞLEVLERİ	46
3. KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER..	47
3.1. BİREYSEL FAKTÖRLER.....	49
3.1.1. Yaş.....	49
3.1.2. Meslek ve Eğitim Düzeyi.....	50
3.1.3. Aile Yapısı	50
3.2. SOSYAL FAKTÖRLER	50

3.2.1. Cinsiyet.....	50
3.2.2. Medeni Durum	51
3.2.3. Zaman Sıkıntısı.....	51
3.2.4. Günlük Problemler	51
3.2.5. Yerleşim Yeri	52
3.3. EKONOMİK FAKTÖRLER	52
3.3.1. Ekonomik Gelir.....	52
3.4. PSİKOLOJİK FAKTÖRLER.....	53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EKONOMETRİK MODEL VE UYGULAMA SONUÇLARI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	54
2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ.....	54
3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	55
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	56
4.1. VERİLERİN TOPLANMASI	56
4.2. VERİLERİN ANALİZİ	56
4.3. VERİLERİN TANIMLANMASI VE MODEL	57
5. LOGİT MODEL	59
6. PROBİT MODEL	60
7. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME.....	62
7.1. GÜVENİRLİK	62
7.2. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER.....	63
7.3. AMPİRİK SONUÇLAR	65
7.3.1. Logit Model Sonuçları	66
7.3.2. Probit Model Sonuçları.....	67
7.3.3. Ki-Kare Analiz Sonuçları	69
SONUÇ.....	84
KAYNAKÇA.....	88
EKLER.....	96

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 1. Değişken Tanımları	57
Tablo 2. Güvenirlik Analiz Tablosu.....	63
Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler	63
Tablo 4. Katılımcıların Bireysel ve Sosyo-Kültürel Özellikleri	64
Tablo 5. Logit Model Sonuçları.....	66
Tablo 6. Probit Model Sonuçları.....	67
Tablo 7. Gün Faaliyetlerine Katılım ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)	69
Tablo 8. Katılımcıların Yaşları ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	70
Tablo 9. Katılımcıların Meslekleri ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	71
Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Düzeyi ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	72
Tablo 11. Katılımcıların Medeni Durumu ile Gün faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	73
Tablo 12. Katılımcıların Çalışma Durumu ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	73
Tablo 13. Evde Çalışan Kişi Sayısı ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	74
Tablo 14. Katılımcının Gelir Durumu ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	75
Tablo 15. Evde Bulunan Çocuk Sayısı ile Gün faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi).....	76

Tablo 16. Katılımcının Gün Faaliyetlerine Katılma sayısı (aylık) ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi) .76
Tablo 17. Gün Faaliyetlerine Katılma Sıklığı İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)77
Tablo 18. Katılımcıların Gün Faaliyetlerini Gerçekleştirdiği Topluluk İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)78
Tablo 19. Gün Faaliyetlerinde Tercih Edilen Maddi Araç İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi) 79
Tablo 20. Gün Faaliyetlerinde Sunulan İkramların Hazırlanış Biçimi İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)80
Tablo 21. Gün Faaliyetlerinin Yapıldığı Mekân İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)81

GİRİŞ

İnsan, sosyal bir varlık olup, hayatını tek başına devam ettiremeyen, hayatını bir grup veya topluluk içerisinde sürdüren bir varlıktır. İnsanların bir araya gelmesiyle gruplar, grupların bir araya gelmesiyle de toplum oluşmaktadır. Böylelikle insanların bir araya gelerek yaşaması ve ihtiyaçlarını giderme zorunluluğu toplumsal ilişkilerin meydana gelmesini sağlamıştır.

Birey, günlük normal aktiviteler dışında, kültürel, kişisel ve sosyal olarak sosyal etkinliklere katılmaktadır. Birey, ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, kişiliğini geliştirmek için belirli aralıklarla yaptığı eğlence faaliyetleriyle sosyal etkinlikte bulunabilmektedir. Bu etkinliklerden biri de “gün” faaliyetleridir.

Gün faaliyeti özellikle son dönemlerde modern şehir hayatının ortaya çıkardığı bireyler arası bir etkinliktir. Gün faaliyeti, insan hayatındaki sosyalleşmenin sembolik göstergesini ifade etmektedir. Bir serbest zaman etkinliği olarak değerlendirilen gün faaliyetlerindeki amaç, bireylerin bir araya gelerek, eğlenerek, sosyal etkileşimde bulunmalarınıdır. Gün faaliyetlerinde kadınların toplumsal alanlarda kendilerine bir rol bulması ve karşılıklı paylaşımlar üzerinden oluşan iletişim ile sosyalleşmesi, sosyal ilişkiler kurması gün faaliyetlerine katılmanın önemini açıklamaktadır. Gün faaliyetine katılan bireyler, rol kayıplarından çıkarak, sosyal çevreyle etkileşim sağlamakta, hem maddi gelir elde etmekte hem de eğlenme vakti bulmaktadır.

Kadınların katıldığı gün faaliyetleri, bireyler arası etkileşimin adımlarından birini oluşturarak kadının serbest zamanını etkin ve verimli bir şekilde kullanıp değerlendirmesinde önemli rol oynamaktadır. Gün faaliyetleri ile kadın bireysel fayda elde etmektedir. Ayrıca gün faaliyetlerine katılan kadınlar, eğlenerek iş hayatının yoğun temposundan ve ev işlerinin yoğunluğundan uzaklaşırlar. Gün faaliyetleri kadınların serbest zamanlarını değerlendirmek için önemli bir sosyal etkinlik türü olup geleneksel konukseverliliğin de devamını sağlayan toplumsal dayanışma örneklerinden birini oluşturmaktadır.

Yaygın bir toplumsal etkileşim biçimi olmasına rağmen literatür de gün kavramı ile ilgili yeterli yazın bulunmamaktadır. Bu çalışmada genel olarak gün faaliyetlerine katılımının belirleyicileri, yaş, meslek, eğitim, medeni durum, çocuk sayısı, gelir gibi bireysel ve sosyo-kültürel etkenlerden oluştuğu kabul edilmiştir. Bu değişkenler kullanılarak gün faaliyetlerine katılımın belirleyicileriyle bir model oluşturulmuş ve değişkenlerin anlamlılık düzeyleri belirlenerek modele dâhil edilmiştir.

Bu kapsamda, Afyonkarahisar’da gün faaliyetlerine katılan kadınların, bu faaliyetlere katılma sürecinde nelerin belirleyici olduğu bu çalışmanın amacını yansıtmaktadır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, toplum kavramı, toplumsallaşma gibi kavramlar açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca toplumsal ilişkilerin ve grupların nasıl oluştuğu, toplumsal grupların sınıflandırılması ve toplumsal grup çeşitleri ele alınmıştır. Sosyal kişi ve kişilik kavramları ele alınarak bireyin nasıl sosyalleştiği ve sosyalleşme araçlarının neler olduğuna yer verilmiştir. Bireyin gündelik yaşamında sosyal etkinliklere neden ihtiyaç duyduğuna değinilerek, boş zaman faaliyetlerine katılmayı etkileyen faktörler belirlenip, bireyin boş zamanlarını nasıl değerlendirdiği araştırılmıştır. Toplumsallaşmada cinsiyet kavramı ele alınarak, kadının toplumsal yaşamdaki yeri ve önemi açıklanmaya çalışılmıştır.

İkinci bölümde, iktisadi bir kavram olan davranışsal ekonomi açıklanıp gün faaliyetleri davranışsal ekonomi çerçevesinden ele alınmıştır. Gün kavramı tanım ve kapsam yönünden ele alınmış, gün faaliyetlerinin önemi, gün çeşitleri, gün faaliyetlerinin işlevleri ve bireye kazandırdıkları açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca kadınların gün faaliyetlerine katılmasında etkili olan faktörler ayrı başlıklar altında incelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, konuyla ilgili teorik ve ampirik sonuçlara yer verilerek, kadınların gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerinin neler olduğunu açıklamaya çalışan uygulama yapılmıştır. Çalışma kapsamında, araştırmanın önemi, kapsamı, örnekleme ve yönteminden bahsedilerek, veriler ve değişkenler tanımlanmış, analizde kullanılan verilerin çözümlenmesi yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TOPLUM, TOPLUMSALLAŞMA VE BOŞ ZAMAN

1.TOPLUM VE TOPLUMSALLAŞMA

İnsan çevresinden etkilendiği gibi çevresini de etkileyen sosyal bir varlıktır. Bu etkileşimde birey, toplumun davranış kalıplarını öğrenip toplumsal uyum sürecini gerçekleştirmektedir (Doğan, 2000: 81). Toplum, bireylerin ilişkilerinden doğan kurumları ve kültürü kapsamaktadır. Bireyin ait olduğu en büyük grup toplumdur. Toplum, insanların bir araya gelip organize olmasıyla oluşup sosyal ilişkiler dokusunu oluşturmaktadır. İnsanın olmadığı bir yerde toplumdaki da söz edilemediğinden toplum insanların varlığıyla kendiliğinden oluşan bir mekanizmadır.

Toplumlar farklı ölçütler kullanılarak çeşitli biçimlerde sınıflandırılmıştır. Günümüzdeki sınıflandırmaya göre toplum iki gruba ayrılmıştır. Bunlar geleneksel ve şehir toplumlarıdır. Geleneksel toplum; okuma-yazma ve eğitim oranı düşük, grup dayanışması yüksek olan toplumlardır. Geleneksel toplumlarda, toplumsal dayanışma ve komşuluk ilişkileri kuvvetli olup bireyler sosyal ilişkiler kurmaktadır. Şehir toplumlarında ise okuma yazma oranı ve eğitim olgusu yüksek olup grup dayanışması düşüktür. Şehir toplumları gelir, etnik, ırk gibi farklı gruplardan meydana gelip farklı kültür özellikleri olan bireyleri kapsamaktadır. Bu toplumlarda topluluk ilişkileri tam olarak yerleşmemiştir (Özkalp, 1998: 11).

Toplum ve toplumsallaşma kavramları birbirinden ayrı düşünülemeyen bir mekanizmadır. Birey toplumda kimliğini oluşturması için toplumsallaşma sürecine girmektedir. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar kişinin toplumsallaşmasını zorunlu kılmaktadır. Toplumsallaşmayı birey ve toplum bakımından ele alırsak, nesnel bakımdan toplumsallaşma ve öznel bakımdan toplumsallaşma diye iki gruba ayırabiliriz. Nesnel bakımdan toplumsallaşma, toplumun birey üzerindeki etkisini açıklayarak kendi kültürünü kuşaktan kuşağa aktarır. Öznel bakımdan toplumsallaşma, bireyin içinde bulunmuş olduğu çevreye uyarlanmasıdır. Birey,

kültürel değerleri ve rolleri benimser böylece toplumsallaşma süreci ile benlik ve kişilik kazanır (Tezcan, 1985: 37).

1.1.TOPLUM

Toplum, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için etkileşen, ortak bir kültürü paylaşan ve sosyal değerler üzerine inşa edilen bir yapıdır. Bu yapıda toplum gruplardan, grup ise kişilerden oluşmaktadır. Toplum bireyleri bir araya getirerek sosyal iletişim sağlanır böylece dil ve ortak yönlerle bireyler birbirlerini anlayabilirler. Toplum işlevsel bir birim olma yönüyle örgütlenmiş nüfus ve ortak eylemlerle bireylerin sürekliliğini ve bireyler arasındaki işbirliğini sağlamış olur (Fitcher, 2004: 86).

Toplum, insanla var olmuştur. Bu yönüyle toplum denen yapı, insan gereksinimlerinin zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Çünkü insan sosyal bir varlık olup hayatını tek başına devam ettiremeyen, bir grup veya topluluk içerisinde sürdüren bir varlıktır. İnsanların bir araya gelmesiyle gruplar, grupların bir araya gelmesiyle de toplum oluşmaktadır. Toplumlar hem maddi hem manevi unsurlardan meydana gelen bir bütün olup toplumu oluşturan, toplumun kültürel veya nitel boyutudur. Toplumun nitel boyutu bireyler ve gruplar arasındaki ilişkiler, etkileşimler ve değerlerden meydana gelmektedir (Türkkahraman, 2009: 26).

Toplumu oluşturan en önemli faktörlerden biri toplumsal ilişkilerin oluşmasıdır. Birey toplumsal ilişkiler kurarak sosyalleşir ve kendi benliğini oluşturur.

1.2.TOPLUMSAL İLİŞKİLER

İnsanların bir arada yaşama ve ihtiyaçlarını giderme zorunluluğu toplumsal ilişkinin meydana gelmesini sağlamıştır. Toplumsal ilişki, toplumu meydana getiren önemli etkenlerden olup topluluk açısından bireyleri birleştiren, sosyal ilişkiyi temsil eden gönüllü bir sosyal dayanışma olgusudur (Fichter, 2004: 78).

Toplumsal ilişkiler bireyin yaşadığı sosyal ortamlarla birlikte şekillenir. Aile, okul, iş yeri, yolculuklar, dernekler, gün faaliyetleri söz edilen bu ortamların başında gelir. Toplumsal ilişkilerde birey, toplum içinde varlığını devam ettirerek, bireyler

arasında bir iletişim olmasını sağlamaktadır. Toplumsal ilişkilerle bireyin sosyal çevresi genişleyip, birey hem kendisine hem de etrafındakilere yararlı olmaktadır.

Toplumsal ilişkiler toplum şeklinde teşkilatlanmış insan topluluklarının bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Toplumsal ilişkilerin toplum dışında düşünülmesi mümkün olmayıp toplumsal ilişkiler toplum içinde birey ve sosyal gruplar arasındadır. Toplumun oluşturan yapı toplumsal ilişkiler ve toplumsal teşkilatlardan meydana gelmektedir. Bireyin veya grubun kendi dışındaki birey ve grupların davranışları ve beklentilerini düşünerek sürdürdüğü ilişki bireyin toplumsal ilişkilerini kapsamaktadır (Erkal, 1997: 174). Toplumsal ilişkiler içinde bireyin amacı insanlara kendilerini anlatmak, insanları anlamak, ihtiyaçlarını gidermek ve karşılıklı yardımlaşmaktır. Toplumsal ilişkiler bireyleri veya grupları birleştirici, bütünleştirici veya ayırıcı nitelikte olabilirler (Onur, 2012: 3). Toplumsal ilişkiler bireyleri bireyler ise grupları oluşturmaktadır.

1.3.TOPLUMSAL GRUPLAR

Toplumsal grup, insanların ortak amaç ve çıkarları bulunan, karşılıklı ilişkiler içinde zamanla bir araya gelen, sürekli etkileşim halinde bulunan, görece sürekliliği olan bireyler topluluğudur (Bozkurt, 2006: 151). Başka bir tanımda ise toplumsal grup, karşılıklı rolleri, statüleri ve karşılıklı ilişki içinde bulunan bireyleri kapsayan toplulukları oluşturmaktadır (Çelebi, 2004: 62). Aile, sendika, sosyal kulüp, siyasi parti gibi kavramlar sosyal grup sayılabilir.

Bir toplumsal grubun oluşması için, bireylerin ortak değerleri, fiziksel ya da coğrafi yakınlığının olması yeterli değildir. Toplumsal gruplaşma, farklı özellikteki kişiler arasında, farklı ırkta, yüz yüze ilişki halinde bulunmayan kişiler arasındaki etkileşimle oluşturulabilir (Cezayirli, 1997: 365).

Gruplar toplumsal hayatın oluşmasında önemli bir etkidir. Gruplar bir toplumsal yapı olup, gruplar içerisinde bir tabakalaşma ve statü dağılımı mevcuttur. Gruptaki her üye kendi sosyal rolünü yerine getirir ve bu süreçle insanlar birbirleriyle karşılıklı ilişki kurarlar. Bir grubun görece de olsa sürekliliği olmalıdır, grubun sürekliliği için karşılıklı ilişkiler önemlidir. Grup üyeleri arasında iletişim

olmalı ve sosyal süreç karşılıklı olmalıdır. Grup üyeleri ortak ilgileri, çıkarları ve değerleri paylaşırlar. Grupta bazı sosyal hedefler bulunmalı ve her grup farklı derecelerde olsa da birkaç amaca sahip olmalıdır (Bozkurt, 2004: 153-154). Toplumsal gruplar kendi aralarında özelliklerinden dolayı bazı sınıflandırmaya ayrılırlar.

1.3.1 Toplumsal Grupların Sınıflandırılması

Toplumsal gruplar karmaşık ve çeşitlidir. Birbirinden farklılık gösteren toplumsal grupları belli başlıklar altında sınıflandırmak gerekmektedir. Çok sayıda olan toplumsal grup sınıflandırmalarından bazıları şöyledir;

-Birincil Gruplar: Yakın ilişki içindeki insanların düzenli etkileşiminden oluşan, dostluk ve sevgi bağlarının yüksek olduğu gruplardır. Bireylerin bu gruplara bağlılıkları yüksektir. Bireylerin ilişkileri güven verici ve uzun sürelidir. Aile, arkadaşlık ve akraba grubu birincil grup özelliklerini taşımaktadır. Birincil gruplarda birey daha çok kendisidir (Gönüllü, 2001: 193).

-İkincil Gruplar: İnsanların belirli bir amacı gerçekleştirmek için karşılıklı çıkarlarına göre etkileşimde bulunmalarıdır. Burada grup üyeleri karşılıklı çıkarlara göre örgütlenmiştir. Etkileşim sınırlı olup yasa ve kurallar önemlidir. İkincil grup örneklerine sanayileşmiş toplumlarda rastlanmaktadır (Gönüllü, 2001: 193).

Birincil grupları sadece aile ve boş zaman değerlendirme grupları olarak nitelendirmemiz yanlıştır. Birincil gruplar gevşedikçe ikincil gruplar oluşur. İkincil gruptaki sınırlı etkileşim sosyal ilişkilerle geliştirilerek birincil gruplara doğru kayabilir (Çelebi, 2004: 72).

-Referans Gruplar: Bireyin kendini değerlendirip karşılaştırma yaptığı gruplardır. Bireylerin özenti duydukları gruplar olduğu için referans grubuna girmek isteyen birey normlarını değiştirmeye çalışmaktadır. Örneğin, insanlar gelir düzeyi kendilerinden çok yüksek olan insanları seçerse mutsuz olabilir fakat asgari ücretle çalışan bir kişi referans grubu olarak işsiz insanları seçerse kendini mutlu hissedebilir (Bozkurt, 2004: 155).

-İç ve Dış Gruplar: İç gruplar, bireyin kendisini özdeşleştirdiği gruplardır. İç gruplarda birey özveride bulunur ve bağlılık hisseder. İç gruplarda bizlik duygusu

olup bizi diğer gruplardan ayıran belirgin özellikler vardır. Dış gruplar ise bireylerin kendilerine rakip gördükleri gruplardır. Bireyin grubu dışında olup alternatif grup üyesi olan birey için çok önem taşımayan gruplardır. İç grup üyeleri dış gruplara göre kendilerini daha üstün görürler (Bozkurt, 2004: 156).

Gruplar birden fazla işlevde bulunduğundan dolayı toplumsal grup çeşitleri ortaya çıkmaktadır.

1.3.2. Toplumsal Grup Çeşitleri

Gruplar birden fazla işlevde bulunur ve her birinin temel görevi vardır. İnsanların grup yaşamlarında yerine getirmekle yükümlü oldukları evrensel ve sosyal işlevlere dayanarak bir sınıflandırma yapılmıştır. Temel grup çeşitleri şöyledir (Gönüllü, 2001: 194);

-Aile Grubu: Bireylerin aile yaşamını devam ettirme, ihtiyaçlarını karşılama amacıyla birleşen kişilerden oluşan gruplardır.

-Eğitim Grubu: Toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktarmak amacıyla kurulmuş gruplardır.

-Ekonomik Gruplar: Bireylerin yaşamını sürdürebilmesi için mal ve hizmetlerin üretilip dağıtıldığı gruplardır.

-Siyasal Gruplar: Kamu düzenini sağlama, yasa yapma yorumlama ve uygulama gibi işlevleri yerine getiren gruplardır.

-Dini Gruplar: Tanrı ile insan arasındaki ilişkiyi paylaşan kişilerce oluşturulmuş gruplardır.

-Boş Zaman Değerlendirme ve Dinlenme Grubu: Bireylerin dinlenme ihtiyaçlarını sosyal bir biçimde karşılayan gruplardır. Dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme faaliyetleri bireylerin sosyal ilişkiler kurması açısından son derece önemlidir. Birey sosyal ilişkiler kurarak kendini geliştirir. Birey toplumsal ve kişisel olarak boş zaman saatlerinde kişisel gelişme ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak adına bu gruplarla iletişim içinde olur. Boş zamanın kişiye göre özel bir eylemle değerlendirilmesi, bireyin yaş, cinsiyet, öğrenim, ilgi, kültürel ve toplumsal durumuna bağlıdır. Boş zaman özgür bir zaman dilimi olduğundan birey zamanını dinlenme, sosyal etkinliklere katılma şeklinde geçirebilir. Birey boş zamanını

değerlendirirken toplumsal ilişkiler kurup, çeşitli sosyal etkinliklere katılarak, yorucu hayat şartlarından birazcık uzaklaşmış olacaktır. Boş zaman değerlendirme ve dinlenme kapsamında komşuluk ilişkileri, grup bağları kuvvetlenecek ve yaşam birey için daha yaratıcı, mutlu bir duruma gelecektir (Aytaç, 2004: 116).

Boş zamanları değerlendirme ve dinlenme kapsamına giren gruplara örnek verecek olursak, kadınların gün faaliyetleri bu gruba girmektedir. Gün faaliyetleri ile kadınlar bir araya gelip, eğlenerek, toplumsal etkileşim içinde sosyalleşerek kendilerine bir kimlik oluştururlar. Bu gün faaliyetleri ile kadınların bir sosyal etkinliğe katılarak kendilerini yeniden geliştirdiği anlaşılmaktadır (Sağır, 2013: 486).

Toplumsal gruplar kişilerden, toplum ise gruplardan oluşmaktadır. Toplum incelenirken kişilerden çok gruplar araştırılmaktadır. Gruplar ise toplumsal yapıyı oluşturmaktadır (Çelebi, 2004: 87).

1.4.TOPLUMSAL YAPI

Toplumsal yapı, toplumsal ilişkilerin, toplumsal olayların meydana geldiği, toplumsal grupların ve kurumların yer aldığı, nüfus ile yerleşim özelliklerinin biçimlendiği toplumsal bir varlıktır (Sungur vd, 2013: 4). Toplumsal yapı, grupların karşılıklı ilişkisini ve sürekliliğini ifade etmektedir. Böylelikle toplumsal yapı bir toplumun düzenliliğini oluşturmaktadır.

Toplum farklı unsurlardan oluşan bir bütündür. Toplumsal yapıyı oluşturan unsurlar, toplumsal yapıyı tamamlayıcı bir nitelik taşımaktadır. Bu unsurlar; toplumsal statü, toplumsal rol, toplumsal grup, toplumsal sınıf, toplumsal kurum ve kültür olup toplumsal yapıyı oluşturmaktadır (Karakaş vd, 2007: 2). Toplumsal statü, kişinin toplumsal yapı içinde bulunduğu yerdir. Bu yeri belirleyen ise toplumdur. Bireyin bütün toplumla ilişkili pozisyonunu temsil etmektedir. Toplumsal rol, bireyin toplumdaki rolünü yerine getirmesi ve statünün verdiği hakları kullanmasıdır (Ceylan, 2011: 93).

Toplumsal grup, en az iki kişiden meydana gelen, birbirleriyle ortak değerleri olan bireylerin düzenli etkileşimi sonucu ortaya çıkan birleşmedir. Toplumsal sınıf, bireylerin toplumsal ve ekonomik pozisyonlarına göre ayrılmalarıdır. Toplumsal

kurum, toplumun yapısı ve değerlerinin korunmasını zorunlu kılan sürekli kurallar topluluğudur (Sungur vd, 2013: 4).

Toplumun yapısını belirleyen ve karşılıklı etkileşim içinde bulunan bazı öğeler olup bu öğeler toplumsal yapıyı oluşturmaktadır. Toplumsal yapı açısından fiziki çevre, nüfus, toplumsal ilişkiler, kültür ve tabakalaşma toplumun yapısını belirleyen öğelerdir. Toplumsal yapı bir toprak parçası üzerinde kurularak bireylerin sosyal etkileşimi ile biçimlenir. Fiziki çevre toplumu, toplum da fiziki çevreyi etkilemektedir. Nüfus toplumsal yapıyı oluşturan etkin bir kavramdır. Toplumsal yapıyı oluşturan bir diğer kavram olan kültür, toplumda oluşan maddi ve manevi değerdir. Kültürün temel kaynağı insanların karşılıklı iletişimidir. Toplumsal tabakalaşma ise nüfusun hiyerarşik (alt-üst) sıralanmasıdır. Sonuç olarak, toplumsal yapı sürekli değişim içinde olup bireylerin toplumsal ilişkiler kurması için gereklidir (Erkal, 1997: 183).

Toplumsal yapının taşlarından biri olan toplumsal ilişkilerin oluşması için bireyin sosyal kişilik kazanması gerekmektedir. Sosyal kişilik kazanarak sosyal bir kişi olan birey kendini geliştirip aktif bir kişi olarak hayatına devam eder.

1.5.SOSYAL KİŞİ VE SOSYAL KİŞİLİK

İnsan toplumsal bir varlıktır. İnsana böyle denmesi insan topluluğuna olan eğilimi ve insan ilişkilerine gereksiniminden kaynaklanmaktadır. Birey başkaları ile ilişki kurmaya muhtaçtır. Sosyal kişi, bireylerin toplum içindeki sosyal hareketlere aktif olarak katılıp, toplumdan etkilense bile kendi kişiliğinin özellikleri yönünden karşıt tepkilerle değiştirerek topluluğa katılmasıdır (Tezcan, 2000: 47).

Birey, doğduğu andan beri sosyal bir kişidir yalnız sosyal kişiliği sosyalizasyon süreciyle gelişir. Sosyal kişilik, bireyin toplumla birlikte giriştiği ve eylemde bulunduğu bir süreçtir. Kişi bu süreçle birlikte davranışta bulunup çeşitli sosyal roller sergilemektedir. Sosyal kişilik, sosyal roller birleşiminden oluşmaktadır (Fitcher, 2004: 34).

Sosyal kişiliğin oluşumunda biyolojik kalıtım faktörü, coğrafya ve kültürel çevre önemli bir yere sahiptir. Biyolojik faktör, bireylerin zihinsel ve fiziksel açıdan bazı özelliklerinin ebeveynlerinden kalıtsal olarak geçtiğini ve bu farklılıkların

toplumdaki davranış yollarını etkilediğini açıklamaktadır. Sosyal kişiliğin oluşmasındaki diğer etken coğrafyadır. Sosyal kişiliğin oluşmasında kişilerin yaşayış yerlerinin dağ, ova, deniz kıyısı olmasına göre farklılıkları olup sosyal kişi fiziki çevreden etkilenmektedir. Son olarak sosyal kişiliğin oluşumunda kültürel çevre rol almaktadır. Kültürel çevre sosyal kişinin gelişimini hızlandırarak, kültürler arası etkileşimden yararlanmayı sağlamaktadır (Fitcher, 2004: 23).

İnsan kişiliğinin kendi ve başkaları yönünden çeşitli yönleri olup, birincil yönü onun benlik bilincini oluşturmasıdır. Bir kimseyi başkalarından ayıran ve onu kendisi yapan özelliklerinin bir bütünlük içinde süreklilik göstermesi kişilik sonucu oluşur. Bireyin kişiliği, kendine özgü, ayırt edici özelliklere sahip olmalıdır. Bireyin davranışının sosyal rol beklentilerini yansıtması kültürle fonksiyonel bir uyumla mümkündür. Bu açıdan bakıldığında kişilik kültürlerin bir parçasıdır ve onları yansıtır. Bu durumda birey sosyal normlara uymakla aynı zamanda psikolojik bir tatmin de sağlamaktadır (Cüceloğlu, 1993: 578).

Birey sosyal kişiliğini oluşturduktan sonra, toplumsallaşma sürecine girerek çevresiyle etkileşim kurmaya çalışmaktadır. Böylece toplumsallaşma süreci başlamaktadır.

1.6. TOPLUMSALLAŞMA

Sosyalleşme ya da toplumsallaşma olarak da tanımlanan “socialization” kelimesi bireylerin kişilik kazanarak toplumsal çevreye adapte olması ve toplumsal kültürle bütünleşme sürecidir (Çoştı, 2009: 118).

Doğumla başlayıp ölüme kadar devam eden bu süreçte birey toplumun bir üyesi haline gelir ve bu süreçte kimlik kazanır. Toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktarır. Dolayısıyla toplumsallaşma, toplumsal yaşamın devamı niteliğinde olup zorunlu bir süreç olarak görülmektedir. Toplumsallaşma yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Cansever, 2009: 3).

Toplumsallaşma, bireyin içinde yaşadığı toplumla uyum sağlayarak gelenek, görenek ve değerlerini öğrendiği, toplumsal kültürle bütünleşmesini sağlayan bir mekanizmadır. Ayrıca toplumsallaşma bireyin toplum değerlerini ve sosyal hayattaki rolleri öğrenmesini, grup yaşamında bir düzenlilik oluşumunu sağlar. Böylelikle

bireyler toplum içerisinde benimsenen rollere ve sorumluluklara hazır olur. (Ökmen, 2009: 1).

Toplumsallaşma kavramı 1800'lü yılların sonundan itibaren sosyoloji, antropoloji, psikoloji ve politik yazılarda kullanılmaya başlanmıştır. Her bir olgu toplumsallaşma sürecinin farklı yönleri üzerinde durmuştur. Sosyoloji toplumsallaşmayı, bireyin yaşadığı sosyo-kültürel ortama uyumunu, grubun kişisel özelliklerini -normlarını, tutumlarını, değerlerini, gereksinim ve motivasyon sürecini ele almıştır. Antropologlar, toplumsallaşmayı kuşaklar arası kültürel aktarım sürecine çıkarım yapmak için kullanmışlardır. Psikologlar ise toplumsallaşmanın bilişsel ve duyuşsal gelişimi üzerinde durmuşlardır. Politik bilim ise siyasal toplumsallaşmayı incelemiştir (Çoştu, 2009: 118-120).

Toplumsallaşma, bireyin yerleşmiş olan kültürü ile, topluma organize olarak toplumsal uyumu sağlar. Toplumsallaşma ile birey kişiliğini geliştirip sosyal ve kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasını sağlar. Toplumsallaşmanın bir diğer faydası ise bireyin sosyal kalıplara uyumu ve toplumsal kurumlara katılmasıyla toplumların değerlerini, disiplinini ve davranış biçimini öğrenir (Özkalp, 1998: 109).

Toplumsallaşma, birey ve toplum bakımından ele alındığında nesnel bakımdan toplumsallaşma ve öznel bakımdan toplumsallaşma diye iki açıdan incelemek mümkündür. Nesnel bakımdan toplumsallaşma, toplumun birey üzerindeki etkisini açıklamaktadır. Toplum, kültürünü nesilden nesle aktarır. Böylece toplumda ortak hareket eden beklentiler, istekler bireye aşılır ve birey toplumsal rollerini öğrenir. Öznel bakımdan toplumsallaşma ise, bireyin içinde bulunduğu sosyal çevreye uyarlanmasıdır. Bireyler, örgütlenmiş toplumsal hayatın herkes tarafından kabullenilen hareket biçimlerini öğrenirler. Birey, benlik ve kişilik kazanarak içselleşip, kendini geliştirir. Toplumsallaşma, her zaman bir toplum için söz konusu olup toplum ile iç içedir. Belirsiz, soyut olan bir toplum bireyin içinde olmadığı bir toplumdan bahsetmek mümkün değildir. Toplumların birbirlerinden farklı olması, belirli bir zamanda yaşamakta olan başka bir topluma göre toplumsallaşmayı gerekli kılmaktadır. Bireyler içinde yaşadığı var olan, somut olan bir toplum tarafından toplumsallaşır.

Toplumsallaşma tek yönlü bir süreç olmayıp, topluma yeni giren grup üyeleri ve gruplarla ilgilenmez. Toplumsallaşma, tek yönlü olmayıp bir bütün olarak hepsini

kapsamaktadır. Toplumsallaşmada, her birey farklı özelliklere sahiptir ve kendine özgü bir kişilik geliştirir. Kişilik gelişmesinin topluma ve kültüre uyarlanması ile toplumsallaşma başlar ve birey topluma hazırlanmış olur. Ayrıca toplumsal özellikler, toplumu oluşturan bireylerce aynı algılanmayabilir. Aile, kişisel deneyimler, genetik ve farklı gruplarda bulunma bireylerde etkili olmaktadır. Bundan dolayı toplumda farklı kişilik oluşup toplumsal kültür gerçekleşmektedir. Toplumsallaşmanın amacı, bireyin yaşadığı toplumun değerlerini, örf ve adetlerini öğrenip, tutumlarını içselleştirip belirgin ve farklı bir kişilik kazanmasını sağlamaktır (Sezal, 2003: 83-84).

Birey toplumsallaşma sürecinden sonra, toplumsal ilişkiler kurarak toplumsal etkileşim sürecini başlatmış olur. Böylece birbirleri ile sürekli etkileşim haline girer.

1.6.1. Toplumsal Etkileşim

Toplumdaki bireyler birbirlerine bağımlı ve birbirleriyle ilişki içindedirler. Yüz yüze iletişim ve etkileşim hem birey hem de grup için önem arz etmektedir. Bireyler evde, okulda, iş yerinde, arkadaşlık gruplarında sürekli etkileşim halindedirler. Toplumsal etkileşim, insanların birbirini karşılıklı olarak etkileme işidir. Türk Dil Kurumu'na göre, toplumsal etkileşim, bireyin hem kendisinin bağlı olduğu hem de kendisine bağlı olan etkiler bütünlüğü içinde bulunması olarak tanımlanmıştır (TDK, 2005: 1955).

Toplumsal etkileşim, insanların iletişim halinde bulunması sonucunda, bireyin başka bir bireyi sosyal yargı, tutum ve fikirlerine uyması sonucunda, kendi tutum ve fikirlerinde meydana gelen değişimdir. Toplumsal etkileşimin temelde iki nedeni olduğu söylenebilir. Bunlar grupların ortaya çıkardığı sosyal kurallar ve doğru bilgiye olan ihtiyaçtır. İnsanlar sosyal bir çevreye ait olabilmek için, birbirleriyle ilişki kurarlar. Sosyal etkileşim, bireysel ve kültürel yapılara göre değişiklik göstermektedir (Şensoy ve Karadağ, 2012: 280).

Toplumsal etkileşim toplumsal yapı içerisinde ortaya çıkmaktadır. Toplumsal yapı ise bireyler ve gruplar arasında düzenli ilişkileri sağlamaktadır. Bir toplumdaki statü, roller ve toplumsal ağ toplumsal etkileşimin öğeleri arasındadır (Bozkurt, 2004: 146).

Toplumsal etkileşim ile bireyler karşısındaki davranışları, yorum ve beklentileriyle sosyal sistemler içindeki davranışları ve toplumları anlamlandırmaya çalışmaktadırlar. Toplumda geçerli olan etkileşimlerden evrensel sosyal süreçlerle bireyler karşılıklı ilişkiler içine girip işbirliği içerisinde bulunurlar ve birey toplumsal etkileşim ile istek ve gereksinimlerini karşılar.

Toplumsal etkileşim sosyal yaşamın bir süreci olup, normlar, değerler, statüler ve karşılıklı ilişkiler için önemlidir. Birey, toplumsal etkileşim ile başka bir bireyin varlığının farkına varır ve düşünce, duygu alışverişinde bulunarak sosyal etkileşimde bulunur. Böylece bireyler karşılıklı etki ve tepki süreciyle sosyal etkileşim içine girip sosyal etkileşimler oluşur, sosyal etkileşimin oluşmasıyla da sosyal ortamlar oluşturur (Sezal, 2003: 87).

1.6.2. Toplumsallaşma Araçları

Toplumsallaşma yaşam boyu devam eden karmaşık ve önemli bir süreçtir. Toplumsallaşma sürecinin önemli araçlarından bazıları, aile, arkadaş grubu, okul ve medyadır (Bozkurt, 2004: 123).

1. Aile: Toplumlarda temel toplumsallaşma aracı aile ile başlamaktadır. Modern toplumlarda aileler küçük çapta olup, bireyin ilk toplumsallaştığı yer bu küçük ortamdır. Yüz yüze etkileşimin etkili olduğu, toplumların gelişip varlıklarını devam ettirdikleri ilk kurum ailedir. Birey paylaşımı, toplumsal dünyayı aile içinde öğrenir. Aile, bireye kişiliğini kazandıran kurumların başında gelmektedir. Ailelerin nasıl bir yaşam biçimi varsa birey bundan etkilenir ve kültürel bir mekanizma başlar. Bireyler, aile ortamında ilk deneyimlerini kazanıp, tutum ve davranışlarını belirlemektedir.

2. Okul: Ailede başlayan toplumsallaşma okulda devam eder. Okul, kültürü aktaran temel araçlardan biridir. Okuldaki kurallarla toplumlaşan birey toplumun kurallarına da uyum sağlamış olur. Ayrıca okuldaki sosyal çevreden de etkilenen birey kültürel olarak kendini geliştirir ve çevresiyle etkileşim içerisine girer. Birey okulda kendini kontrol etmeyi, bilgi ve davranış kazanmasını ve rekabet etmeyi öğrenir. Böylece bireyin toplumla bütünleşmesi sağlanmış olur.

3. Arkadaş Grubu: Bireyin toplumsal ufğunun gelişmesini ve kişilik kazanmasını sağlar. Bireyin arkadaş grubu ile sosyal çevresi genişler ve toplumsal

ilişkileri kuvvetlenir. Arkadaş grupları ile bireyin tutum ve davranışları önemli ölçüde değişime uğrar ve çoğu zaman birey arkadaş çevresine göre hareket eder. Çünkü birey arkadaş grubuyla daha çok zaman geçirip daha çok uyum içerisine girer. Aileden çok birey arkadaş gruplarından etkilenmektedir.

4. Kitle İletişim: Kitle iletişim araçları, bireyin tutum ve davranışlarını etkileyen ve bireyi toplumsallaştıran önemli etkenlerden biridir. Kitle iletişim araçlarından, toplumsallaşmayı etkileyen en önemli unsurlar, radyo, televizyon ve sinemadır. Bireyler, televizyonda izledikleri ve radyodan dinledikleriyle iyi bir hayat biçimi ve toplum hakkında bilgi sahibi olmakta ve davranışlarını buna göre ayarlamaktadırlar. Kitle iletişim araçları bireylerin görüşlerini, tutum ve davranışlarını etkilemektedir.

5. Sosyal Faaliyetler: Günlük normal aktiviteler dışında, bireyin kültürel, kişisel ve sosyal olarak yaptığı faaliyetlerin tümünü kapsamaktadır. Birey günlük yaşamın stresinden uzaklaşmak, kendini geliştirmek için, sosyal faaliyetlerde bulunmaktadır. Sosyal faaliyetler spor etkinliklerini, müzik, resim, dans, el sanatları, tiyatro, konser, sergi vb gibi sosyal aktiviteleri kapsamaktadır. Sosyal faaliyetler bireyin kendini ve yeteneklerini tanıyarak keşfetmesine, yaratıcılığını geliştirmesine, bedensel ve ruhsal yönden kendini rahat hissetmesine yardımcı olur.

6. Sosyal Medya: Toplumsal etkileşimin sağlanmasında önemli rol oynayan sosyal medya ile birey sosyal ve kültürel anlamda yenilik kazanmaktadır. Sosyal medya ile internet, bloglar, twitter, facebook, youtube, google, sosyal haberler ve sosyal ağ kurma siteleri gibi sosyal medya araçları ile bireyler fikirlerini, bilgilerini paylaşarak toplumsal etkileşim sürecine girerler. Sosyal medya ile bir sosyal etkileşim ortamı doğmaktadır. Böylece bireyler kültürel birikim ortamını sağlayarak sosyalleşirler.

2. SOSYAL ETKİNLİK VE GÜNDELİK YAŞAM

Sosyal etkinlik, bireylerin ilgi ve gereksinimleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için belirli aralıklarla yaptıkları eğlence faaliyetleridir. Birey sosyal etkinlik faaliyetlerinde toplumsal kaynaşmayı gerçekleştirerek kendine ve topluma faydalı olur (Gürbüz ve Aydın, 2012: 15).

Günlük yaşamın temelini alışkanlıklarımız meydana getirmektedir. Birey günlük hayatta üretirken bir yandan da ondan etkilenmektedir. Günlük yaşam toplum ve birey arasında gerçekleşmektedir. Bu ilişki toplumu önce objektif daha sonra subjektif olarak inceler (Metin, 2011: 76).

Üretim olanaklarını sağlayan bireyin kendini yeniden geliştirebilmek için yapmış olduğu etkinliklerin bütünü günlük yaşamı oluşturmaktadır. Günlük yaşam ilk olarak başkalarıyla etkileşimi gerektiren günlük rutin yaptığımız etkinliklere biçim kazandırır. Hayat her gün, her hafta, her ay ve her yıl sürekli olarak değişmektedir. Bu değişimden günlük yaşamına devam eden birey de toplumsal etkileşimle fayda sağlayacaktır. Böylece bireyler günlük yaşamına devam ederek, kalan zamanında sosyal etkinliklerde bulunup toplumsallaşacaktır (Giddens, 2001: 72).

2.1. SOSYAL ETKİNLİK

Birey günlük yaşamın rutininden ve yoğunluğundan uzaklaşmak için kişisel ve sosyal faaliyetlerde bulunur. Etkinlik, bireyin topluma mesaj ilettiği veya tutumların etkilenip davranışların gerçekleştiği, birlikte belli bir yerde ve zamanda gerçekleştirdiği faaliyetlerin tümüdür. Etkinliklerde amaç, toplumsal bütünleşmeyi sağlayarak bireylerin serbest zamanlarının kullanımlarını değerlendirmek, daha verimli hale getirmek ve fayda sağlamaktır. Sosyal etkinliklerde sosyo-kültürel yönelimli bir amaç vardır (Argan, 2013: 4).

Sosyal etkinlikler özel etkinlik sınıflandırmasına girmektedir. Özel etkinliklerde birey sosyal, kültürel faaliyetlerle boş zamanını değerlendirmektedir. Özel etkinliklerin sınıflandırması, boş zaman etkinliği, kültürel etkinlik ve kişisel etkinlik olarak üç'e ayrılmaktadır. Boş zaman etkinliği kavramı, bireyin iş yaşamı dışındaki hem kendisi hem başkaları için kendi isteğiyle seçeceği bir etkinlikle uğraştığı zamandır. Kültürel etkinlikler, sanat, festival, fuar, halk etkinliklerini kapsayıp bireylerin gelişimine ve toplumsal bütünleşmeye katkı sağlamaktadır. Kişisel etkinlikler ise bireylerin yaşamlarında özel sayılabilecek doğum günü, düğün ve kutlama gibi etkinlikleri kapsamaktadır (Argan,2013: 5-6).

Birey sosyal etkinlik faaliyetlerine katılırken çevre etkileşim kuramını gerçekleştirmektedir. Çevre etkileşim kuramı, boş zaman oluşumunda ve sosyal

etkinlik faaliyetlerinde bireyin içinde bulunduğu sosyal çevredir. Çevre etkileşim kuramında bireyin bulunduğu sosyal çevre önemli olup bireyin toplumsallaşması ve şekillenmesine yardımcı olur. Bireyin ailesi, arkadaşları ve iş arkadaşları ile olan etkileşimiyle sosyal çevresi genişler. Sosyal çevre, farklı toplumlardan gelen bireylerin birbirleri ile bilgi alışverişinde bulunmaları ve kültürlerini tanımlarıyla, toplumsal ilişki, dostluk ve arkadaşlıklar sonucunda sosyo-kültürel etkinin oluşmasıdır (Aslan ve Cansever, 2001: 118).

Birey, sosyal etkinliklere katılarak toplum içinde kendi benliklerini geliştirir ve topluma katkıda bulunarak gelişim gösterir. Sosyal etkinlikler bireylerin yaşam tarzlarının belirleyicisi olmaktadır. Dolayısıyla sosyal etkinlikler birey tarafından farklı şekillerde sahiplenilmekte, bireylerin kimliğinin, sınıfının ve statüsünün tanımlayıcısı olmaktadır (Aydın, 2012: 103).

Bireyin sosyal etkinliklere katılması ise zamanının olması gerekmektedir. Zaman birey için değerli bir kaynak olup, değerlendirilmesi son derece önemli bir kavramdır.

2.2. ZAMAN KAVRAMI

İnsanoğlu tarihten bu yana zaman kavramını tanımlamaya ve yorumlamaya çalışmıştır. Zaman anlatılması ve kavranması zor bir kavramdır. Zaman kavramının birçok soyut veya somut tanımları mevcuttur. Türk Dil Kurumuna göre, zaman bir iş veya oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit veya belirlenmiş an olarak açıklanmaktadır (TDK, 2005: 2004). Zaman, tüm varlıkların sıralandığı sonsuz bir süreç olup bir işin yapılabilmesi için gereksinim duyulan süreci kapsamaktadır.

Zaman, son derece değerli bir kaynaktır. Zaman satın alınamaz, biriktirilemez ve tekrardan kullanılamaz. Bireylerin elinde kullanabileceği zaman miktarı aynıdır fakat zamanı etkili bir şekilde kullanmaları farklılık göstermektedir. Bu noktada zaman yönetimi ortaya çıkmaktadır. Zaman yönetimi, bireylerin amaca ve hedefe ulaşmada etkili bir kaynak olan zaman kavramını verimli kullanma çabasıdır. Zaman yönetimi, bireyin zamanı en iyi şekilde değerlendirmesidir (Demirtaş ve Özer, 2007: 1-3). Zamanı etkili yöneten bireyler günün her diliminin planlamasını ve daha

verimli hale getirilmesini sağlarlar. Zaman yönetimindeki hedef, bireyin işlerini yaşanan zaman zarfında istenen düzeyde planlayıp hayatını organize etmek ve zamanı etkili ve verimli kullanarak değerlendirmesidir (Güçlü, 2001: 88).

Zaman kavramı çeşitli türlere ayrılmaktadır. Bunlar; var olmakla ilgili zaman, geçimle ilgili zaman ve boş zamandır. Var olmakla ilgili zaman, yemek yeme, uyuma gibi insan ihtiyaçlarını giderme faaliyetleridir. Geçimle ilgili zaman, bireyin kendi hayatını geçindirebilmesi için çalışma faaliyetidir. Boş zamanla ilgili zaman ise dinlenme, eğlenme, boş zamanını değerlendirme ve sosyal aktiviteleri kapsayan faaliyetlerdir (Tezcan, 1995: 6).

Zaman kavramı bir başka şekilde gruplandırılırsa, çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olarak ele alınabilir. Çalışma zamanı, bireyin geçimini sağlamak için iş yerinde geçirdiği zamandır. Bireyin çalışma için yaptığı hazırlık, işe gidiş geliş süresi, çalışma hayatı içinde yer almaktadır. Çalışma dışı zaman ise insanın yaşamını devam ettirebilmesi için gerekli olan fizyolojik ihtiyaçlardan dinlenme, uyuma ve boş zaman gibi etkinliklerden oluşmaktadır. Birey, çalışma ve çalışma dışı zaman aktivitelerini birbirini tamamlayarak ve dengeli kullanarak, zamanını verimli kullanmış olacaktır (Sevil vd, 2012: 3).

2.3.BOŞ ZAMAN VE REKREASYON

İnsan hayatı, bilinçli olarak geçmişten gelip, geleceğe doğru yol alan olaylardan oluşan bir süreç olarak algılanmıştır. Hayatı daha anlamlı kılmak için, zamanını etkili ve verimli bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamıştır (Aydın, 2012: 1). Endüstri devriminden sonra, gelişmeye başlayan toplumların çalışma saatlerini zamanla azaltması, insan sağlığına daha çok önem vermesi ve çalışma dışı zamanlarda insanın kendine daha çok vakit ayırarak dinlenmesi gerektiği gibi birçok konu gündeme gelmeye başlanmıştır. Bununla birlikte, boş zaman kavramı ortaya çıkmış ve insanların boş zamanlarını değerlendirerek yeni uğraşlar aramasına neden olmuştur (Köybaşı, 2006: 1).

Boş zaman kavramının anlamı günlük yaşamda oldukça karmaşıktır. Tek bir kavram ya da boyutta bir tanımını yapmak zordur. En basit anlamıyla boş zaman,

dolu olmayan zaman dilimidir. Boş zaman kavramı, bireyin çalışmadığı, hayatın gerekliliklerini yerine getirmesinden sonra arta kalan ve kendi isteği yönünde geçirdiği zamandır (Kır, 2007: 311).

Boş zaman kavramı serbest zaman kavramı ile karıştırılabilmektedir. Boş zaman ve serbest zaman farklı kavramlardır. Serbest zaman boş zamanı içeren, geniş bir zaman dilimini kapsayan bir kavramdır (Sevil vd, 2012: 4). Serbest zaman uyku, zorunlu bireysel, fizyolojik faaliyetler ve işten kalan zaman diliminde tek başına veya grup halinde yapılan faaliyetlerdir. Serbest zaman, zamanın üretime yönelik olmadan tüketilmesi kavramıdır. Serbest zamanı dar ve geniş anlamda olmak üzere Kraus iki farklı tanımını ele almıştır. Dar anlamda serbest zaman, iş ile ilgili sorumluluklardan ve görevlerden serbest olunan ve bireyin mecbur olmadığı zaman dilimidir. Geniş anlamda ise serbest zaman, kültürel ve kamu hizmeti içerisinde olan hobiler, ilgi alanları, uğraşlara katılmak şartıyla bireyin kişiliğini, benliğini geliştirmek için serbestçe kullanım hakkı ve fırsatları kapsamaktadır. Bir faaliyetin serbest zaman olabilmesi için; bireysel olması, yararlı olmaması, haz sağlaması ve serbest olması gerekmektedir. Boş zaman, iş saatleri dışındaki serbest zaman aralığı olup özgürce geçirilen çalışma dışı zaman aralığıdır. Boş zaman bireyin çalışma dışı zamanlarda yaptığı faaliyetler için harcadığı zaman dilimi olup serbest zamanın bir parçasıdır. Bireyler, serbest zamanlarında çalışma endişesi olmaksızın istedikleri gibi davranabiliyorlarsa ve bu sosyal faaliyetlerden mutluluk duyup istediklerini elde edebiliyorlarsa boş zaman faaliyeti gerçekleştirmiş olurlar (Demir ve Demir, 2006: 36).

Bireyler, boş zamanlarında, dinlenmek, eğlenmek, gezme-görme, bir arada bulunup vakit geçirme gibi pek çok amaçla ev içinde veya ev dışında, açık veya kapalı alanlarda, aktif ya da pasif bir şekilde, kentte veya kırsal kesimde kişisel ve sosyal etkinliklere katılıp boş zamanlarını değerlendirmektedirler. Rekreasyon, bireylerin boş zamanlarında yaptıkları etkinlikleri ifade eden kavramdır. Rekreasyon faaliyetleri, yoğun çalışma yükünden, olumsuz etkenlerden, ruhsal ve sosyal yönden rahatlamak için, zevk ve haz almak amacıyla kişisel doyum sağlayarak, çalışma ve zorunlu ihtiyaçların dışında kalan birbiriyle bağlantısı bulunmayan, isteğe bağlı ve gönülden yapılan sosyal etkinlikleri kapsamaktadır. Rekreasyon faaliyetleri bireyin motivasyonunu sağlayarak fiziksel aktivitesini arttırıp toplumsal ilişkileri geliştirerek

bireyleri sosyalleştirir. Bireylerin isteyerek yaptıkları bu etkinlikler, sosyal fayda sağlayarak topluluk ilişkilerini geliştirmektedir (Aytaç, 2002: 236).

Rekreasyon kavramı, insanların boş zamanını değerlendirme faaliyeti olduğundan, burada kar amacı güdülmez. Bir faaliyetin rekreasyon faaliyeti sayılabilmesi için, bireyin boş zamanında, çalışma zamanı dışında yapılması gerekmektedir. Rekreasyon faaliyetlerinde kişinin iradesi önemli olup bu aktiviteler kişinin kendisine bırakılmalıdır. Rekreasyon faaliyetine katılan kişiler zamanı, sosyal etkinlikleri kendine göre serbestçe seçebilmelidir. Rekreasyon faaliyetleri, kişinin kendini özgür hissetmesini ve kişiye bir özgüven hissi gelmesini sağlar. Ayrıca rekreasyon faaliyetleri ile kişi mutlu olur ve kendini daha huzurlu, rahat ve sosyal hisseder. Bu faaliyetler ile bireye kişisel ve toplumsal özellikler kazandırılır. Bireyin kendini ifade edip yaratıcı olmasını sağlarken psikolojik, sosyal ve kültürel yapısını geliştirir (Klavuz, 2002: 80).

2.4.BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRMESİ

Boş zaman değerlendirme, kişinin arzu ettiği bir faaliyeti zevk ve doyum sağlamak amacıyla boş zamanını geçirmesidir. Bu etkinliklere birey kendi arzusuyla katılır ve bireye doyum veren aktivitelerdir. Evrensel ve insani ihtiyaçlardır. Bireyin katıldığı bu etkinlikler fiziksel, zihinsel, toplumsal olabilir. Örneğin, insanların bir araya gelip toplanması, eğlenceler düzenlemesi ve sosyalleşmesi gibi faaliyetler boş zaman değerlendirme kapsamındadır (Gülbaççe, 1996: 22). Boş zaman değerlendirme, bireyin kendini geliştirmesini ve kişilik bütünlüğünü kazandırarak toplumun gelişmesine pozitif katkıda bulunmaktadır. Birey için boş zaman hayatın en önemli hediyelerinden olup bireyin yaşam kalitesini yükseltmektedir.

Boş zaman değerlendirme alanları, müzik uğraşları, dans faaliyetleri, el sanatları uğraşları, spor faaliyetleri, piknik, kamp etkinlikleriyle gün faaliyetleri gibi toplu halde ya da bireysel yapılan faaliyetleri kapsamaktadır. Kişilerin bu faaliyetleri seçerken, kişinin yaşadığı çevresi, sosyo-kültürel ve ekonomik düzeyi, imkanları, yaşı, cinsiyeti gibi kişisel özellikleri ile arkadaş ilişkileri etkilidir (Tel, 2007: 44). Boş zamanları değerlendirme etkinlikleri toplumların kültürel değerini ve yapısının özelliklerini taşımaktadır.

Boş zamanları değerlendirmenin fiziksel, psikolojik ve sosyal yararları vardır. Fiziksel yararları, bireylerin fiziksel aktivitelere yönelerek boş zamanlarını değerlendirmesidir. Boş zamanın değerlendirilmesinde spor, açık ve kapalı alan eğlenceleri, dans gibi faaliyetler kişilerin fiziksel sağlığı için önemlidir. Birey bu etkinliklere katılarak sağlıklı bir yaşam sürmektedir (Köybaşı, 2006: 108).

Kişi, çalışma hayatında veya evde yaşam şartları ve yoğunluktan dolayı stres halinde olmaktadır. Bu da bireyin dayanma gücünün azalmasına neden olmaktadır. Birey stresten uzaklaşmak için, dinlenmek, eğlenmek ve gezmek gibi etkinliklere katılır. Böylece birey bir gruba katılarak yalnızlığını sonlandırıp daha sosyal hissedebilir. Bu da boş zaman değerlendirmenin psikolojik yararlarıdır. Boş zaman aktiviteleri ile birey sosyalleşir, kendini geliştirip topluma faydalı olmaya çalışır. Birey boş zaman faaliyetlerine katılarak kimlik oluşturmaya çalışır, statüsünü artırır ve toplumsal değerleri öğrenir. Grup halinde yapılan boş zaman etkinliklerine katılan bireylerin arasında toplumsal dayanışma ve birlik oluşmaktadır. Böylece gruplar birbiriyle ilişki kurup birbirlerini tanımaktadırlar. Bunlar ise boş zaman değerlendirmenin toplumsal yararlarıdır (Yazıcıoğlu, 2010: 8).

Boş zaman değerlendirmesinin olumlu ve olumsuz işlevleri vardır. Olumlu işlevlerinden bazıları şunlardır (Tel, 2007: 37):

-Dinlenme İşlevi: Boş zamanları ile kişi bedensel ve ruhsal dinlenme ihtiyacını giderir. Bireyin boş zamanında dinlenme işlevi, çalışma hayatının yoğunluğundan ayrılıp, daha sonraki çalışma günü için bedenini ve ruhunu dinlendirerek daha zinde olarak hayatına devam etmesidir. İnsanlar için dinlenmek bedensel ve ruhsal yönden kendini yenilemek için birçok etkinliğe katılmak anlamındadır.

-Oyun ve Eğlenme İşlevi: Bireyler yapısı gereği eğlenmeye ihtiyaç duyarlar. Boş zaman insan ihtiyaçlarını ve gereksinimlerini gidermek için bir faaliyet olup oyun ve eğlenme gibi işlevleri sağlamaktadır.

- Düşünsel ve Zihinsel İşlevi: Birey boş zamanlarını değerlendirmek için, çalışma zamanının arta kalan kısmında dinlenerek düşünce egzersizi yapar. Böylece bireyler boş zamanlarında sakin bir kafayla düşünüp olayları ele alır, bu düşünceyle

insan daha geniş bir zamanda yorumlayıp bireylere daha hoşgörülü bir şekilde yaklaşabilir.

-Bireyselleşme ve Ailevi İşlevi: Boş zaman insana bireysel hareket edip, kendi kararlarını özgürce almasını sağlar. Boş zaman faaliyeti ile aile arasındaki bireyler bütünleşerek, birbirleri ile uyum sağlamış olur. Boş zaman bireyin aile bireyleriyle bir arada olmasını sağlayarak, huzur dolu bir ortam yaratmaktadır.

-Sosyalleşme ve Kültürel İşlev: Boş zaman faaliyetleri kişinin bireyselleşmesinin yanında sosyalleşmesini de sağlamaktadır. Sosyalleşme ile birey toplumsal kimliğini kazanır ve kendi aralarında toplumsal bütünleşme sağlanır. Bireyler dernek, kulüp, çay partiler, konferanslar ve gün faaliyetleri gibi bir arada toplanılarak yapılan etkinliklere katılabilirler. Burada kişi sosyal ve kültürel etkinliklere katılarak yeni arkadaşlıklar elde etmektedir. Bireyin boş zamanlarını değerlendirmesi kültürün bir parçasını kapsamaktadır. Ayrıca birey kültürü nesilden nesle aktararak bir aracı kurum haline gelmektedir. Böylece aktarılan kültür ile birey kültürel yönlerini de geliştirmektedir.

- Ekonomik İşlevi: Boş zaman değerlendirmesinin ekonomik hayatta olumlu bir yansıması söz konusudur. Ekonomik açıdan boş zaman, sektör yatırımlarına yol açarak harcamalara neden olup boş zaman değerlendirilmesine yardımcı olur. Boş zaman değerlendirme harcamaları ve yatırımları önemli bir yer tutmakta olup yapılan harcamalar özel sektörün gelir kaynağını oluşturmaktadır. Örneğin, eğlence mekânları, seyahat acenteleri gibi çeşitli yerlere yapılan harcamalar gelir kaynağı oluşturmaktadır.

- Eğitim İşlevi: Eğitimin tamamlayıcı parçası olan boş zamanları değerlendirme kapsamında yapılan okul eğitimi birbirlerini destekler niteliktedir. Boş zaman değerlendirme okul eğitimine katkıda bulunurken okulda boş zaman eğitimi verilerek çift yönlü katkı sağlanır.

- Değer ve Moral İşlevi: Bireyler boş zamanlarında dini alanda değerlerine yönelebilirler. İnanç dünyalarını boş zamanlarında besleyip ibadetlerini sınırsızca yerine getirebilirler. Bireyler boş zamanlarında bir araya gelerek topluca sohbet tarzında dini konuşmalar gerçekleştirip dini değerlerine zaman ayırabilirler. Bu günlerde insanlar mutlu ve huzurlu olurlar.

- Sosyal Dayanışma ve Bütünleşme: Boş zamanlarını değerlendirmek için bir araya gelen kişiler, fikir alışverişinde bulunarak birbirleri ile sosyal uyum sağlayabilirler. Ayrıca bir araya gelen insanlar daha sakin düşünüp aralarındaki kırgınlıkları, mutsuzlukları ortadan kaldırma fırsatı verip olumsuz düşüncelerden kurtulurlar.

- Sağlık İşlevi: Boş zaman etkinliklerinin değerlendirilmesi ile daha sağlıklı, mutlu, sağlam bireyler oluşur. Böylece bireyler psikolojik olarak rahatlar ve sosyal ortamda daha faydalı olurlar. Boş zamanın değerlendirilmesi ile birey dinlenir, eğlenir, yaratıcı etkinliklere katılarak duygusal performansı da sağlamış olur. Boş zaman etkinlikleri ile bireyin moral gücü artıp birey daha çabuk iyileşmektedir.

Boş zaman değerlendirmenin bazı olumsuz işlevleri de vardır. Bunlar; boş zaman düzgün bir şekilde değerlendirilmezse zaman boşa gidebilir, boş zaman ile gelir doğru orantılı olduğu için herkes gelir düzeyine göre boş zaman değerlendirme faaliyetlerinde bulunmalıdır yoksa toplum içinde fırsat eşitsizliğinden dolayı toplumsal çatışmalara neden olabilir.

2.4.1. Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmayı Etkileyen Faktörler

Kişilerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını sağlayarak, kişisel tercihlerini belirleyen ve boş zaman değerlendirmeyi etkileyen birtakım faktörler bulunmaktadır. Bunlar; sosyo-demografik, toplumsal ve ekonomik olarak üç grupta incelenmektedir. (Tel, 2007: 24-25).

Sosyo-Demografik Faktörler

Bireyin boş zaman değerlendirmesinde kültür, etkileşim grupları, sosyal sınıf ve aile önemli bir yer tutmaktadır. Bireyler aynı kültürde olsa bile etkinlikleri farklılık göstermektedir. Bireylerin boş zaman etkinliklerinde sosyo-kültürel özelliklerin yanında demografik özellikler olan, yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni durum ve yaşanılan yer etkili olmaktadır.

Yaş, boş zaman etkinliklerinde önemlidir. Örneğin genç bir birey yaşlı bir bireye göre daha fazla fiziksel ve sportif etkinliklere katılma eğilimindedir. Bireyin yaşı, boş zaman etkinliklerinin türünü ve katılma sıklığını etkilemektedir. Örneğin genç bireyler boş zamanlarında daha çok eğlenilecek yerlere gitmeyi tercih ederken, orta yaştaki bireyler, yaş ortalaması arttıkça daha sakin yerleri tercih ederler.

Cinsiyet ise toplumsal olarak farklılıklar göstermektedir. Cinsiyet sosyal etkinin önemli bir parçasını kapsamaktadır. Kadın ve erkek arasında olduğu gibi çalışan bayan ile çalışmayan bayan arasında bile farklılıklar vardır. Çalışan bayan ile çalışmayan bayanın günlük boş vakitleri birbirinden farklıdır. Kadınlar boş vakitlerini evde veya dışarıda (sinema, tiyatro, kurslara gitme, komşu-akraba ziyareti) ve gün faaliyetlerine katılma şeklinde değerlendirirler. Erkeklerin ise boş zaman etkinlikleri kahvehane, spor faaliyetleri ve eğlence ağırlıklı mekânlardır. Erkek ve kadının birlikte yaptığı (televizyon izleme, müzik dinleme, akraba komşu ziyaretleri) faaliyetler de vardır.

Medeni durum, evli olan bireylerin aile sorumluluklarıyla uğraştığı için boş zamanının olmadığı ve etkinliklere daha az katıldığı belirlenmiştir. Örneğin evli ve çocuğu olan bir bireyin etkinliklerinin çoğunun ev merkezli olduğu bir gerçektir. Evli olan bayanın ev işleriyle uğraşarak, çocuk bakmak gibi rollerinden dolayı erkeklere oranla boş zaman faaliyetlerine katılmada daha az fırsata sahip olduğu bir gerçektir. Boş zaman etkinliklerinde bekârların evlilere oranla tiyatro, sinema, gezme, eğlence gibi faaliyetleri daha çok tercih ettiği anlaşılmıştır.

Eğitim düzeyi, bireyin kendini yetiştirmesi ve topluma faydalı olabilmesi açısından önemlidir. Bireyi kültürel ve sosyal yönden geliştirip, bireye özgüven ve bilgi birikimi kazandırmaktadır. Eğitim seviyesi yüksek olan bireyler, boş zaman faaliyetlerine daha fazla zaman ayırırlar. Örneğin eğitim düzeyi yüksek olan bireyler, sinema, tiyatro, opera, bale gibi sosyal ve kültürel ortamları tercih ederler. Eğitim düzeyinin yükselmesi ile bireyin hayata bakışı değişip birey daha çok sosyalleşmektedir.

Yerleşim yeri, yaşanılan yerin kırsal olması, kentsel olması ve büyükşehir olması boş zaman etkinliklerinde önemlidir. Fiziki çevre bireyin etkinliklere

katılımını etkilemektedir. Yerleşim yeri ile bireyin boş vakitlerindeki etkinlikleri doğru orantılıdır.

Ekonomik Faktörler

Yüksek yaşam standardı, maddiyat gibi faktörler kişinin yapmak istediği faaliyetlerin çeşidinde ve sayısında önemli rol oynamaktadır. Belli bir harcama gerektiren boş zaman faaliyetlerinde bireyler harcanabilir gelire sahip olmalıdır. Kişiler ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra zamanının ve gelirinin arta kalan kısmı ile boş zaman etkinliklerine katılabilirler. Bu yüzden bireylerin gelirleri sadece katılabilecek boş zaman faaliyetlerini değil, katılım sıklığını da etkilemektedir. Bireylerin gelir düzeyleri ile boş zaman faaliyetlerinin tercihleri arasında bir ilişki vardır. Yüksek gelire sahip birey, boş zaman faaliyetlerine daha çok katılmaktadır. Boş zaman etkinliğinin bireye maliyeti düşük grup gelirli için aktiviteye katılımda etkili olmaktadır. Ayrıca bireyin mesleği de boş zaman etkinliklerinde önemlidir. Birey, eğitim düzeyinin artması ile boş zaman yaratma ve kendini geliştirmek için boş zamanını kullanmasına özen göstermektedir.

Toplumsal Faktörler

Bireylerin yaşamı, tüketimi ve boş zaman değerlendirme etkinlikleri ile biçimlenir. Bireyin toplum içindeki boş zaman davranışını etkileyen toplumsal faktörler, kültür, aile, etkileşim grupları ve sosyal sınıfı kapsamaktadır. Kültürle işlenen boş zaman, yaşamı biçimlendiren, sosyal, politik ve kültürel yaşamı desteklemektedir. Kültür bireylerin hayatını besleyen, geliştiren ve zenginleştiren bir kavramdır. Aile, kişinin boş zaman davranışlarını oluşturan ve yönlendiren sosyal çevrenin başında gelmektedir. Bireyin boş zaman etkinliklerine ilk başlama yeri ailedir (Tezcan, 1982: 74). Etkileşim grupları bireyin boş zaman davranışını etkileyen sosyal faktörlerden birisidir. Kişinin çocukluk dönemindeki en yakın sosyal çevresi kendi yaş gruplarıdır. Yetişkinlik döneminde ise kişinin meslektaşları, iş arkadaşları ve sosyal çevredeki arkadaşları bu gruba dâhil olmaktadır. Kişiler birbirleriyle sosyal ilişkiler kurarak boş zaman faaliyetleri ile sosyalleşirler.

2.4.2. Çeşitli Boş Zaman Değerlendirme Faaliyetleri

Boş zaman değerlendirme faaliyetlerine yönelik aktif ve pasif, kapalı ve açık, zihinsel ve fiziksel boş zaman değerlendirme faaliyeti olarak boş zaman etkinlik türleri bulunmaktadır. Boş zaman değerlendirme faaliyetleri, kapalı alan etkinlikleri olarak, müzik dinleme, okuma, TV izleme gibi faaliyetler; sosyal etkinlikler olarak dışarıda yemek yemek, arkadaşlarla eğlenmek gibi faaliyetler; kültürel ve sosyal etkinlikler olarak sanat galerisi, müze ziyaretleri, tiyatro, sergi gibi etkinlikler; sportif etkinlikler olarak, yürüyüş, tenis gibi faaliyetler; açık alan etkinlikleri olarak piknik yapma, gezme gibi faaliyetler olmak üzere çeşitli sınıflandırma yapmak mümkündür (Akyıldız, 2013: 46).

Çeşitli boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinden spor, bireylerin fiziksel aktivitelerini geliştiren, bedenen ve ruhen dinlenmeyi sağlayan faaliyetlerdir. Sportif faaliyetler, bireylere psikolojik ve toplumsal açıdan fayda sağlamaktadır. Birey sporla hem boş vaktini değerlendirir hem de bedenen sağlıklı bir kişiliğin oluşması sağlanmış olur. Bir diğer boş zaman değerlendirme faaliyeti, kitle iletişim araçlarıdır. Kitle iletişim araçları televizyon, radyo, kitap, sinema, tiyatro ve müziktir. Sosyalleşme faktörü olarak kitle iletişim araçları, boş zaman etkinliklerine ilgi uyandıran, bireyleri eğiten özelliğine sahiptir. Spordan başka bireylerin boş zamanlarını değerlendirmesi, sosyal ve kültürel etkinliklere katılarak kendini geliştirmesi önemli bir faktördür (Gülbahçe, 1996: 95).

3. TOPLUMSALLAŞMADA CİNSİYET KAVRAMI

Toplumsal cinsiyet kavramı, 1970'li yılların başından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Kadın ve erkek cinsiyeti ile toplumsal cinsiyet farklı kavramlardır. Toplumsal cinsiyet kavramını ilk kullanan kuramcılardan biri Anne Oakley'e göre cinsiyet, biyolojik olarak, toplumsal cinsiyet ise toplumsal olarak kabul edilmiştir. Toplumsal cinsiyet kavramı sosyal yönden kadınlara ve erkeklere toplumsal olarak yüklenen rollerin nelerden oluştuğunu, sorumluluklarının ve sınırlılıklarının neleri kapsadığını ifade eden kavramdır. Kadın ve erkek olmanın biyolojik ve fizyolojik

yönü cinsiyet kavramını açıklarken biyolojik yapısından daha çok toplumun kadın ve erkekten beklentilerini açıklayan kavram ise toplumsal cinsiyet kavramını açıklamaktadır. Toplumsal cinsiyet toplumsal bir yapıyı açıklamaktadır. Toplumsal cinsiyet kadın ile erkek arasındaki toplumsal ilişkileri düzenleyen bir yapıdır (Erdoğan, 2010: 9).

Toplumsal cinsiyet dinamik bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet rolü ise bireylerin yerine getirmelerini istedikleri, cinsiyetle ilgili bir bütündür. Toplumsallaşma sürecinde bireyler toplumsal rolleri içselleştirerek toplumsal uyum sağlarlar. Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları bir grup olarak kadınların ve bir grup olarak erkeklerin göstermelerini beklediği özellikleri açıklamaktadır. Toplumun kadın ve erkeğe biçtiği toplumsal cinsiyet rolleri farklıdır. Kadın daha çok ev içinde kendini yansıtırken erkek dışarıda her türlü kamusal alanda kendini yansıtır. Toplumdaki kadın anneliğin yanında evdeki işlerden de sorumludur. Toplumdaki kadın, ev kadınlığı ve anneliğin uzantısı olan görevlerden de sorumludur (Özçatal, 2011: 22).

Toplumda kadın ve erkek birbirine eşit görülmemiştir. Kadın ve erkeğin denk olmaması ile toplumsal eşitsizlik kavramı ortaya çıkmıştır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadının erkeğe göre ikinci planda görülmesi ve ayrımcılığın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kadın eğitim, gelir ve servet dağılımı gibi olanaklardan erkeklere göre eşit bir şekilde yararlanamamıştır.

Kadının okuyamaması, evde sorumluluklarını getirmek için çalışma hayatına başlayamaması ve anneliğin uzantısı işlevlerini yerine getirmesi toplumsal eşitsizliğin ortaya çıkmasını tetiklemiştir (Kaypak, 2014: 346).

Kadının toplumsallaşması önemli bir kavram olup kadının toplumsal yaşamdaki yeri açısından önemlidir. Kadının toplumsallaşması gelecek için ve toplumda bir yer edinebilmesi için gerekli olup bir toplumun gelişebilmesi için önemli bir yer teşkil etmektedir. Kadının toplumsalla yaşamda kendi ayakları üzerinde durması ve sosyal etkinliklere katılarak sosyalleşmesi, kendine özgüveni ve motivasyonu için önem arz etmektedir.

3.1. KADININ TOPLUMSAL YAŞAMDAKİ YERİ

Eski Türk toplumlarında kadının toplumsal yaşamdaki yeri önemli olup kadın saygı duyulan bir konuma sahiptir. Eski Türk toplumunda kadınla erkeğin birlikte hareket etmesi şarttı. Bir emir yazıldığı zaman hakan ve hatun emrediyor diye ikisinin de ismi geçerdi (Gökalp, 1991: 164). Eski Türklerde kadın hukuki haklara da sahipti. Kadın ile erkek toplumsal işlerde eşit olup aynı haklara sahipti. Eski Türklerde evin yegane sahibi kadındı ve kadına saygı göstermek çok önemliydi (Eröz, 1990: 227). Eski Türklerde yaygın olmamasına rağmen erkek birden fazla kadınla evlenebilirdi. Hakanların zevcesi tekti ve kuma çocukları mirasa giremezdi (Bardakçioğlu, 1990: 12).

Daha sonrasında 19.yüzyıl Osmanlı Devletindeki siyasal, ekonomik, eğitim ve hukuk kavramlarının ortaya çıkmasıyla yapısal bir gelişim gerçekleşmiş Osmanlı kadını da bundan etkilenmiştir. Toplumun yeniden yapılanmasıyla modernleşme gerçekleşmiş ve buna paralel olarak kadın toplumsal yaşamda farklı statü ve rol kazanmaya başlamıştır (Çakır, 1996: 22).

Tanzimat Fermanı ile kadın yeni bir dönüm noktasına girmiştir. Cumhuriyetin ilan edilmesiyle kadınların sosyal haklarını elde etmeye başlamışlardır. Burada Tanzimat Fermanının getirdiği reformların büyük etkisi vardır. Kadınların eğitimi ve kamusal hayata geçişi yönündeki reformları ile kadın sosyalleşmiştir ve bilinçlenmiştir. Böylece kadınlar toplumun Batı medeniyetiyle kaynaşmasını sağlamıştır (Çilli, 2004: 86). Kadın ailenin temelidir. Kadının eğitimi ile medeniyet yolunda ilerleme sağlanır. Tanzimat dönemindeki sosyo-kültürel değişim toplumsal hayata geçişi hızlandırmıştır. Kız okullarının sayıları artmış, kadınların eğitim seviyesi artmıştır. Kadınların da toplumda belirli bir statüsü oluşmaya başlamış kadınlar dergiler yayınlamıştır (Çilli, 2004: 89).

Meşrutiyet döneminde artık kadınlardan rahatlıkla bahsediliyordu. Batılı görüşler, kadının sosyal hayata girmesini ve giyim konusundaki yasakların giderilmesini savunmuştur. Kadının toplumdaki durumu tartışılıp peçe, çarşaf gibi giysilerin toplumsal hayatta sorunların çıkardığı yargısına varılmıştır (İşler, 2004: 62). Kadının sosyal hayatta belli bir yere gelerek kendini ifade etmesi için çeşitli

toplantılar, konferanslar ve konserler düzenlenmiştir. Kadın bireysel kimliğinin arayışına bu dönemde girmiş ve erkekler gibi boşanma hakkını elde etmiştir (Akkaya, 2008: 32). Meşrutiyet döneminde meydana gelen sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeler sonucu kadınların çalışma hayatına girmesine zemin hazırlanmış, kadınlar için özel kurslar verilmiş ve kadın üniversitesi olarak faaliyete geçen okullar genel üniversite olmuştur. Kız ve erkek öğrenciler beraber eğitime başlamış böylece okuryazar sayısı artmıştır (Günay, 2011: 147).

Milli mücadele döneminde Türk kadınlarının etkili çalışmaları olmuş ve Türk kadınları kurmuş oldukları cemiyetlerle işgale karşı önemli rollere girişmişlerdir. Kadın mitingleri düzenlenmiş, protestolar yapılmıştır. Kadın cemiyetleri kurulmuştur (Güldü, 2009: 57). Milli mücadele döneminden sonraki Cumhuriyet döneminde kadın ve erkeğin beraber yeni bir toplum ve kültür inşa etmesi gerektiği ortaya çıkmıştır. Kadınlar toplumsal medeniyetler seviyesine çıkmak için uğraşmışlardır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte öğretim birliği birleştirilmiş, kültür ikililiği kaldırılmış ve böylece iki cinsin eşit öğretim imkânlarına sahip olması sağlanmıştır (Bozkurt, 1996: 161). Medeni kanun ile kadınlara boşanma hakkı, mirasta erkekle eşitlik, evlilik yaşına sınır getirilmesi, mahkemede erkekle eşit olması ve evliliğin bir memurun gözetiminde yapılıp resmi olması gibi haklar verilmiştir (Ecevit, 2011: 197). Kadınlara ilk siyasi hak belediye seçimlerinde verilmiştir. Daha sonra meclise seçme ve seçilme hakkı verilmiştir (Demirbilek, 2010: 212).

Cumhuriyet döneminden günümüze kadar ulaşıp gelişen kadın kimliği hem toplum hem de devlet içerisinde bir değere sahiptir. Kadın toplum içerisinde aktif bir şekilde hayatını sürdürmektedir. Toplumda kadına büyük değer verilmiştir (Gündüz, 2012: 144).

Kadın milli kültürün değerlerini öğrenerek hem aile içinde hem de toplum içinde sosyalleşip faydalı olmaktadır. Kadın aile içinde anne olarak bir köprü vazifesi görerek toplumsal ve bireysel olarak daha etkili olmaktadır. Toplumları nesilleri meydana getiren, onları doğuran ve büyüten topluma kazandıran kadındır. Kadın aile toplumundaki sosyal bütünleşmede anne ve eş olarak temel rol alarak ailesiz bir toplum olamayacağı gibi kadının yer alamayacağı aile hayatı da olamayacağını da göstermiştir (Erkal, 1997: 389). Kadın, sağlıklı, huzurlu, bilgili ve eğitimli bir neslin

yetişmesinde en önemli kişidir. Böylelikle kadın değerli olup toplumsal kimliğin inşasında önemli bir yere sahiptir.

Kadınlar toplumsal yaşamda, kendilerine yer edinebilmek, geliştirebilmek, bir rol kazanabilmek için bazı sosyal etkinliklere katılmaktadırlar. Bu etkinlikler ile kadın kendine yeni bir sosyal statü sağlayarak, kendilerini daha iyi hissederek mutlu olurlar.

3.2. KADINLARIN TOPLUMDAKİ SOSYAL ETKİNLİKLERİ

Kadınlar toplumsal yaşamda bazı sosyal etkinlikleri tercih etmektedirler. Kadınların toplumdaki sosyal etkinlikleri tercih etmelerinin nedenleri, iş hayatı dışında farklı bir şeyler yapmak istemeleri, arkadaşlarıyla etkileşim kurmak istemeleri, yeni deneyimler yaşamak, bir şeyler başarma duygusu yaşamak, yaratıcılık duygusunu tatmak, toplumsal yarar elde etmek, zaman geçirmek için sosyal etkinliklere katılmaktadırlar. Kadın bu faaliyetlere kendi arzusuyla katılarak fizyolojik ve psikolojik rahatlama sağlar.

Sosyal etkinliklere katılmada en önemli etken bireyin hobilerinin önemli bir yer oluşturmasıdır. Hobiler kişisel başarıların simgesini oluşturup insanın kendini keşfetmesi için bir araçtır. Birey hobilerine göre sosyal etkinliklere katılarak sosyal fayda sağlar. Kadınlar sosyal etkinlik olarak sinema, tiyatro gibi etkinliklere katılarak kendilerini geliştirirler. Ayrıca, kadınlar, televizyon ve video izleyip, kitap, dergi, okuyarak boş zamanlarını değerlendirirler (Aydoğan ve Gündoğdu, 2006: 230).

Sosyal etkinliklere katılmada kadınların erkeklere göre fırsatlarının az olması ve daha az olanaklara sahip olması kadının toplumdaki yerinden kaynaklanmaktadır. Çünkü kadının toplumdaki rolünün, evin idaresini sağlamak ve çocuk büyütme olduğundan, bunların kadının sosyal etkinliklere katılmalarını sınırlandırdığı belirlenmiştir. Çocuğu olmayan kadınların sosyal etkinliklere daha fazla zaman ayırdıkları anlaşılmaktadır. Kadınlar sosyal etkinliklere katılmada erkeklere oranla daha fazla engelle karşılaşmaktadırlar. Kadınlar toplumda ev kadınlığı ve anneliğin yanı sıra ücretli çalışmaya katıldıkları zaman sosyal etkinliklere daha az zaman ayırırlar. Kadınların hareket alanları erkeklere göre daha dardır (Demir ve Demir, 2006: 37).

İKİNCİ BÖLÜM

DAVRANIŞSAL EKONOMİ VE GÜN KAVRAMI

1. DAVRANIŞSAL EKONOMİ KAVRAMI

Davranışsal ekonomi terimi ilk olarak 1958 yılında kullanılmıştır. Ayrıca davranışsal ekonomi kavramı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra konuşulmaya başlanılıp, 1980 sonrasında yükselen bir iktisat dalıdır. İktisat ve psikolojiyi birleştiren davranışsal ekonomi kavramı rasyonel birey anlayışı yerine sınırlı rasyonel bireyi tanımlamakta ve daha gerçekçi bir birey yaklaşımı oluşturmaktadır. Davranışsal ekonomi bireyi tanımlarken, bireyin içinde bulunduğu sosyal çevre ile ilgili kişisel düşüncelere sahip olarak oluşan bilgilerle, tahminleri bir araya getirip şekillendirir (Hatipoğlu, 2012: 1-3). Davranışsal ekonomi kavramı, iktisat bilimi içerisinde önemli bir kavram olup, iki davranışçı iktisatçı olan Vernon Smith ve Daniel Kahneman bu alt bilim dalının hızla gelişmesine katkıda bulunmuştur. Davranışsal ekonomi, deneysel olarak çalışmaların yanında, sosyal bilimlerin araştırma yöntemleriyle oluşan gerektiğinde anket yöntemiyle de devam eden alt bilim dalıdır. Ayrıca anket yöntemi ile teorinin uyum içinde birleşmesi, elde edilen verilerin daha tutarlı olmasını sağlamaktadır (Neyse, 2011: 24).

Davranışsal iktisatçılar, insan olgusunun önemli olduğu alanlarda, iktisadi bilimler ile insan davranışları hipotezlerini birleştirip, insanların motivasyonunu, tutumlarını, beklentilerini etkileyen psikolojik ve sosyolojik faktörler de dâhil olmak üzere yatırım, tasarruf ve harcama süreçlerini analiz ederek insan davranışlarını incelerler. Davranışsal iktisatçılar, gözleme, deneye ve ankete uygun çalışmalar yaparak bireyin davranışlarını sosyal ve psikolojik olarak açıklarlar (Can, 2012: 96).

Davranışsal ekonomi; sosyoloji, antropoloji ve diğer sosyal bilimlerden elde edilebilecek faydaların yanında, en çok psikoloji biliminden faydalanmıştır. İnsanların ekonomik davranışları incelenerek ekonomik bulgulara psikolojik, sosyolojik unsurlar da eklenerek yön vermesi amaçlanmaktadır. Davranışsal

ekonominin bir diğ er amacı ise, bireyin karar alma sürecini inceleyip rasyonaliteden sapma olursa bunu incelemektir. (Ş eniğ ne, 2011: 36).

1.1. DAVRANIŞSAL EKONOMİ

Davranışsal ekonomi, ekonomi ve psikolojinin bir araya gelmesiyle oluşan bir iktisat bilimidir. Psikoloji ve ekonominin birleşimi olan davranışsal ekonominin temelinde, ekonomik analizlerin psikolojik ve sosyolojik unsurları barındırması ve ekonomi alanının kurumsal anlayışını arttıracığı ve doğru tahminler yaparak daha iyi analizler elde etmesi yatmaktadır (Kurt, 2011: 13).

Daniel Kahneman ve Amos Tversky davranışsal iktisadın oluşumuna öncülük etmişlerdir. Tversky ve Kahneman psikoloji, sosyoloji ve iktisadi faktörlerin birleşmesiyle, insan davranışlarının bu bilimlere uyarlanmasına yönelik çalışmalar yapmışlardır. Ayrıca Tversky ve Kahneman beklenen fayda teorisinin bazı olumsuz sonuçlarını gidermek için, beklenti teorisini gerçekleştirmişlerdir (Neyse, 2011: 25). Davranışsal iktisatçılardan olan Akerlof ve Kranton, psikolojik ve sosyolojik faktörlerle şekillenen sosyal kimlik olgusunun ekonomik davranışlardaki etkisini araştırmışlardır. Sosyal etkinliğin ekonomik birimleri etkileyen en önemli faktör olduğunu savunan bu iktisatçılar, kimlik kavramının yeterince modellere ve analizlere katılmadığını belirtmişlerdir. Ekonomik davranışın, fırsatın ve mutluluğun belirleyicisi bireyin tutumlarıdır. Davranışsal iktisat, sosyal kimlik, örgütsel davranış, demografik yapı, eğitim, tüketim ve tasarruf davranışlarını içermektedir. Bir diğ er davranışsal iktisatçı olan Tibor Scitovsky ise motivasyon kavramı üzerinde durmuş, bireylerin sosyal faaliyetlere katılımıyla tüketici davranışlarını etkilediğini ve bireyin motivasyonunu arttırdığı sonucuna ulaşmıştır (Can, 2012: 95).

Davranışsal ekonomide insan faktörü ön plana çıkmakla birlikte insana ait olan özellikler, sosyal fayda, mutluluk, motivasyon, tasarruf ve yatırım gibi olgular incelenmektedir. Davranışsal ekonomideki sosyal fayda kavramı, rasyonellik ilkesi ile ilişkilendirilir. Rasyonellik ilkesi ile birey acı ve zevklerinde, farklı malların bireye sağladığı fayda ile ölçülüp gelecek ihtiyaç ve gereksinimlerin sağlanması amaçlanmaktadır. Bentham'ın iktisat bilimini etkileyen çalışmasında, bir işi yaparken elde edinilen haz, iyilik ve mutluluk üretme eğilimi veren özellikler olarak

kabul edilmiştir. Bentham'a göre mutluluk ve üzüntü, toplumsal ilişkileri belirlemede önemli bir faktör olup mutluluğa yönelme eğilimi evrenseldir. Bentham toplumların yaşam alanlarındaki amacını, hazzın arttırılıp acıların azaltılarak sosyal faydanın sağlanacağı yönünde açıklamıştır. Kişi mutlu olduğunda etrafındaki insanlar da mutlu olur ve bir sosyal etkileşim meydana gelir. Buradaki sosyal fayda bireyin içsel mutluluğunu kapsayıp, bireyi psikolojik olarak etkilemektedir. Bentham kullandığı teoride, haz hesabı kavramını kullanmış, tüketicilerin tahmini fayda maksimizasyonuna ulaştığını kabul etmiştir. Buradaki sosyal fayda kavramı acı ve haz deneyimi olarak kabul edilip ne yapılacağından çok bireylerin ne yapması gerektiğini açıklamaktadır. Fayda kavramı hazzı bir özelliğe sahip olup bireyin mutlu olmasını ve sosyalleşmesini sağlayarak toplumsal ilişkilerini güçlendirir. Ayrıca davranışsal ekonomide ekonomik ve sosyal olaylar analiz edilirken deneysel yaklaşım ve anket yöntemi uygulanabilmektedir (Kamilçelebi, 2012: 57).

1.2.DAVRANIŞSAL EKONOMİ YAKLAŞIMLARI

Davranışsal ekonomi yaklaşımlarından olan beklenti kuramı ve beklenen fayda teorisini açıklayacak olursak (Neyse, 2011: 27);

Beklenti kuramı, bireylerin kararlarını verirken, kararlarının sonucunda elde edecekleri faydayı amaçlamaktadırlar. Birey kendisine en fazla fayda getirecek seçeneği seçer. Beklenti kuramı beklenen fayda teorisine alternatif olarak sunulmuştur. Bireyler beklenen fayda teorisindeki gibi matematiksel işlemin yanında bilişsel bir yöntem de kullanmaktadırlar. Bireyler beklenen fayda teorisinde savunulanın tersine, toplam servetleri yerine servetteki değişime dayanarak kararlarını verirler. Birey kararlarını verirken matematiksel nesnel bir yargı yerine öznel bir tutum içerisinde değerlendirir. Beklenti teorisinde bireyler karar verirken yönlendirmelere açık olurlar. Bu duruma çerçeveleme etkisi denilmektedir. Çerçeveleme etkisi ile birey beklentiler kuramındaki kararlarını verirken nesnel kararı yerine öznel karar vermesi gerektiğini görüşündedir. Çerçeveleme etkisi ile birey karar verirken karşısındaki kişiyle kullandığı dil, iletişim kurmak için önemlidir. Burada birey sosyal iletişime de önem vermektedir.

Beklenti kuramına göre, bireyler fayda değil, değer fonksiyonunu kullanmaktadırlar. Ekonomik modelde fayda eğrisi azalan marjinal fayda teorisi nedeniyle içbükey şekle sahiptir. Beklenti kuramındaki fayda eğrisi referans noktasının üstünde içbükey, altında ise dışbükey bir şekle sahip olup azalan marjinal fayda nedeniyle kazanç olduğunda bireyin riskten kaçınması, zarar olduğunda ise risk alma durumunda olduğunu anlatmaktadır. Bireyin karar vermesi ve kararları verme biçimi kazanç ve kayıp koşullarına göre değişim göstermektedir (Kurt ve Tanyeri, 2011: 5).

Beklenen fayda teorisi Daniel Kahneman'ın öncülük ettiği fayda teorilerine ait anket verileri yardımı ile kişilerin mutlu olup olmadıklarını, nasıl mutlu olabileceklerini ve kişilerin neler hissedeceğini araştırmaktadır. Fayda teorileri ile insan hayatında bir ölçü olarak kullanılan fayda kavramı ile mutluluk kavramının iktisat biliminde önem kazandığı görülmektedir. Beklenen fayda teorisine göre fayda kavramları, karar faydası, deneyimlenen fayda, beklenen fayda, kalıntı fayda ve tanısal fayda olarak ayrılmaktadır. Karar faydası ile birey seçimlerden bir sonuç çıkartır ve gözlemlenen tercihlerden yola çıkar. Karar faydası ile birey toplumsal ilişkilerinde nasıl bir yol izleyeceğini psikolojik ve sosyal olarak tanımlar. Deneyimlenen fayda bireyin gözlemlenen seçimleri ile bu seçimlerin açıklanması için kullanılır. Psikolojik olaylardan ve kişisel deneyimlerin öne çıkmasından oluşan faydadır. Beklenen fayda, deneyimlenen faydanın sonuçlarından oluşan inançların göstergesidir. Gelecekte oluşacak olaylarda bireylerin o olayla ilgili deneyim faydası hakkındaki inancını beklenen fayda belirler. Kalıntı fayda, gelecekte beklenen durumlarla bağlantılı iken, kalıntı fayda zamanın bir sonraki dönemlerinde hissedilen haz ve acı ile ilgilidir. Tanısal fayda ise, bireylerin eylemlerinde fayda sonucunu çıkardıkları durum olup belirsizlik halinde kişisel özellikler açısından ele alınmaktadır (Kamilçelebi, 2012: 55).

Beklenen fayda teorisi ile beklenen getirilerin beklentiyi oluşturan objektif olasılıklar ile ilişkilendirilerek beklenen değer oluştuğunu anlatmaktadır. Beklenen değer oluşmasında yapılan deney ve anketlerle tersinin doğru olduğu anlaşılmaktadır. Böylece beklenti kuramı beklenen fayda teorisine bazı noktalarda eleştiri getirmektedir. Beklenen fayda teorisine göre, bireylerin seçimlerinin servetlerinden yani ekonomik faktörlerden bağımsız olduğu düşünülür fakat yapılan

deneyler ve anketler bireyin seçimlerinin ekonomik faktörlerle ilişkili olduğunu göstermektedir. Beklenen fayda teorisi, insanların tercihlerini etkilediğini kabul eder fakat deney ve anket sonuçlarına göre insanların tercihlerini meydana getiren durumlara ve başlangıç servetine göre yapıldığını göstermektedir. Beklenen fayda teorisi ödül ve olasılığa göre insanların seçimlerini yaptığını kabul etmektedir oysa deney ve anket sonuçlarına göre fayda servetteki değişimle gerçekleşmeyip, cari servet düzeyi ile birlikte yapılan servet düzeyine göre gerçekleşmektedir. Beklenen fayda teorisi, beklenen faydayı objektif olarak ele alır oysa beklenen fayda objektif olasılıkların doğrusal fonksiyonu olmadığını göstermektedir (Küçüksille, 2004: 37).

Değer fonksiyonu ile bireylerin sosyalleşmesinde kazanılan ve kaybedilen varlıklar fayda kuramına göre oluşturulur. Bireye sağladığı fayda ve bireyin çevresine sağladığı fayda değer fonksiyonunda önem arz etmektedir. Değer fonksiyonu ile birlikte beklenen fayda teorisindeki fayda fonksiyonu bireylerin sosyal etkileşimleriyle belirlenerek bir referans noktası oluşturularak farklılaştırılır. Değer fonksiyonu, varlıklardan ziyade, kazanç ve kayıplar olarak ifade edilmektedir. Değer fonksiyonu, kazanç bölgesinde iç bükey olup, kayıp bölgesinde dış bükeydir. Birey değer fonksiyonunda kazanç alanında riskten kaçınıp, kayıp tarafta risk alır. Bireyler kayıplardan kaçındığı için kayıplara karşı kazançlara oranlı daha tedbirli davranırlar. Bundan dolayı kayıp bölgesinin eğimi daha diktir (Küçüksille, 2004: 40).

1.3. DAVRANIŞSAL EKONOMİ ALANINDA KULLANILAN ARAŞTIRMA YÖNTEMLERİ

Davranışsal ekonomide bazı araştırma yöntemleri kullanılmaktadır. Kullanılan bu araştırma yöntemleri ile bireyin beklentilerine göre psikolojik, sosyolojik ve iktisadi davranışların devamlılığı sağlanmaya çalışılarak insan davranışları ve insan faktörü açıklanmıştır. Davranışsal ekonomideki araştırma yöntemleri; varsayımsal seçim, gerçek sonuçlarla deneyler, alan çalışması ve süreç ölçümleridir (Kurt, 2011: 32).

1.3.1. Varsayımsal Seçim

Varsayımsal seçim yöntemi, davranışsal ekonomide en çok kullanılan yöntemdir. Varsayımsal seçim, bireylerin durumlar üzerinden seçim yapmasını sağlayarak neyin fayda kazandıracağına karar vermesidir. Varsayımsal seçim yönteminin kullanılmasıyla özellikle deneysel ekonomiden farklı bir araştırma yöntemi uygulanmıştır. Varsayımsal seçim ile davranışsal iktisatçıların amacı ekonomideki bireylerin psikolojisinin temellerini anlamak ve kendilerini belirli bir araştırma yöntemi ile açıklamaktır.

1.3.2. Gerçek Sonuçlarla Deneyler

Varsayımsal seçim yönteminden sonra davranışsal iktisatçılar, gerçek sonuçlara ulaşmak için deneyler yapmışlardır. Bu araştırma yönteminde bireyler varsayımsal seçim yönteminden umduğunu bulamamış sonuçları deneylerle ispatlamaya çalışmışlardır. Anket ve varsayımsal seçimlerden çok deneysel yöntemlerin esas alınıp daha çok güvenilirliğinin kanıtlandığı araştırma yöntemidir. Buradaki amaç deneysel yöntemlerle doğruluğunun bilimsel yönden açıklanmasıdır.

1.3.3. Alan Çalışması

Davranışsal ekonomide alandan toplanan verilerle analizlere az rastlanmaktadır. Davranışsal ekonomideki alan çalışması, bireylerin çevresindeki beklenti ve tutumlarına göre karar verip, ileriki dönemlerde kendilerine fayda getirebilecek bir alana, çevreye sahip olmasıdır.

1.3.4. Süreç Ölçümleri

Davranışsal ekonomi alanında kullanılan bir diğer araştırma yöntemi ise süreç ölçümleridir. Bu araştırma yönteminin bir başka ifade şekli fonksiyonel manyetik rezonans görüntülemesidir. Bireyler karar verme süreçlerinde, kendilerini ifade ederken beyin görüntüleme tekniği kullanılmaktadır. Bireyler bir karar verirken beynin hangi bölümünün aktif olduğunu ve etkilendiğini incelemektedirler. Örneğin, bireyler satın alma kararını verirken tercihlerin ve fiyatın nasıl etkili olduğu bu

yöntemle belirlenmiştir. Bu çalışmayla sinirde yapılan aktivasyon işlemleri ile satın almanın gerçekleştiği anlaşılmıştır.

1.4. KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNİN DAVRANIŞSAL EKONOMİ İÇERİSİNDEKİ YERİ

Davranışsal ekonomi kavramı, sosyoloji, antropoloji, diğer sosyal bilimler ve özellikle psikoloji ile ilgilenen alt bilim dalı olduğundan kadınların gün etkinliklerini de davranışsal ekonomi kavramı ile ilişkilendirmek mümkündür (Şeniğne, 2011: 37). Davranışsal ekonomi kavramı ile ekonomik analizlerle psikolojik temellerin doğruluğunu arttırmanın, ekonomide kuramsal anlayışın ilerleyeceği, doğru tahminler yaparak, daha iyi sonuçlar elde edilebileceği düşünülmektedir. Bireylerin karar verirken verilerin belirlenip sonuçlandırılması, sorunu ortaya koyarak alternatif çözümlerin elde edilmesi, sonuçların tahmin edilerek doğruluğunu ispatlanması davranışsal ekonomi yaklaşımı ile açıklanabilmektedir (Kurt, 2011: 13).

Kadınlar gün faaliyetlerine katılmakla sosyal bir etkinliğe katılmış olup, kendisi için faydalı bir davranışta bulunurlar. Ayrıca kadın katıldığı gün faaliyetinden sosyal fayda sağlamaktadır. Davranışsal ekonomideki beklenen fayda teorisi ile sosyal fayda kavramı ilişkilendirilebilir. Beklenen fayda teorisi, mümkün olan sonuçlarla ilgili olan faydaların toplanmasından sağlanan faydadır. Davranışsal ekonomi içerisindeki fayda teorilerinde, bireylerin neler hissettikleri, mutlu olup olmadıklarına nasıl ve ne şekilde karar verdikleri incelenmiştir. Davranışsal ekonomide birey haz alarak fayda sağlamaya çalışmaktadır. Kadınlar gün faaliyetlerine katılmakla sosyal çevresinin genişleyeceğini düşünerek faydasını maksimize etmeye çalışır ve gün etkinlikleri ile günlük hayatın yorucu stresinden uzaklaşıp mutlu olurlar. Kadınlar bu etkinliklerden beklediği faydayı maksimum düzeye ulaştırarak hem bir birey olarak kendini geliştirir hem de sosyal faydayı sağlar. Ayrıca davranışsal ekonomi içerisindeki beklenen fayda teorisindeki fayda kavramındaki gibi gün faaliyetlerine katılan kadınlar boş vaktini değerlendirerek kendine has bir fayda sağlar ve gününü etkili bir şekilde geçirir. Burada sağlanan fayda sadece sosyal fayda olmayıp kadınlar sosyal faydaya ek olarak ekonomik fayda da sağlarlar. Fayda maksimizasyonu kapsamında gün faaliyetlerinden elde ettiği

parayı veya altını birikim yaparak tasarrufa dönüştürebilir ve böylece kadın bu etkinlikten fayda sağlar (Kamilçelebi, 2012: 55).

Davranışsal ekonomideki beklenti kuramından yola çıkarak bireyler tüketimlerini ileriki dönemlere göre yapıp ilerideki bir dönem için beklenti oluştururlar. Davranışsal ekonomi, psikolojik ve sosyolojik unsurlarla biçimlenerek, sosyal çevrenin bireyi etkilediğini ayrıca mutluluğun ekonomik kararlarla ilgili olduğunu kabul etmiştir. Davranışsal iktisatçılara göre, ekonomik kararların, mutluluğun ve fırsatın belirleyicisi bireyin seçimleridir. Birey ekonomik faktörlerle farklı kayıp ve kazançlar sağlayacaktır. Bireyler kayıp ve kazanç sağlarken referans noktası olarak riskten kazanmaya özen gösterirler. Standart tüketicisi kuramına göre talep zenginliğe ve fiyatlara bağlıdır. İnsan davranış ve tercihlerinin neye göre oluştuğu ve nelerden etkilendiği beklenti kuramı kapsamındadır. Davranışsal ekonomideki beklenti kuramından yola çıkarak, kadınların katıldığı gün faaliyetlerinin sosyal çevrenin gelişip sosyal fayda sağlamasının yanında ekonomik açıdan tüketim ve tasarruf açısından değerlendirmemiz doğru olur.

Kadınlar günlerden elde ettikleri maddi birikimle ileriye yönelik bir birikim yaparak, planlar kurup tasarruf davranışları içerisine girebilirler. Gün faaliyetlerinden elde edilen para veya gelir beklenti kuramında geçtiği gibi kayıp veya kazanca dönüşebilmektedir. Bireyin gün faaliyetinden elde ettiği gelir birikime dönüştürülüp tasarruf ediliyorsa kazanç oluşur fakat gelen para hiçbir şekilde tasarruf edilmeden kullanılıyorsa kayıp olarak bakılabilir. Kadın hem kendisine hem de ailesine fayda sağlayacağını düşünüp gün faaliyetlerine katılır. Böyle durumda kadınlar gün faaliyetlerine ailesine katkı sağlamak için maddi bir birikim sağlayıp gereksinimlerini karşılamak için de katılabilmektedir. Bazı durumlarda ise gün faaliyetinden elde edilen bu kazanç veya gelir beklenildiği gibi tasarrufa dönüştürülemez. Tasarrufa dönüştürülemeyen bu gelir ekonomik olarak kadına bir fayda sağlamasa da sosyal etkinlikler olarak fayda sağlar. Kadınlar gün faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri birikime dönüştürdükleri sürece gün faaliyetleri ile fayda maksimizasyonunu gerçekleştirerek ileriye yönelik yatırımlarını sağlarlar (Can, 2012: 91).

Kadınların gün faaliyetlerinin davranışsal ekonomi içerisindeki yerini özetlersek, gün faaliyetleri, davranışsal ekonomideki beklenen fayda teorisi ve beklenti kuramı ile açıklanabilir. Beklenen fayda teorisi ile kadınlar gün faaliyetlerinden hem sosyal fayda hem de ekonomik fayda sağlarken beklenti kuramı ile ileriye yönelik yatırımı ve tasarrufu amaçlamaktadırlar.

2. GÜN KAVRAMI VE KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİ

Bireyler boş zamanlarını değerlendirmek için birbirleri ile toplumsal ilişkiler kurarak, bir araya gelip sosyal paylaşımlarda bulunurlar. Bu sosyal paylaşımlardan biri olan gün faaliyetleri, insan hayatındaki sosyalleşmenin başka bir boyutunun göstergesini ifade etmektedir. Gün kavramı, altın günü, para günü, akşam toplantıları, dini sohbet günleri, kahve günü gibi çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Bu gün faaliyetleri sayesinde bireyler sosyal ve kültürel çevre edinerek kaynaşım mutluluk duyarlar. Bireye sosyal fayda sağlayan bu etkinliklere katılmakla bireyin sosyal kişiliği gelişir. Birey gün faaliyetleri ile sosyal çevre edinerek toplumsallaşır (Benedict, 2011: 47).

2.1. GÜN KAVRAMI

Gün kavramı, bireylerin boş zamanlarını değerlendirmek, eğlenmek, sosyal çevreyle etkileşim sağlamak adına belirli tarihlerde evde veya dışarıda toplanılarak hem maddi gelir elde ederek kendilerine özgü kurallara bağlı bir çeşit davet ve sosyal toplantılara denilmektedir. Gün faaliyetleri ile bireyler, sosyal kimliklerini daha iyi şekillendirip, sosyal çevreyle kaynaşmayı amaçlamaktadır. Ayrıca gün faaliyetleri ile sosyalleşme alanlarında kendilerine yeni sosyal kimlik oluşturan bireyler, serbest zaman aktiviteleri dışında kendi kimliklerini de yeniden oluştururlar. Günümüzde günler kent antropolojisinde kendine özgü kurallar geliştirmiş ve gelenekselleşmiş bir kültür ögesi oluşturmuştur. Gün kavramı, toplumlarda benzerlikler gösterebilmektedir. Türk kültürümüzdeki konukseverlik önemli özelliklerden biridir. Konukseverlik, ayrıca cömertliğin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Konukseverlik kent yaşamında belirli ölçüde azalsa da etkinliğini hala devam ettirmektedir. Kırsal kesimde daha canlı ve etkin olarak devam eden konukseverlik,

kent yaşamında daha farklı bir şekilde görülmektedir. Gün kavramı modern şehir hayatındaki bireylerin ortaya çıkardığı bir faaliyettir. Kent yaşamında kadının çalışma hayatına girmesiyle konuk kabul etmede formel hale gelmiştir. Çalışan bayanın zamanının kısıtlı olmasından dolayı her zaman misafir kabul etme gibi bir şansı olmayabilir. Gün faaliyetleri de konukseverliğin bir göstergesi olarak kent yaşamının devamını oluşturmaktadır (Tezcan, 2000: 202).

2.2. GÜN KAVRAMININ ÖNEMİ

Gün faaliyetleri toplumsal hayat içerisinde, bireylerin sosyalleşmesini sağlayan, toplumsal ilişkilerle bağ kurmasına yarayan ve bireylerin sosyal kimliğini açıklayan süreci kapsamaktadır. Toplumsal hayat içinde rol, statüler, gelenek ve görenekler, hukuk, sosyoloji, psikoloji gibi sosyal ve kültürel ilişkilerde toplumsal hayatın unsurlarını içermektedir. Gün faaliyetlerinde birey toplumsal davranışı ve etkileşimi sosyalleşerek öğrenir.

Gün faaliyetlerindeki amaç, çalışan bayanın yoğun çalışmasından dolayı veya ev hanımlarının ev işlerinden kalan zamanlarda dinlenme amaçlı kendilerine ayırdıkları serbest zamanı değerlendirmektir. Komşu günü, apartman günü ve çalışan kadınların iş arkadaşları ile düzenledikleri etkinlikler gün faaliyetleri kapsamındadır. Ayrıca erkekler tarafından yapılan bazı gün faaliyetleri de vardır. Erkekler tarafından düzenlenen günlerde ise değişmeli olarak maddi bir para toplanıp, sırayla bu paranın başkasında el değiştirmesiyle oluşan gün faaliyetleridir. Buradan çıkarılabilecek sonuç, erkeklerin katıldığı günler ekonomik bazda ele alınmaktadır. Erkekler gün faaliyetini ekonomik açıdan değerlendirirken kadınlar çok kapsamlı değerlendirmektedir. Kadınlar arasında olan gün faaliyetlerinde, belli bir sıra düzenine göre toplanılır ve sırası gelen bayanın evinde toplanılacağı gibi bazen dışarı seçilen bir ortamda da toplanılabilir. Burada bireyler, insanlarla tanışıp kaynaşma ve paylaşımlar oluşturarak sosyalleşerek sosyal ilişkilerini güçlendirirler. Evde yapılan gün faaliyetlerinde börek, pasta, çörek gibi yiyecek atıştırmalıklar ikram edilirken hem sohbet edilip hem de yemek de yenilir.

Gün faaliyetlerinde konuşulan konular çeşitlilik göstermektedir. Günlük yaşamdan alışverişe, ev işlerinden eş-çocuklara, siyasetten ekonomiye, pek çok konu

konusulabilmektedir. Günlük yaşamdan alışverişe bahsederken, market-pazar kıyaslamaları yapılmakta, günlük konularda ise televizyon programlarından, dizilerden, sabah programlarından, sağlık programlarından konuşulmaktadır. Kadınların konuştuğu konulardan biri de ailevi konulardır. Eş ve çocukların geleceği konuşulan konular arasındadır. Gün'e katılan kadınların özellikle eş ve çocuklarından beklentileri önem arz etmektedir. Kadınların katıldığı bu günlerde siyasetten ekonomiye, günlük siyasi haberlere ilişkin yorum yapıp bilgi alışverişinde bulunulur. Ekonomik konularda ise alışveriş alışkanlıkları konuşularak indirimli fiyatlar üzerinde durulmaktadır. Gün faaliyetleri evde yapıldığı gibi bazen aynı organizasyon dışarıdaki bir mekânda da yapılmaktadır. Dışarıdaki bir mekânın tercih edilmesinin nedeni, evdeki toplanmalarda ikramların hazırlanmasının zaman alması ve ikrama ayrılan zamanın ortadan kaldırılıp dışarıda sohbet şeklinde zamanın değerlendirilmesi amaçlanmaktadır (Sağır, 2013: 475).

Günlerin organize edilmesi iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. Toplanmalardan birisi, gündelik hayat çerçevesinde sohbet şeklinde gerçekleştirilirken bazı kadınların organize ettiği günlerde dini sohbet ve Kur'an okuma günleri kapsamında gerçekleştiği ve böyle tercih edildiği görülmektedir. Hangi şekilde organize edilmiş olursa olsun gün faaliyetleri sosyalleşme bağlamında bireylerin çevresiyle etkileşimini sağlamakta hem maddi gelir elde edilip hem de eğlence olarak bireyin toplumdaki yerini sağlamlaştırmaktadır. Böylece gün faaliyetleri ile kadın sosyalleşip kendine yeni roller bulup, serbest zaman değerlendirme aktiviteleriyle kendi kimliğini yeniden inşa etmektedir (Sağır, 2013: 478).

2.3. GÜN ÇEŞİTLERİ

Gün faaliyetleri benzer özellikler taşımasıyla birlikte yer, amaç ve katılanlar bakımından farklılıklar göstermektedir. Akraba arasında düzenlenen günler, çalışan kadınların düzenledikleri günler, bireylerin kendi aralarında düzenledikleri oyun günleri, genç kız günleri, çalışma kurumu içerisinde düzenlenen günler, erkeklerin kendi aralarında düzenledikleri günler ve emeklilik sonrası düzenlenen günler bu faaliyetler arasında sayılabilir (Tezcan, 2000: 203).

1. Akraba Günleri: Bu gün faaliyetleri sadece akrabaların bir araya gelerek katıldıkları sosyalleştikleri günlerdir. Özellikle büyük şehirlerdeki gün faaliyetleri akrabalar arasında yapılmaktadır. Büyük şehirlerde yaşayan ulaşım güçlüğü sıkıntısı çeken ve dağınık olarak yerleşmiş akrabalar arasında yapılan bu gün faaliyetleri ile akrabalar görüşme olanağı bulup, özlem giderirler, muhabbet ederler ve birbirlerinden haberdar olurlar.

2. Çalışan Kadın Günleri: Çalışan kadınların düzenledikleri gün faaliyetleri, çalıştıkları iş yerindeki arkadaş çevresinden oluşmaktadır. Bu gün faaliyeti çalışan kadın olması nedeniyle hafta sonu seçilir.

3. Oyun Günleri: Üst sosyoekonomik kesimdeki kadınların düzenledikleri bu günler, sadece oyun oynama günü tarzında düzenlenmektedir. Burada oyuna önem verilip, yeme içme gibi şeylere çok önem verilmez. Normalde düzenlenen gün faaliyetlerinden farkı, masanın başında oturulup konken, briç gibi oyunların saatlerce oynanmasıdır.

4. Genç Kız Günleri: Sadece genç kızların düzenledikleri gün faaliyetlerini kapsamaktadır. Bireyler kendi yaşıt grubuyla toplanarak eğlenirler. Buradaki gün hazırlıkları kadınlardaki gibi yoğun olmayıp genellikle eğlence amaçlıdır.

5. Çalışma Kurumu İçerisinde Düzenlenen Günler: Buradaki gün faaliyetlerinin amacı, çalışma hayatının yoğun stresini atarak, bireylerin dinlenmesini ve eğlenmesine ortam oluşturmaktır. Kadınlar, kararlaştırdıkları bir günde genellikle dışarıda bir yerde bir araya gelip muhabbet etmekte ve toplumsal etkileşim sağlayarak sosyalleşmektedirler. Çalışma kurumu içerisinde olan günler, kadınların kendi aralarında olduğu gibi, kadın-erkek karışık da olabilir. Erkeklerin de aktif şekilde katıldıkları çalışma kurumu içerisindeki günler belli zaman aralıklarında bir miktar paranın toplanmasıyla oluşmaktadır. Buradaki asıl amaç kurum içerisinde kadın-erkek topluluk ilişkileri altında bir araya gelip sembolik olan ekonomik bir modelle tasfir edilen paranın toplanmasıdır.

6. Erkeklerin Kendi Aralarında Düzenledikleri Günler: Erkeklerin kendi aralarında düzenledikleri gün faaliyetlerinde, yaş ortalaması aynı olan erkeklerin eğlence amaçlı bir araya gelerek hem manevi hem de maddiyatı düşünerek bu ortamları değerlendirmeleridir.

7. Kadınların Kendi Aralarında Düzenledikleri Günler: Ev hanımlarının ev ortamı dışında ve çalışan kadınların çalışma hayatı dışında kendi aralarında stres atma, eğlenme, birbirleri ile ilişkilerini güçlendirme adına yaptıkları faaliyetlerdir. Bu gün faaliyetlerindeki temel amaç, zor çalışma koşulları içerisinde geçen yoğun günlerde ve ev hanımlarının ev işlerinden arta kalan zamanlarda dinlenme, eğlenme amaçlı kendilerine ayırdıkları serbest zamanını değerlendirmeleridir.

8. Emeklilik Sonrası Düzenlenen Günler: Bu faaliyetler, aynı yaştaki veya yaş farkının az olduğu belli bir yaşı geçmiş bireylerin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Özellikle emekli olan bireyler, zamanını değerlendirmek için, uzun bir senenin vermiş olduğu yorgunluğu atmak için bir araya gelip, paylaşım sağlamaktadır. Emeklilik sonrası düzenlenen günler ile bireyin çalışma hayatından sonraki yeni sosyal çevresiyle uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Ayrıca, birey emekli olduktan sonraki hayatında iş arkadaşlarıyla ilişkilerini devam ettirebilmesi açısından da gün faaliyetleri önemli yer tutmaktadır. Bu açıdan bakıldığında gün faaliyetleri, bireylerin eski dostlarla ilişkilerinin devamı açısından sembolik bir gösterge olarak kabul edilebilir.

9. Apartman Günleri: Apartman günleri şeklinde yapılan günler de vardır. Bu günler aynı apartmanda yaşayan kadınların bir araya gelerek sohbet amaçlı toplanılan günlerdir. Apartman günlerinde, bütün apartman sakinlerinin güne katıldığı, komşularla bir araya gelip, kaynaşılıp, paylaşımların olduğu faaliyetlerdir. Bu gün faaliyetlerinde sosyal paylaşımlar olduğu kadar, apartmanla ilgili sorunlar veya apartmanda kiminle iletişim kurulup kurulmayacağı konularından da bahsedilebilmektedir. Gün faaliyetlerinin apartmanda verimsiz geçmesi sonucunda gün yapan kadınlar gün faaliyetlerinden ayrılarak yeni bir gün oluşturup, başka apartman günlerini oluştururlar.

10. Dini Sohbet Günleri: Dini sohbet günleri de gün çeşitlerinden sayılabilmektedir. Kadınlar dini sohbetlerini yapıp hem bir arada birbirleri ile dini konularındaki bilgi akışını sağlarken hem de sosyal ilişkilerini geliştirmektedirler.

Gün faaliyetleri, düzenledikleri yer, düzenlenme amacı ve katılanlar bakımından farklılık gösterebilir de bir ortak paylaşım noktası oluşturmaktadırlar. Burada sembolik anlamda kullanılan para ya da altın miktarı sırasıyla o gün toplanılan kişiye verilir. Gün faaliyetlerinde verilen ortak karar ile para miktarı

belirlenmektedir. Gün faaliyetine başlamadan önce kura ile veya alınan karar ile paranın kimde toplanılacağı belirlenir ve gün faaliyeti evde yapılacaksa kurada kim çıkmışsa veya kimde toplanılacağı karar verilmişse orada toplanılır ve ev sahibi konuklarını ağırlar. Bir başka gün çeşidi ise köylerde toplanılan ve kadınların bir araya geldikleri gün faaliyetleridir.

Gün faaliyetlerindeki gelişmelerden bir diğeri, bireylerin günlerde konuştukları sohbet konularıdır. Bunlar gündelik hayat, özel hayat, aile, çocuklar, alışveriş gibi konuları içermektedir. Gün kavramı, şehirden şehre, yöreden yöreye çeşitli anlamları da kapsamaktadır. Örneğin, Anadolu'da bazı yerlerde oturak, oturma, bazı yerlerde sıra geceleri, muhabbet, sevgi, saygı ve sanat geceleri denilmektedir. Safranbolu ilinde, gün kavramı Muhabbet Geceleri adını almaktadır. Safranbolu ilinde gerçekleşen muhabbet geceleri ismi altında geçen gün kavramı, belirli kuralları olan, belirli şartlarda gerçekleşen, belirli özellikleri olan, disiplin ve düzen içerisinde gerçekleşen, bazen edebiyat bazense musiki sohbetleri olan toplanma şeklidir. Buradaki konuşulan konular, esnaf kişileri de kapsamakta olup, görmüş geçirmiş sözü geçer insanların katıldığı yarenler tarafından düzenlenirdi. Toplandıktan sonra, çeşitli sazlı sözlü etkinlikler olup, burada bireyler arasında paylaşımlar sağlanarak zaman geçirilmektedir. Toplantılarda genel geçer kurallara göre hareket edilip, bir sorun veya kurallara uymayan kişiler bu etkinliklerden çıkarılırdı. Gün faaliyetleri farklılık göstermekle birlikte, sosyal paylaşım aracı olarak günümüzde önemli bir yer tutmakta olup, bireyler için topluluk ilişkileri açısından önemlidir (Sağır, 2013: 487).

2.4. GÜN HAZIRLIKLARI

Gün faaliyetlerine başlamadan önce kadınlar gün için hazırlık yapmaktadırlar. Gün hazırlığı bayanın gelecek olan misafirine verdiği değeri ve özeni göstermekte olup kadınlar için önemli bir hazırlıktır. Gün genellikle öğleden sonraları yapılır ve gün hazırlıkları oldukça yoğun ve yorucu geçmektedir. Gün faaliyeti gerçekleşmeden önceki bir günde tüm ev baştan sona temizlenir ve hazırlıklara başlanır. Evdeki her yer camlar dâhil olmak üzere temizlenip düzenlenir. Çünkü gelen misafirler evde tozlu, temizlenmemiş bir yerle karşılaşırlarsa ev sahibini eleştirebilir, başka bir yerde

ve zamanda bunu dile getirebilir. Evdeki eşyalar yeniden yerleştirilir veya yerleri değiştirilerek yeniden dekor edilir. O güne özel en güzel masa örtüleri çıkarılıp serilir. Evdeki vazolara çiçekler konup, en güzel süs eşyaları sergilenir. Ev ortamının güzel ve özel olması için ev sahibi elinden geleni o güne özel hazırlar. O gün ya da daha önceden hazırlanan ikramlar yapılır. İkramların çeşitli olmasına dikkat edilip, tuzlu, tatlı, pasta, kurabiye, börek ve çörek gibi yiyecekler hazırlanıp en güzel şekilde servis edilir. Ayrıca evde yapılan gün faaliyetlerinde kahve içme ve kahve içmeden sonra kahve falına bakılır. İkramlardan sonra müzikle başlayan oyunlar oynanır ve eğlenceli bir ortam oluşur. Ev sahibi ve güne gelen kadınlar en güzel giysileriyle hazırlanıp giyinirler. O güne özel kuaföre gidilip özenli bir şekilde giyinilir. Çünkü gün faaliyetlerine giden kadınlar dedikodu niteliğinde olmasa da birbirleri hakkında konuşup, kendi aralarında yorum yapmaktadırlar. Genellikle gün faaliyetlerine katılan kadınlar kendi aralarında anlaşıp güne çocuklarını getirmezler. Fakat bazı zorunlu nedenlerden dolayı çocuklarını getirmek zorunda olanlar da olabilir. Hatta bazı gün faaliyetleri sırf güne katılan kadınların çocuklarının da birbirleriyle iletişim kurması, kaynaşması için de yapılabilmektedir. Güne gelen kadınlar ev ortamının kalabalık olacağından ve yeterli sayıda terlik olmayacağından dolayı, kendi terliklerini yanında getirirler. Güne katılan kadınlar özellikle evde olan kızlarını da yanında getirmektedirler. Kadınların yanında gelen genç kızlar günlerde servis yaparak ev sahibine yardımcı olurlar. Gün faaliyetlerinde, kadınlar 10-12 kişi ile toplanarak muhabbet ederler. Ancak evin büyüklüğüne göre bu sayı değişebilmektedir. Güne katılan kadınlar sohbet ve paylaşım ortamında kendilerini mutlu ve huzurlu hissederler (Tezcan, 2000: 204).

Gün hazırlıklarının yapılmasından sonra, güne katılan kadınların neler yaptığını açıklayacak olursak (Tezcan, 2000: 205-206) :

- Gelen misafirlere ilk önce kolonya, şeker, kahve gibi ikramlarda bulunulur. Gün faaliyetlerinde yapılan ve sosyalleşmenin ilk şartını sağlayan sohbet edilir. Konuşulan konular, güncel konular, siyasal konular, sosyal ve ekonomik konular, TV programları, eş-dostla ilgili konular, komşularla ilgili haberler ve mahalli haberlerle ilgili konulardan oluşmaktadır. Bazen kadınlar arasında da bazı dedikodu niteliğinde konuşmalar gerçekleşmektedir. Gün faaliyetlerine katılan kadınların yaptıkları bu dedikodular, bazen kibarca olabileceği gibi bazen ağır ithamlarda olabilmektedir. Bu

da kadınlar arasında anlaşmazlığa sebep olur ve bazı gün faaliyetleri bu yüzden sona ermektedir.

- Kadınlar gün faaliyetlerinde fıkra gibi konulardan da bahsetmektedir. Kadınlar, eşleri ve çocukları hakkında konuşmalarda bulunup diğer kadınların fikir ve görüşlerini alıp yorum yapmalarını isterler. Gün faaliyetleri, kentin kasabasının toplumsal yapısını ve toplumsal ilişkilerini yorumlamak için bir araçtır. Ayrıca gün faaliyetlerinde, moda, yemek tarifleri gibi konular da konuşulmaktadır.

- Gün faaliyetlerinde temel etkinliklerden birisi de kadınların el sanatlarına gösterdiği ilgidir. Kadınlar arasında günlerde işlenen nakışlar, örgüler ve iğne oyaları hem kendi kızları için bir çeyiz hazırlama amacı gütmekte hem de evde kullanmak için yapılır. Yapılan bu nakış işlemleri bazen de eş'e dosta akrabaya verilen bir armağan olarak işlenir. En son model el işleri yapıp kadınlar arasında birbirleri ile örnek alışverişinde bulunularak bunların nasıl işlenileceği birbirlerinden öğrenilip öğretilir.

- Gün faaliyetlerinde müzik, eğlence ve halk oyunları gibi yöresel gösteriler yapılır. Bunlar güne katılan kadınların en çok sevdiği ve eğlendikleri faaliyetlerdir. Müzik eşliğinde oyun havaları çalınarak oynanır, şarkılar söylenir, halay çekilip, gülüp eğlenilerek, stres atılır.

- Günlerin diğer bir özelliği ise, ev sahibinin hazırladıkları yiyecek ve içecek faslıdır. Pasta ve çöreklerin ikram edilmesiyle çay servisi yapılır. Özellikle günlerde kadınlar yapılan yiyeceklerdeki çeşit sayısına dikkat etmektedirler. Ayrıca günlerin eskiden beri süre gelen yiyeceklerden biri "kısır" dır. İsteğe göre acılı ve baharatlı olarak ikram edilen kısır gelenekselleşen bir yiyecek olmuştur. Gün faaliyetine katılan kadınlar özellikle evden gelmeden önce o gün fazla bir şey yememeye dikkat ederler. Çünkü kadınlar gittikleri yerdeki ikram edilen yiyeceklerden yiyeceklerini bilirler. Şehirden şehre farklılık gösteren ikramlar yöresel de olabilir. Örneğin, Kayseri'de ikram edilen mantı ve dondurma gibi yöresel ikramlarda bulunulur.

- Bazı toplanılan günlerde dinsel etkinliklere de yer verilip sohbet edilir, Kuran'dan ayetler okunup, ilahiler söylenir.

- Bazı kalabalık gün faaliyetlerinde, genç kızlar konuklara hizmet edip ev sahibine yardım ederler. Genç kızlar gitmeden önce ikram edilen yiyeceklerden kalan bulaşığı da yıkayıp ev sahibine yardımcı olmaya çalışmaktadırlar.

- Bazen kadınlar birden çok gün faaliyetine katılmaktadırlar. Burada iki gün aynı güne denk gelirse, önce birisine gidilip daha sonra erken kalkılarak diğer güne gitmek tercih edilir.

- Bazı gün faaliyetleri evde değil, dışarıda tercih edilen bir mekânda yapılmaktadır. Dışarıdaki mekânlardan kasıt cafe, pastaneler, restoranlar ve bunun için özel olarak hazırlanan oteller gibi yerler tercih edilmektedir. Özellikle çalışan kadınlar dışarıdaki bir mekânı tercih etmektedirler. Bunun tercih edilmesinin nedeni çalışan kadının fazla zamanının olmamasından dolayı ikramlarını hazırlayamamasıdır. Bazen ev hanımları da dışarıda bir mekânı uygun görmektedir. Bunun nedeni ise ev hanımlarının sürekli evde olması ve farklı mekânlarda sohbet, muhabbet etmek istemeleridir. Kadınlar gün faaliyetlerini dışarıda bir mekânda yapsalar da sıralarını devreder ve sıra diğer bayana geçer.

- Güne katılan kadınların yiyecek ikramları bittikten sonra para toplanılan bir gün ise, önceden belirlenmemiş ise kura ile o günün kimde olduğu belirlenir. Toplanılan para kurada çıkan kişiye veya önceden belirlenmiş kişiye verilir. Günlerde sembolik olarak para da toplanılabılırken bazı günlerde kadınlar gün faaliyetlerine çeyrek altın ile katılırlar. Bazen ise dolar cinsinden gün faaliyetleri yapılmaktadır. Genellikle öğleden sonra toplanılan gün faaliyetleri akşam olunca sona ermektedir. Kadınlardan birinin artık yavaş yavaş kalksak söylemiyle herkes harekete geçer ve dağılmaya başlarlar. Gün faaliyetinden ayrılan kadınlar, ev sahibine teşekkür ederek tekrardan başka gün faaliyetinde görüşmek üzere ayrılırlar.

2.5.GÜN FAALİYETLERİNİN İŞLEVLERİ

Gün faaliyetlerine katılan kadınlar serbest zamanlarını değerlendirip sosyal etkinliklerde bulunurlar. Gün faaliyetleri ile toplumsal dayanışma sağlanmış olup bireyler arasında sosyal ilişkiler gelişir. Bazı yerlerde kadınların gün faaliyetlerinden başka toplanılacak bir nedeninin olmamasını düşünürsek gün faaliyetleri önem arz etmektedir. Ev sahibinin tanımadığı ama gün faaliyetleri sayesinde tanıştığı bireyler de gün faaliyetlerinde olabilir. Böyle durumda kadınlar yeni bireylerle tanıştıklarından sosyal çevresi genişleyip dostluk kurabilir. Para toplanılan gün faaliyetlerinde ele geçen para toplu şekilde olduğundan dolayı, birikim yapılabilir ve

ekonomik dayanışma sağlanır. Gün faaliyetlerine katılan kadınlar iş hayatı stresinden ve ev işlerinin yoğunluğundan arınarak eğlenirler. Kadınların, güne gelen genç kızlar arasından erkek çocuklarına eş seçme gibi bir adetleri olup, bu eş seçme aralarında konuşulan konular arasındadır. Akrabalar arasındaki gün faaliyetlerinde, akrabalık ilişkileri güçlenir ve uzun zamandan beri görüşülmeyen akrabalarla görüşülür. Özellikle ev hanımlarının toplandığı gün faaliyetlerinde kadınlar arasında ev kadınlığı konusunda, ev işleri konusunda yorumlar yapıp bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi amaçlanır. Yemek ve pasta tarifleri birbirlerine verilerek birbirlerinden yeni tarifler öğrenilir. Örgü ve nakış işlemleri, örnek olarak alınır ve paylaşılır. Gün faaliyetleri zamanında özellikle evin baştan sona temizlenmesi ile evin iyice bir temizliği sağlanır. Ev hanımlarının yetenek ve becerilerini gösterme imkânı sağlayan gün faaliyetlerinde kadınlar kendilerini iyi hissedip faydalı olduklarına inanırlar. Gün faaliyetlerinde her şeyden, her kesimden ve her konudan konuşulduğu için kadınlar yakın çevrelerinden ve olup bitenlerden haberdardırlar. Gün Faaliyetlerinin en önemli işlevlerinden biri de gelenek ve göreneklerin devam etmesidir. Yiyecek, el sanatları, eğlenceye ilişkin süregelen bazı yöresel gelenekler devam ettirilmektedir. Gün faaliyetlerinin işlevlerine bakıldığında, değindiğimiz gibi olumlu nitelikteki işlevlere sahiptir. Gün faaliyetleri kadınların serbest zamanlarını değerlendirmesi için önemli bir etkinlik türüdür. Ayrıca geleneksel konukseverliğin de devamını sağlayarak toplumsal dayanışma örneklerinden biridir (Tezcan, 2000: 208).

3. KADINLARIN GÜN FAALİYETLERİNE KATILIMINI BELİRLEYEN FAKTÖRLER

Kadınların katıldığı gün faaliyetleri, bireyler arası etkileşimin adımlarından birini oluşturmakta olup kadın gün faaliyetleri ile serbest zamanını etkin ve verimli bir şekilde kullanıp değerlendirmektedir. Kadının gün faaliyetlerine katılmasıyla sosyal ilişkilerin temeli atılıp sosyal çevre kazanılır. Gün faaliyetlerine katılan bir kadının yaşam kalitesini yükselir. Kadın çalışmak, yemek, temizlik gibi yaşamının zorunlu gereksiniminden arta kalan zamanında gün etkinliklerine katılıp çalışma hayatının stresinden ve ev işlerinin yoğunluğundan kendini biraz da olsa uzak tutabilir. Çalışma hayatı ile çalışma dışında kişisel gelişim gereksinimlerini

karşılıyıp güzel bir zaman geçirir. Gün faaliyetlerinde kadınlar birbirleri ile hoşça vakit geçirir, dinlenir ve eğlenir ve böylece sevgi, özveri, hoşgörü gibi erdemler gelişerek bireylerin birbirlerini anlaması sağlanır (Kır, 2007: 310).

Kadınların gün faaliyetlerine katılmasının fiziksel, psikolojik ve toplumsal bazı yararları vardır. Kadın bu etkinliklere kendi isteğiyle gönüllü olarak katılır ve bireysel fayda sağlar. Bu etkinlikler ile kadınlar mutlu olur, tatmini yakalar ve katıldığı etkinliklerden haz alır. Yoğun çalışma hayatının stresinden uzaklaşarak kendini ödüllendirir. Gün faaliyetleri evrensel bir lisan oluşturur ve toplumsal ilişkilerin sağlanmasına yardımcı olur. Bu etkinliklere katılan kadınlar kendilerini daha iyi hissedeceği için motiveleri daha güçlü olur ve böylece daha sağlıklı düşünüp karar verebilirler. Psikolojik olarak kendisiyle ve çevresiyle sürekli bir iletişim ve denge kuracağı için ruhsal bakımdan sağlıklı, düşünebilen, seven, sevilen davranışları düzgün, özgür ve çevresiyle uyumlu olur. Kendine güvenir ve umutsuzluğa kapılmaz daha çok hoşgörülü olur. Kadın ailesiyle, çalışan bir kadınsa iş hayatında yoğun olduğu için dayanma sabrının azalmasına ve bazen yıpranmasına neden olmaktadır. Kadın bu gibi durumlarda stres yaparak bazı tepkiler ortaya koymaktadır. İşte kadın gün etkinliklerinde bu gibi streslerden uzaklaşmak, dinlenmek, eğlenmek, kendisini yenilemek ve psikolojik olarak rahatlamaya ihtiyaç duyduğu için bu etkinliklere katılır. Bu etkinliklere katılarak daha dışa dönük bir birey olur, kendini iyi hissedip, kendini rahat ifade eder ve özgür hisseder.

Kadının gün faaliyetlerine katılmasına toplumsal açıdan yaklaşıldığında, bu sosyal etkinliklerde arkadaş ortamı oluşturarak, kendine sosyal çevre yaratarak, sosyal gereksinimlerini gidermeye çalışmaktadırlar. Kadının kendine sosyal çevre oluşturarak bu etkinliklere katılmasıyla sosyal statüsü artar ve ikinci kimliğini oluşturur. Gündelik hayattaki rutin yaşamışlıklardan ve monoton bir yaşamdan dolayı, sosyal çevresinden uzaklaşıp yabancılaşan kadın gün etkinliklerinde komşuluk, birlik ve arkadaşlık bağlarını güçlendirir. Gün faaliyetleri grupsal bir etkinlik olduğu için sosyal dayanışmayı sağlamaktadır (Yazıcıoğlu, 2010: 8-9).

Bireylerin cinsiyeti, sosyal çevresi, medeni durumu, eğitim düzeyi, ekonomik durumu, yaşı, sosyal statüsü, mesleğe sahip olup olmaması, çocuk sayısı gün faaliyetlerine katılımının belirleyicileri arasında sayılabilmektedir. Ayrıca gün

faaliyetlerine katılmayı, serbest zaman etkinlik seçimindeki sosyal fayda, yaşanan çevre, bu çevredeki olanakların, ailenin ya da kadının sosyo-ekonomik seviyesi, gelenek-görenek, yaş ve cinsiyet gibi bireysel özellikler ve arkadaş çevresi etkilemektedir (Tel, 2007: 2).

Kadınların gün faaliyetlerine katılırken beklentileri, bireysel fayda sağlayıp sosyal etkileşim içerisinde ilişkiler kurmaktır. Kadın gün faaliyetine katılırken kendinin mutlu olup olmayacağını, maddi ve manevi külfetinin olup olmayacağını tartarak gün faaliyetine girer. Kadının gün faaliyetlerine girmesiyle maddi ve manevi bazı sorumlulukları doğmaktadır. Gün faaliyetlerine katılan kadın bu sorumluluklarını bilerek gün faaliyetine katılmış olup, yükümlülüklerini yerine getirmektedir (Tezcan, 1994: 155).

Kadınların gün faaliyetlerini belirleyen faktörleri dört gruba ayrabiliriz. Bunlar; bireysel faktörler, sosyal faktörler, ekonomik faktörler ve psikolojik faktörlerdir (Köybaşı, 2006: 35).

3.1. BİREYSEL FAKTÖRLER

Kadınların gün faaliyetlerine katılmalarının belirleyicilerinde bireysel faktörler etkili olmuştur. Bireysel faktörler, bireyin yaşı, meslek ve eğitim düzeyi, aile yapısından oluşmaktadır.

3.1.1. Yaş

Yaş gün faaliyetlerine katılmayı etkileyen önemli bir etkidir. Kadınların nasıl etkinlikleri tercih edip etmemesinde yaş faktörü önemli olup gün faaliyetleri de bu etkinliklerden biridir. Yaş arttıkça gün faaliyetlerine katılma eğilimi artmaktadır. Örneğin genç yaş grubunda bulunan kadınlar, yaşlılara göre, daha az gün faaliyetine katılmaktadırlar. Her yaş grubunun katılmış etkinliklere gün faaliyetlerinde olduğu gibi katılma sıklığı ve etkinlik türü değişiklik göstermektedir. Bazı gençler gün faaliyetleri gibi etkinliklere katılmazken, ev hanımları, çalışan kadınların bazıları bu gibi etkinliklere katılıp hayatın yoğunluğundan, stresinden uzaklaşırlar.

3.1.2. Meslek ve Eğitim Düzeyi

Kadınların gün faaliyetlerine katılımını belirleyen faktörlerden bir diğeri, meslek ve eğitim düzeyidir. Çalışan bayanın fazla zamanı olmadığı için gün faaliyetlerine çok fazla katılamamaktadır. Ev hanımları çalışan kadınlara göre daha çok gün faaliyetlerine katılmaktadır. Kadınların öğrenim düzeyi yükseldikçe gün faaliyetlerine katılma sıklığı değişiklik göstermektedir. İş hayatında çalışan kadın hem evde hem de iş yerinde faaliyette bulunacağı için bazı etkinliklere zamanının olmamasından dolayı katılamamaktadır. Eğitim seviyesi yüksek olan kadınların gün faaliyetlerinden daha çok sinema, tiyatro gibi kültürel etkinlikleri tercih ettikleri gözlenirken, sosyal etkinlikler olarak gün faaliyetlerine de zaman ayırmaktadırlar.

3.1.3. Aile Yapısı

Kadınların gün faaliyetlerine katılımını etkileyen diğer faktör aile yapısıdır. Çocuğu olan kadın ile gün faaliyetlerine katılıp katılamama arasında bir ilişki söz konusudur. Çocuğu olmayan kadın çoğu zaman gün faaliyetlerine katılabilirken, çocuğu olan kadın gün faaliyetlerine katılamayabilir. Hem çalışan bir kadın hem de çocuğu olan bir kadın ise iş hayatından ve evdeki sorumluluklarından dolayı bu gibi etkinliklere daha az zaman ayırabilmektedir.

3.2. SOSYAL FAKTÖRLER

Kadınların gün faaliyetlerine katılmalarının belirleyicilerinde sosyal faktörler etkili olmuştur. Sosyal faktörler, bireyin cinsiyeti, medeni durumu, zaman sıkıntısı, günlük problemlerinin olması, yerleşim yeri, aile, kültür ve kişilik gibi faktörleri kapsamaktadır.

3.2.1. Cinsiyet

Cinsiyet, bireylerin gün faaliyetlerini etkilen önemli etkenlerden biridir. Cinsiyet kavramının gün faaliyetlerine etkisine iki açıdan bakmak gerekir. Birincisi kadın ve erkeğin toplumsal rollerinden kaynaklanan serbest zamanlarının olup olmamasından kaynaklanırken ikincisi kadın ve erkeğin gün faaliyetine katılıp

katılmaması ile ele alınmalıdır. Kadın ve erkeğin toplumdaki görevlerinden dolayı farklı olduğu dolayısıyla serbest zamanlarında gerçekleştirdiği sosyal etkinliklerde de bazı farklılıklar göze çarpmaktadır. Sosyal etkinliklere katılmada kadınların erkeklere göre daha az fırsatlarının olması ve zamanlarının olmamasından dolayı kadın erkeğe göre daha fazla engelle karşılaşmaktadır. Toplumsal çerçevede bakacak olursak, kadının toplumdaki rolü ev işleriyle uğraşmak ve çocuk büyütme olduğu için bu etkinliklere katılması bazen zorlaşabilmektedir (Demir ve Demir, 2006: 37).

Bir başka açıdan ele alacak olursak gün faaliyetlerine katılan kadınların gün faaliyetine katılan erkeklerden daha çok olduğu gözlemlenmektedir. Gün yapan erkekler sadece toplanan gün etkinliklerinin maddi boyutuyla ilgilenirken, gün yapan kadınlar, maddi boyuttan çok eğlence, sosyal çevre, sosyal ilişkileri geliştirme ve bir araya gelerek paylaşım sağlamayı hedeflerler (Sağır, 2013: 479).

3.2.2. Medeni Durum

Kadınların gün faaliyetlerine katılmasında medeni durumun etkisi de vardır. Evli bir kadının sorumluluklarından ve bağımlılıklarından dolayı gün faaliyetlerine katılması güçleşmektedir veya güne katılma sıklığı azalmaktadır. Bekâr bir kadın ise sorumluluklarının evli olan kadınlara göre daha az olmasından dolayı gün faaliyetlerine daha sık ve düzenli olarak katılabilir (Yazıcıoğlu, 2010: 14).

3.2.3. Zaman Sıkıntısı

Çalışan kadın, iş hayatından arta kalan zamanlarında bu etkinliklere katılabilirler. Çalışan kadın yoğun iş temposu ve zaman sıkıntısından dolayı gün faaliyetlerine ev hanımlarına göre daha az katılmaktadır. Ayrıca çalışan kadınlar da zamanlarının arta kalan kısımlarında serbest zaman etkinliği olarak bu gibi faaliyetlere katılarak eğlenip iş hayatının stresini atabilirler (Aydoğan ve Gündoğdu, 2006: 221).

3.2.4. Günlük Problemler

Kadınların gün faaliyetlerini tercih edip gün faaliyetlerine katılmaları, yaşamlarındaki bazı günlük problemlerin olmasından da kaynaklanmaktadır. Kadın

gün faaliyetleri gibi etkinliklere katılarak arkadaş ortamına girip, zaman geçirerek, toplumsal yarar sağlar ve böylece günlük sıkıntılarından kurtulur (Köybaşı, 2006: 41).

3.2.5. Yerleşim Yeri

Gün faaliyetlerine katılmanın belirleyicileri arasında yerleşim yeri faktörü de yer almaktadır. Kadınların gün faaliyetlerine katılması kentsel ve kırsal yerleşim yerlerine göre farklılıklar göstermektedir. Kırsal yerleşim yeri özelliği gösteren köy, kasaba ve ilçelerde yaşayan kadınlar kentsel yerleşim yerinde yaşayan kadınlardan daha az sıklıkla gün faaliyetlerine katılmaktadır. Bu yerlerde yaşayan kadınlar daha çok ev, bahçe gibi işlerde çalıştıkları için gün faaliyetlerine daha az katılmaktadırlar. Çünkü kırsal kesimdeki kadının yeteri kadar serbest zamanı olmayıp bu kadınlar kendine vakit ayıramamaktadır (Aytaç, 2001: 233).

3.3. EKONOMİK FAKTÖRLER

Kadınların gün faaliyetlerine katılmalarının belirleyicilerinden bir diğeri ekonomik faktörlerdir. Ekonomik faktörler, bireyin aylık olarak kazandığı geliri içermektedir.

3.3.1. Ekonomik Gelir

Kadınların gün faaliyetlerine katılmalarında belirleyici olan bir diğeri faktör ise ekonomik gelirdir. Ekonomik gelir, bireyin yapmak istediği etkinliklerde önem arz etmektedir. Sosyal etkinliklerin bireye maliyeti ve düşük gelir grupları için aktivitelere katılmada gelir belirleyicidir. Bireyler gereksinimleri karşıladıktan sonra gelirinden arta kalan kısımlarından serbest zaman etkinliklerine katılabilmektedirler. Bireyin geliri sadece serbest zaman türünü değil, bu etkinliklere katılma sıklığını da etkilemektedir. Bireylerin gelir düzeyleri ile serbest zaman etkinlikleri içerisinde olan gün faaliyetleri arasında bir ilişki vardır. Gün faaliyetlerine katılan kadın, para ve altın gibi maddi birikimler sağlayarak ailesine yardımcı olmaya çalışmaktadır.

Kadın, gün faaliyetinden elde ettiği geliri biriktirerek tasarrufa dönüştürüp ailesine katkı sağlamaktadır.

Başka bir açıdan bakıldığında ise ekonomik sıkıntısı olan kadınlar gün faaliyetlerine katılamamaktadırlar. Gün faaliyetlerine katılan kadın, gün faaliyetlerinde toplanan parayı bazen maddi külfet olarak görebilmektedir. Özellikle ev işleriyle uğraşan ve herhangi bir işte çalışmayan, ev kadınlarının gelir yetersizliğinden dolayı bu etkinliklere katılmadıkları belirlenmiştir. Yüksek gelire sahip olan kadınlar düşük gelire sahip olan kadınlara göre bu tür etkinliklere daha fazla katılmaktadırlar (Tel, 2007: 28).

3.4. PSİKOLOJİK FAKTÖRLER

Kadınların gün faaliyetlerine katılmalarının belirleyicilerinde psikolojik faktörler de etkilidir. Gün faaliyetlerine katılan kadın, iş hayatının yoğunluğu ve evdeki işlerin yorgunluğunu atmak için gün faaliyetlerini tercih etmektedir. Kadın gün faaliyetlerine katılarak fiziksel, zihinsel ve toplumsal faktörlerin bütünleşmesinden doğan bir kişilik kazanarak hoşgörü, sevgi ve saygı özelliğinin gelişimi sağlanır. Gün faaliyetleri ile kadın yalnızlığını giderebilir ve dışa dönük bir birey olur. Gün faaliyetlerine bir etkinlik olarak bakıldığında kadının kişisel gelişimi sağlanır.

Kadın gün faaliyetlerine katılarak başka ortamlara da gittiği için yer değiştirme ile üzerlerindeki baskıyı, negatif etkiyi ve yorgunluğunu atarlar. Gün faaliyetleri kadınların motivasyonunu sağlayarak, mutlu olmasını sağlamaktadır. Kadınlar etkin bir zaman geçirerek, yeni deneyimler yaşayarak, yaratıcılık duygusunu yaşarlar, faydalı olduklarını düşünerek doyum sağlarlar. Gün faaliyetlerine katılan kadınlar, yaratma zevki, arkadaşlık kurma gibi sosyal doyumların yanında macera ve yeni deneyimler edinme duygusu, başarı duygusu, zihinsel güçleri kullanma, duygusal doyum, dinlenme ve rahatlama gibi çeşitli sosyal faydalara ulaşırlar (Tel, 2007: 35).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EKONOMETRİK MODEL VE UYGULAMA SONUÇLARI

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, evreni, örnekleme, veriler ve analizine yer verilmiştir. Gün faaliyetlerine katılımının belirleyicileri tespit edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Çalışmanın amacı, kadınların gün faaliyetlerine katılımındaki etkenlerin neler olduğunu ve kadınların bu etkinlikler hakkındaki düşüncelerini belirlemektir. Özellikle günümüz toplumunda kadınların boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, sosyal çevrelerini nasıl genişlettikleri, gün faaliyetlerinden elde ettikleri geliri tasarrufa dönüştürüp dönüştürmedikleri, kadınların gün faaliyetlerini neden tercih ettikleri, kadınların gün faaliyetlerine katılırken nelere dikkat ettikleri, gün faaliyetlerinin kadına maliyet oluşturup oluşturmadığı, bu gibi etkinliklerin faydalı olup olmadığı, araştırmanın önemini vurgulamaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, Afyonkarahisar il merkezindeki gün yapan ve yapmayan kadınlar oluşturmaktadır. Gün yapan ve gün yapmayan kadınlarla gün faaliyetlerinin belirleyicileri üzerine bir anket yapılmıştır. Kadınların gün faaliyetlerine katılımını belirleyen etkenlerin neler olduğu ve nasıl etkilediği açıklanmış, anket verilerine dayanarak yorumlanmıştır.

Araştırmada örnekleme yöntemi olarak, “Kolayda Örnekleme Yöntemi” uygulanmıştır. Bu örneklemedeki amaç, kolayca ulaşılabilir birimlerin seçilmesiyle örneklemin oluşturulmasıdır. Bu yöntem, ankete cevap veren herkesin örneğe dâhil edilmesiyle en kısa zamanda ve en az maliyetle bilgi üretilmesine ihtiyaç duyulduğu

durumlarda kullanılan bir seçenektir (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2005: 132).

Örneklem büyüklüğü tespit edilirken nicel değişkenler için kullanılan ve sınırsız ya da hacmi bilinmeyen evrenler için dikkate alınan örneklem formülünden yararlanılmıştır (Özdamar, 1999: 260).

n: Örneklem büyüklüğü (Örnekleme dahil edilecek birey sayısı)

σ : Standart sapma değeri

H: Standart hata değeri

Z_{α} : Belirli bir anlamlılık düzeyine α veya güven düzeyi $1-\alpha$ karşılık gelen ve teorik değer ($\alpha=.05, .01, .001$ için 1.96, 2.58 ve 3.28 kritik değerleri).

$$a= 0.05 \text{ için } \sigma=1 \text{ } Z_{0.05}=1,96 \text{ } H= 0,1 \text{ alınırsa, } n = \frac{1^2+1,96^2}{0,1^2} = 384,16$$

Araştırmada hata payı, güvenilirlik düzeyi ve eksik veya yanlış kodlama nedeniyle değerlendirmeye alınmayacak anketlerin olabileceği ve araştırmacının hedef kitleye ulaşma olanakları dikkate alınarak, örneklerin tüm gruplar için eşik(sınır) değeri olan $n=384$ sayısının üzerine çıkılarak 425 anket formuna ulaşılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Bu çalışma, örneklem olarak Afyonkarahisar il bazında yapılmış olup literatürde gün faaliyetleri adına betimleyici bir çalışmanın olması fakat uygulamalı bir çalışmanın olmaması bakımından farklılık arz etmektedir. Kadınların gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerinin araştırılmaması, böyle bir araştırmanın bulunmaması, araştırma süresince karşılaşılan eksiklerin başında gelmektedir. Bu eksiklik bir bakıma, ilgili konuda yazına katkıda bulunmak için bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Gün faaliyetlerinin potansiyel belirleyicileri içerisinde yer alan yaş, eğitim, medeni durum, çalışma durumu, evde çalışan kişi sayısı, gelir, çocuk sayısı ve meslek değişkenleri ele alınıp gün faaliyetleri içerisinde belirleyici olup olmadığı ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde verilerin toplanması, analizi ve tanımlanmasıyla ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

4.1. VERİLERİN TOPLANMASI

Kadınların gün faaliyetlerine katılımının belirleyicileri üzerine yapılan bu çalışmada, örneklem boyutu 425 katılımcı sayısı olan ve tamamı Afyonkarahisar il merkezinde gerçekleştirilen bir anket uygulanmıştır. Anket uygulamasında il dışında bir kota belirlenmemiştir. Anket formu üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde kişisel bilgilerin yer aldığı ve on bir ifadeden oluşan “görüşülen kişi hakkında bilgiler formu”, ikinci bölümde gün faaliyetlerinin hangi bireylerle, nerede yapıldığı ile ilgili bilgilerin yer aldığı dört ifadeden oluşan “gün faaliyetleri ile ilgili bilgiler formu” yer almaktadır. Anket formunun üçüncü ve son bölümünde ise “5’ li Likert Derecelemesi” ne göre, gün faaliyetleri hakkındaki düşüncelere yer verilmiştir. Kullanılan ölçeklerdeki ifadelerin yanıt kategorileri “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde 5’ li Likert Derecelendirmesi’ ne göre yapılmıştır. Anketin bir örneği Ek-1’ de verilmiştir.

4.2. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma sürecinde elde edilen verilerin analizi için Afyonkarahisar il merkezindeki gün yapan ve gün yapmayan kadınlarla gün faaliyetlerinin belirleyicileri üzerine bir anket yapılmıştır. Anket verilerinin çözümlenmesinde iki yöntem kullanılmıştır. Bağımlı değişkenimiz ikili olduğu için Logit ve Probit modelleri ile tahmin edilmiştir. Buna ek olarak katılımcıların gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesinde Ki-kare analizinden faydalanılmıştır.

Araştırmada anket yöntemiyle toplanan verilerin bilgisayar ortamında analizi için SPSS 15.0 for Windows (Statistical Package for Social Sciences) programından yararlanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi bulmak için Ki-kare (Chi Square) testi kullanılmıştır. İki değişken arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı Ki-kare testi ile incelenmiştir (Bayram, 2004: 85). Katılımcıların bireysel ve sosyo-kültürel özellikleri ile ilgili bir tablo oluşturulmuş ve tabloların karşısındaki “p” anlamlılık değeri ile 0.005 kabul edilen anlamlılık düzeyine göre değerleri yazılmış ve yorumları yapılmıştır.

4.3. VERİLERİN TANIMLANMASI VE MODEL

Çalışmada yedi farklı değişkene yer verilmiştir. İlk aşamada kadınların gün faaliyeti belirleyicileri olarak düşünülen bağımsız değişkenler araştırılmıştır. Çalışma için açıklayıcı değişkenler belirlenmiş, anlamlı ve anlamsız sonuç veren değişkenler çalışmaya dâhil edilmiştir. Yaş, eğitim, medeni durum, kişinin çalışıp çalışmaması, evde çalışan kişi sayısı, ailenin aylık geliri ve evde bulunan çocuk sayısı, bağımsız değişken olarak ele alınmıştır.

Tablo 1. Değişken Tanımları

Değişken	Tanımı	Beklenen İşaret
AGE	Yaş	+
EDU	Eğitim	?
MD	Medeni Durum	?
WORK	Çalışma Durumu	-
EC	Evde Çalışan Kişi Sayısı	+
I	Gelir	+
NC	Evde Bulunan Çocuk Sayısı	-

Bağımlı değişken dikotomik (ikili) olduğu için Logit ve Probit yöntemleri tercih edilmiştir. Bağımlı değişken kadınların gün faaliyetlerine katılıp katılmadıkları, bağımsız değişkenler ise gün faaliyetlerine katılımının belirleyicileri olan yaş, eğitim, medeni durum, kişinin çalışma durumu, evde çalışan kişi sayısı,

gelir ve evde bulunan çocuk sayısıdır. Modele ankette uygulanan değişkenlerin hepsi alınmıştır. Modelde kullanılan değişkenler;

Gün: Gün değişkeni modelde bağımlı değişken olarak ele alınmıştır. Ankete katılanlara gün faaliyetlerine katılıp katılmadıkları sorulmuş, katılanlara 1, katılmayanlara 0 değerleri verilmiştir.

Yaş: Ankete katılanların yaşlarını gösteren bağımsız nicel bir değişkendir. Çalışmada bu değişken için bir sınıflandırma yapılmamış ve bireylerin yaşları olduğu gibi modele alınmıştır.

Eğitim: Bireylerin eğitim düzeylerinin gün faaliyetlerinde etkili olabileceği düşünülerek, yıl bazında, ilkokul mezunu ise 5, ortaokul mezunu ise 8, lise mezunu ise 12, üniversite mezunu ise 16, yüksek lisans mezunu ise 18 yıl olarak alınmıştır.

Medeni Durum: Bireylerin medeni durumlarının etkili olabileceği düşünülerek, evli olanlara 1, bekâr olanlara 0 değeri verilmiştir.

Çalışma Durumu: Ankete katılanlara şu anda çalışıp çalışmadıkları sorulmuş, çalışanlara 1 çalışmayanlara 0 değerleri verilmiştir.

Evde Çalışan Kişi Sayısı: Anket sorularında sorulan evde çalışsan kişi sayısı sorulmuş verilen yanıtlara göre modele alınmıştır.

Gelir: Ankete katılan kişilerin aylık net gelirleri bağımsız değişken olarak ele alınmıştır. Bireylerin gelirleri modele alınmıştır.

Evde Bulunan Çocuk Sayısı: Ankete katılanlara evde bulunan çocuk sayısı sorulup verilen cevaplara göre modele alınmıştır.

Yukarıdaki değişkenler kullanılarak, çalışmanın temel modeli aşığıdaki gibi oluşturulmuştur;

$$g = a_0 + a_1Yaş + a_2Eğitim + a_3Medeni Durum + a_4Çalışma Durumu + a_5Evde Çalışan Kişi Sayısı + a_6Gelir + a_7Evde Bulunan Çocuk Sayısı + \mu_i$$

5. LOGİT MODEL

Logit regresyon modeli en az iki değişken için tasarlanmış doğrusal olmayan regresyon modelidir. Ancak uygun dönüşümlerle doğrusallaştırılabilen bir modeldir. (Karabaş, 2013: 60). Modeldeki bağımsız (açıklayıcı) değişkenler sürekli ve kesikli değişkenlerden oluşmaktadır. Logit regresyon analizini kullanma amacı, bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki ilişkinin tanımlanmasını sağlayan bir model kurmaktır. Bireylerin tutum ve davranışları gibi gözlemlenebilen sosyal ve ekonomik yönlü araştırmalarda Logit regresyon analizi yöntemi kullanılmaktadır (Karabaş, 2013: 61).

Logit model, bağımlı değişkenlerin tahmini değerlerini olasılık olarak hesaplayarak olasılık kurallarına uygun sınıflama imkânı sağlayan, tablolaştıran veya veri setlerini analiz eden istatistiksel bir yöntemi oluşturmaktadır (İnal, Topuz vd, 2006: 112).

Logit model, bağımsız değişken değeri sonsuza gittiği zaman, bağımlı değişkenin 1'e asimptot olduğu matematiksel bir fonksiyondur. Basit olarak Logit regresyon modelinin gösterimi (Özdamar, 1999: 476).

$$P_i = E(Y=1 | X_i) = \alpha + \beta X_i \quad (1)$$

$$P_i = E(Y_i = 1 | X_i) = \left(\frac{1}{1 + e^{-\alpha + \beta X_i}} \right) \\ = \left(\frac{1}{1 + e^{-z_i}} \right) \text{ elde edilir.} \quad (2)$$

(2) nolu model Logit model diye adlandırılır. X hangi değerleri alırsa alsın fonksiyondaki eksponansiyel terim daima pozitif olacağı için P_i 'nin alt sınırı 0 olur. Olasılık için gerekli olan $0 \leq P_i \leq 1$ koşulunu bir fonksiyon sağlamış olur. Logit dağılım fonksiyonu diye adlandırılan Z_i değişkeni $-\infty$ ile $+\infty$ arasında değer aldıkça P_i de 0 ile 1 arasında değerler alacak ve P_i ile Z_i arasındaki ilişki doğrusal olmayacaktır. Böylece $0 \leq P_i \leq 1$ ve Z_i ile P_i arasındaki ilişkinin doğrusal olmama şartları yerine gelmiş olacaktır. Fonksiyonun belirlenmesi için α ve β parametreleri en küçük kareler yöntemi ile doğrudan tahmin edilemez. Önce ilişki üzerinde bazı işlemler yaparak doğrusal bir ilişki elde etmeye çalışılacaktır. Bu amaçla (1) nolu model, α ve β 'ya göre çözümlenerek, modelin tahmini için,

$P_i = 1$, Olayın gerçekleşme olasılığı

$1 - P_i = 0$, Olayın gerçekleşmeme olasılığı

$P_i = \left(\frac{1}{1 + e^{-z_i}} \right)$ eşitliğinin her iki yanını $(1 + e^{-z_i})$ ile çarpılarak

$$(1 + e^{-z_i})P_i = 1 \quad (3)$$

elde edilir. Şimdide P_i ile bölüp 1 çıkartılarak,

$$e^{-z_i} = \frac{1}{P_i} - 1 = \frac{1 - P_i}{P_i} \text{ elde edilir.} \quad (4)$$

$e^{-z_i} = \frac{1}{e^{z_i}}$ kullanılarak

$$e^{z_i} = \frac{P_i}{1 - P_i} \quad (5)$$

(5) nolu modelin e tabanına göre doğal logaritması alınarak,

$$\ln \left(\frac{P_i}{1 - P_i} \right) = \ln e^{z_i} = z_i = \alpha + \beta X_i \quad (6)$$

elde edilir. Yani bahis oranının logaritması L_i yalnız X 'e göre değil, (katsayı tahmini bakımından) anakütle katsayılarına göre de doğrusaldır. L_i 'ye Logit denir. (6) no'lu modellerin adı olan Logit modeli de buradan gelir. Bu parametrelerin tahmininde doğrusal bir ilişki işlemi görebilecek yarı logiritmik bir fonksiyondur.

Modeldeki parametreleri tahmin etmek için L_i fonksiyonu,

$$L_i = \ln \left(\frac{P(Y)}{1 - P(Y)} \right) = \alpha + \beta_1 X_i + \beta_2 X + \dots + \beta_p X_p \quad (7)$$

şeklinde yazılır. α ve β regresyon, katsayılarıdır. $P_i = 1$ ve $P_i = 0$ değerleri Logit L_i 'deki yerine konulduğunda $\ln \left(\frac{1}{0} \right)$ ve $\ln \left(\frac{0}{1} \right)$ değerleri elde edilir ki bunlar anlamsızdır. En küçük kareler yöntemi ile L_i fonksiyonundaki parametrelerin tahmin değerleri bulunamaz, fakat bu parametreler maksimum olabilirlik modeli ile tahmin edilebilmektedir.

6. PROBİT MODEL

Logit modeline alternatif olarak düşünülen Probit modeli, doğrusal olasılık modelindeki tahmini değerlerin sınırlı olmaması problemini gideren ve kümülatif

normal olasılık fonksiyonu üzerine kurulu olan bir modeldir. Fayda teorisine ve rasyonel seçim esasına dayalı olarak oluşturulmuştur. Probit modelde, birimlerin alternatif seçimler içinde kendilerine en fazla faydayı sağlayacak olanı seçtiği kabul edilmektedir. Probit modelde gözlenemeyen bir fayda indeksinden hareket etmektedir. Gözlenemeyen bir fayda endeksi I_i^* ye bağlı olduğunu, I_i^* nin X_i gibi açıklayıcı değişkenlerce belirlendiğini düşünersek, I_i endeksinin değeri ne kadar büyükse, olasılık o kadar büyüktür. Bu I_i endeksini yazarsak (Şenesen ve Şenesen, 2001: 564) ;

$$I_i = \beta_1 + \beta_2 X_i \quad (1)$$

Normallik varsayımı altında I_i^* 'in I_i^* 'den küçük ya da ona eşit olma olasılığı, standartlaştırılmış normal birikimli dağılım fonksiyonundan hesaplanabilir;

$$\begin{aligned} P_i = Pr(Y = 1) &= Pr(I_i \leq I_i^*) = F(I_i) = \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{I_i} e^{-t^2/2} dt \\ &= \frac{1}{\sqrt{2\pi}} \int_{-\infty}^{\beta_1 + \beta_2 X_i} e^{-t^2/2} dt \end{aligned} \quad (2)$$

P_i bir olayın olasılığını gösterir. Fayda endeksi I_i^* 'ye aynı zamanda β_1 ile β_2 'ye ilişkin bilgi elde etmek için (1)'nin tersini alırız;

$$\begin{aligned} I_i &= F^{-1}(I_i) = F^{-1}(P_i) \\ &= \beta_1 + \beta_2 X_i \end{aligned} \quad (3)$$

Burada F^{-1} , normal birikimli dağılım fonksiyonudur.

Logit ve Probit modelinin, kümülatif olasılık fonksiyonu üzerine kurulu olması nedeniyle her iki modelde benzer özellikler taşımaktadır. Her iki modelle tahmin edilen regresyon denkleminin grafikleri hemen hemen aynıdır. Probit modelde de Logit gibi, hipotez testlerinin anlamlılığı açısından gözlem sayısının oldukça fazla olması zorunludur. Buna rağmen her iki model arasındaki fark, probit modelde kümülatif normal olasılık fonksiyonu üzerine kurulu olması ve bu programı bir bilgisayar programı vasıtasıyla tahmin etmenin, Logit modeline kıyasla daha fazla zaman almasıdır. Ayrıca probit modelinin normal dağılım üzerine kurulu olması

nedeniyle sahip olduğu teorik avantajın, geniş örnek büyüklüklerinde azaldığı söylenebilir (Keskin ve Turna, 2010: 419).

7.BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Çalışmadaki değişkenler, anket sonuçlarından elde edilen bulgulara göre, modele alınmıştır. Bu değişkenlerin modele katılması anket sonuçlarına göre belirlenmiş ve anket sonuçlarının E-views programına aktarılmasıyla hangi değişkenlerin anlamlı olup olmadığı araştırılmıştır. Anlamlı çıkan ilişkiler (yaş, eğitim, medeni durum ve çalışma durumu ile gün faaliyetlerine katılma durumu) arasındaki ilişki analizi incelenmiştir.

Araştırmada SPSS programı kullanılarak gün faaliyetleri hakkındaki düşünceler yorumlanıp anlamlı çıkan ilişkiler (gün faaliyetlerine katılıp katılmama ile yaş, meslek, eğitim, medeni durum, çalışma durumu, evde çalışan kişi sayısı, gelir, çocuk sayısı) incelenerek tablolar halinde gösterilmiştir.

7.1. GÜVENİRLİK

Güvenilirlik, aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılık olarak açıklanmaktadır. Bilimsel çalışmanın ilk koşullarından birisi güvenilirlik, bir korelasyon katsayısı (r) ile hesaplanarak sıfır ile bir arasında değişen değerler alır (Ural ve Kılıç, 2005:219). Değer bir (1.00)' e yaklaştıkça güvenilirliğin daha yüksek olduğu kabul edilir. Ölçekte yer alan k sorunun varyansları toplamının genel varyansa oranlanması ile elde edilen bir ağırlıklı standart değişim ortalaması olarak ifade edilen alfa katsayısına göre ölçeğin güvenilirliği hesaplanırken aşağıdaki gibi bir derecelendirme dikkate alınmaktadır (Özdamar, 1999: 522; Arslan, 2009: 55; Kalaycı, 2006: 405):

$0,00 \leq \alpha \leq 0,40$	Ölçek güvenilir değil,
$0,40 \leq \alpha \leq 0,60$	Düşük güvenilirlik,
$0,60 \leq \alpha \leq 0,80$	Ölçek güvenilir,
$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$	Ölçeğin güvenilirliği yüksek

Tablo 2. Güvenirlilik Analiz Tablosu

Güvenirlilik Analizi Sonucu	
Cronbach's Alpha Kat Sayısı	İfade Sayısı (N)
0,678	10

Kadınların gün faaliyetlerine katılımını belirlemeye yönelik hazırlanan anket formunda yer alan boyutlara ilişkin güvenirlilik analizi sonuçlarına, katılımcıların gün faaliyetleri ile hakkındaki düşüncelerinden yola çıkılarak araştırma amaçları doğrultusunda oluşturulan araştırma sorularının cevaplarına yer verilmiştir. Gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerini ortaya koymaya çalışan araştırmada kullanılan anket formunda yer alan ifadeler sonucu, güvenirlilik analizi yapılarak Cronbach's Alpha değeri bulunmuştur. Buna göre, Tablo 2'deki Cronbach's Alpha katsayısı 0,678 olarak bulunmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere araştırmada kullanılan ölçeği oluşturan her bir boyutun güvenilir olduğu söylenebilir.

7.2. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Araştırma örneklemine ilişkin değişkenlerle ilgili tanımlayıcı istatistikler açıklanarak Tablo 3 ve Tablo 4 de gösterilmiştir.

Tablo 3. Tanımlayıcı İstatistikler

	Gün	Yaş	Eğitim	Medeni Durum	Çalışma Durumu	Çalışan Kişi Sayısı	Gelir	Çocuk Sayısı
Aritmetik Ortalama	0.53	39.46	11.843	0.730	0.490	1.495	3074.7	1.380
Medyan	1.00	38.00	12.000	1.000	0.000	1.000	2750.0	1.000
Mak.	1.00	80.00	18.000	1.000	1.000	5.000	9600.0	4.000
Min.	0.00	18.00	0.000	0.000	0.000	0.000	600.0	0.000
Standart Sapma	0.49	11.87	4.104	0.444	0.500	0.690	1566.4	1.062
Çarpıklık	-0.12	0.60	-0.439	-1.040	0.036	0.966	1.512	0.196
Basıklık	1.01	2.83	2.236	2.082	1.001	4.949	6.239	2.157
Gözlem Sayısı	442	442	442	442	442	442	442	442

Tablo 3'de yığındaki birimler sekiz farklı değişken bakımından incelenmiştir. Bunlar gün faaliyetlerine katılıp katılmama durumu, yaş, eğitim, medeni durum,

çalışma durumu, evde çalışan toplam kişi sayısı, gelir ve evde bulunan çocuk sayısıdır. Gün faaliyetlerine katılma durumu açısından yığının aritmetik ortalaması 0.53, çarpılığı -0.12, basıklık ölçüsü ise 1.01 olduğu Tablo 3’de görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Bireysel ve Sosyo-Kültürel Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	F	%	Değişkenler	Gruplar	F	%
Güne katılma Durumu	Evet	207	46.8	Çalışma Durumu	Evet	217	49.1
	Hayır	235	53.2		Hayır	225	50.9
Yaş	18-24	31	7.0	Çocuk Sayısı	0	117	26.5
	25-34	151	34.2		1	112	25.3
	35-44	102	23.1		2	149	33.7
	45-55	107	24.2		3	56	12.7
	55 ve üzeri	51	11.5		4	8	1.8
Eğitim	İlkokul	102	23.1	Evde Çalışan Kişi Sayısı	Bir kişi	246	55.7
	Ortaokul	54	12.2		İki kişi	169	38.2
	Lise	159	30.0		Üç ve üzeri	27	6.1
	Ön Lisans	127	18.7	Gelir	1500 tlve altı	154	34.8
	Lisans	25	10.0		1501-2250	120	27.1
	Yüksek Lis.	30	6.0		2251-3000	37	8.4
			3001-3750		78	17.6	
Medeni Durum	Bekar	119	26.9		4501 ve üstü	53	12.0
	Evli	323	73.1				
Meslek	Ev Hanımı	196	44.3	Gün’ e Ne kadar Sıklıkla Katıldığı	Haftada bir	40	9.0
	Kamu Sektör	172	38.9		On beş günde	102	23.1
	Özel Sektör	74	16.7		Ayda bir	93	21.0
Toplam Güne Katılma Sayısı	0	205	46.4	Gün Faaliyetini	Akrabalarımlla	40	9.0
	1	110	24.9		Komşularımlla	53	12.0
	2	72	16.3		İş arkadaş.	66	14.9
	3	35	7.9		Akraba-komşu	56	12.7
	4	20	4.5		Diğerleri	20	4.5
Gün faaliyet Türü	Dolar	8	1.8	İkramları	Evde hazırlıyorum	198	44.8
	Euro	14	3.2		Dışarıdan alıyorum	37	8.4
	TL	184	41.6				
	Altın	28	6.3				

Tablo 4'e göre katılımcıların bireysel ve sosyo-kültürel özellikleri incelendiğinde, % 46.8'i gün faaliyetlerine katılırken, %53.2' si gün faaliyetlerine katılmamaktadır. Yaş grupları incelendiğinde 25 ile 55 yaş aralığındaki katılımcıların (% 81.5) oluşturduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık % 64.7'si lise ve ön lisans düzeyinde öğrenim gördüklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların % 73.1'i evli iken % 26.9' unu bekâr oluşturmaktadır. Katılımcıların % 44.3'ünü ev hanımları oluştururken, % 38.9'unu kamu sektöründe çalışan kadınlar, % 16.7'sini ise özel sektörde çalışan kadınlar oluşturmaktadır. Katılımcıların % 49.1'i şu anda bir işte çalışırken, % 50.9'u bir şuan bir işte çalışmamaktadır. Katılımcıların çocuk sayısına bakıldığında, % 26.5'inin çocuk sahibi olmadığı, % 73.5'inin ise bir veya üzeri çocuğu olduğu görülmektedir.

Katılımcıların gelir düzeyi incelendiğinde % 34.8'inin 1500 TL ve altında gelirinin olduğu belirlenmiştir. Bireylerin % 46.4'ünün gün faaliyetine katılmadığı, % 53,6' sinin ise birden fazla gün faaliyetine katıldığı belirlenmiştir. Gün faaliyetlerinde toplanılan maddi aracın % 41,6'sını TL cinsinden para oluşturmaktadır.

Katılımcıların gün faaliyetlerine katılma sıklığına bakıldığında % 23.1'ini onbeş günde bir gün faaliyetine katılan katılımcı, % 21.0'ını ise ayda bir gün faaliyetine katılan katılımcının oluşturduğu belirlenmiştir. Gün faaliyetlerine katılan katılımcıların % 9'u akrabalarıyla, % 12'si komşularıyla, % 14.9'u ise iş arkadaşlarıyla gün yapmaktadır. Ayrıca % 12.7'si ise hem akrabalarıyla hem de komşularıyla gün faaliyetlerine katılmaktadır. Gün faaliyetlerine katılan katılımcıların % 44.8'i gün faaliyetlerinde ikramları evde hazırlarken, % 38.4'ü ikramları dışarıdan almaktadır.

7.3. AMPİRİK SONUÇLAR

Bu çalışmada kadınların katıldıkları gün faaliyetleri ile ilgili yapılan anket sonuçlarından elde edilen verilerle, gün faaliyetlerine katılma durumu ve bağımsız değişkenleri olarak yaş, meslek, eğitim, medeni durum, çalışma durumu, evde çalışan kişi sayısı, gelir ve evde bulunan çocuk sayısı alınmıştır. İlk aşamada kadınların gün

faaliyetlerini belirleyicilerinin neler olduğunu tahmin etmek için Logit ve Probit modelleri ile kullanılmıştır.

7.3.1. Logit Model Sonuçları

Modelimizin Logit yöntemiyle tahmin sonuçları Tablo 5’ te verilmiştir.

Tablo 5. Logit Model Sonuçları

Bağımlı Değişken: Gün Faaliyetine Katılma Metod: ML – BinaryLogit; Gözlem: 425				
Değişkenler	Katsayısı	Standart Hata	z- İstatistik	Olasılık(P)
Yaş	0.054	0.010	5.201	0.000
Eğitim	0.072	0.034	2.131	0.033
Medeni Durum	0.598	0.257	2.321	0.020
Çalışma Durumu	-0.476	0.274	-1.734	0.082
Evde Çalışan Kişi Sayısı	0.120	0.183	0.657	0.510
Gelir	8.030	8.350	0.961	0.336
Evde Bulunan Çocuk	-0.059	0.107	-0.551	0.581
C	-3.411	0.695	-4.907	0.000
Loglikelihood: -276.4074; Restr. Loglikelihood: -305.4836; Mcfadden R-squared: 0.095181; Prob(LR stat): 0.000000				

Modelin açıklama gücünü ifade eden McFadden R-kare 0.0951 (% 9.51) olarak belirlenmiştir. Düşük çıkan bu istatistik 0-1 arasında bir değer almaktadır ve doğrusal regresyon modelindeki R^2 ile aynı şekilde yorumlanmamaktadır (Özer, 2004: 193). Bu değer modele dâhil edilen değişkenlerin, kadınların gün faaliyetlerine katılımı ile ilgili belirleyicilerinin olasılıklarını açıklamada yeterli olduğunu göstermektedir.

Model sonuçlarına göre,

i) Kadınların gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerinden birisi yaş faktörüdür. Yaş değişkeni %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yaş değişkeninin katsayısı beklenildiği gibi pozitiftir. Bu durumda kadınların yaşı arttıkça gün faaliyetine katılım olasılığı artmaktadır.

ii) Logit modelde kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken eğitim değişkenidir. Bu değişken %5 anlamlılık düzeyinde

istatistiksel olarak anlamlıdır. Eğitim değişkeninin katsayısı modelde pozitif işaretlidir. Bu durumda kadının eğitim seviyesi arttıkça, gün faaliyetine katılma olasılığı artmaktadır. Bu durum beklenen bir sonuç değildir. Çalışan kadınların gün faaliyetlerine katılmasının bir nedeni, çalışma hayatının yoğun temposundan kurtularak, çalışma hayatı dışında kendilerine zaman ayırması ve sosyal etkinliklere katılarak dinlenmesi ve paylaşımda bulunması olabilir. Ayrıca iş hayatında çalışan bir kadının bu faaliyetleri iş yerlerinde yaptığı düşünülürse gün faaliyetlerinin bir sonucu olarak bu sonucun ortaya çıkması mümkündür.

iii) Kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken medeni durumdur. Bu değişken %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Medeni durum değişkeninin katsayısı modelde pozitiftir. Bu durumda evli ya da bekâr olmak gün faaliyetlerine katılma olasılığını arttırmaktadır.

iv) Kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken kadının çalışma durumudur. Bu değişken %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olup, çalışma durumu değişkeninin katsayısı modelde negatiftir. Kadının çalışıp çalışmaması, gün faaliyetlerine katılma olasılığını azaltmaktadır.

7.3.2. Probit Model Sonuçları

Modelimizin Probit yöntemiyle tahmin sonuçları Tablo 6' da verilmiştir.

Tablo 6. Probit Model Sonuçları

Bağımlı Değişken: Gün Faaliyetine Katılma Metod: ML – Binary Probit; Gözlem: 425				
Değişkenler	Katsayısı	Standart Hata	z- İstatistik	Olasılık(P)
Yaş	0.033	0.006	5.319	0.00
Eğitim	0.043	0.020	2.088	0.03
Medeni Durum	0.357	0.158	2.263	0.02
Çalışma Durumu	-0.281	0.166	-1.688	0.09
Evde Çalışan Kişi Sayısı	0.066	0.111	0.595	0.55
Gelir	5.180	5.130	1.010	0.31
Evde Bulunan Çocuk Sayısı	-0.031	0.064	-0.490	0.62
C	-2.064	0.412	-5.007	0.00
Loglikelihood: -276.5236; Restr. Loglikelihood: -305.4836; Mcfadden R-squared: 0.094800; Prob(LR stat): 0.000000				

Modelin açıklama gücünü ifade eden McFadden R-kare 0.0948 (%9,48) olarak belirlenmiştir. Düşük çıkan bu istatistik 0-1 arasında bir değer almaktadır ve doğrusal regresyon modelindeki R^2 ile aynı şekilde yorumlanmamaktadır (Özer, 2004: 193). Bu değer modele dâhil edilen değişkenlerin, kadınların gün faaliyetlerine katılımı ile ilgili belirleyicilerinin olasılıklarını açıklamada yeterli olduğunu göstermektedir.

Probit model sonuçlarına göre,

i) Kadınların gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerinden birisi yaş faktörüdür. Yaş değişkeni %1 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yaş değişkeninin katsayısı pozitiftir. Bu durumda kadınların yaşı arttıkça gün faaliyetine katılım olasılığı artmaktadır.

ii) Probit modelde kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken eğitim değişkenidir. Bu değişken %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Eğitim değişkeninin katsayısı modelde pozitif işaretlidir. Bu durumda kadının eğitim seviyesi arttıkça, gün faaliyetine katılma olasılığı artmaktadır.

iii) Kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken medeni durumdur. Bu değişken %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Medeni durum değişkeninin katsayısı modelde pozitif işaretlidir. Bu durumda bekar ya da evli olmak gün faaliyetlerine katılma olasılığını arttırmaktadır.

iv) Kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını etkileyen bir diğer değişken kadının çalışma durumudur. Bu değişken %10 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Çalışma durumu değişkeninin katsayısı modelde negatif işaretlidir. Kadının çalışıp çalışmaması, gün faaliyetlerine katılma olasılığı azalmaktadır.

Özet olarak, Logit ve Probit modellerinin tahmin sonuçlarına göre yaş, eğitim, medeni durum, kadınların gün faaliyetlerine katılma olasılığını artırırken, kadınların çalışıp çalışmaması gün faaliyetlerine katılma olasılığını azaltmaktadır.

7.3.3. Ki-Kare Analiz Sonuçları

Ki-kare testleri, gözlenen frekanslar (G) ile beklenen frekanslar (B) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı temeline dayanmaktadır. Bir faktörün diğer bir faktöre bağlı olarak değişip değişmediğini veya etkisi olup olmadığı belirlenmesi amacıyla kullanılır (Güngör ve Bulut, 2008: 85-86). Ki-kare testi, serbestlik derecesi (sd) ile karakterize edilir. Ki-kare değerleri, sıfır ile artı sonsuz arasında değerler almaktadır. Çalışmada kullanılan değişkenlerin ki-kare sonuçları ayrı olarak tabloda sunulmuştur.

Tablo 7: Gün Faaliyetlerine Katılım ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Gün faaliyetlerine Katılma Durumu
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.000*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.048*
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirme için katılıyorum.	0.206
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.046*
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.723
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.181
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.005*
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.000*
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.000*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.000*

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların gün faaliyetlerine katılım durumu ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 7'ye göre gün faaliyetlerine katılım ile katılımcının sosyal çevresinin genişlemesi (p: 0.000), elde edilen geliri tasarrufa dönüştürme (p: 0.046), kadının eşinin gün faaliyetlerini desteklemesi (p: 0.000), arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur. Ayrıca, gün faaliyetlerine katılım durumu ile katılımcıların gün faaliyetleri için arkadaş seçiminde yaş ortalamasına dikkat etmesi (p: 0.005), gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda tutulması (p: 0.000), gün faaliyetleri dolayısıyla evdeki işlerin aksaması (p: 0.000), arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Nitekim gün faaliyetlerine katılan katılımcıların yaklaşık % 80'ini temsil eden 235 kişiden 189'u gün faaliyetleri sonucunda sosyal çevresinin genişlediğini belirtmiştir. Diğer yandan gün faaliyetlerine katılan 235 katılımcının sadece 96'sı (% 40.85) gün faaliyetlerinin ailesine katkı sağladığını düşündüğünü, 139'u (% 59.14) ise bu görüşü desteklemediği anlaşılmıştır. Buradan hareketle genel olarak gün

faaliyetleri ile aileye katkı sağlama amacı güdülmeyeceği, ancak gün faaliyetlerine katılım arttıkça bu görüşün daha fazla benimsendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 7'ye göre gün faaliyetlerine katılım ile anlamlı ilişki bulunan bir diğer ifade elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürülmesidir. Bu yönde gerçekleştirilen analizler sonucunda, gün faaliyetlerine katılan 235 katılımcıdan 140'ı (% 59.57) gün faaliyetlerinden elde edilen geliri tasarrufa dönüştürdüğünü belirttiği saptanmıştır. Dolayısıyla gün faaliyetlerine katılımı ilgili faaliyetten elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürme eğiliminin ön planda olduğunu söylemek mümkündür.

Gün faaliyetlerine katılan 194 evli kadının 147'sinin (yaklaşık % 75) eşlerinin bu faaliyetlere katılmayı desteklediğini belirtmiştir. Gün faaliyetine katılan 235 kişiden 151'i (% 64.25) arkadaş seçiminde yaş ortalamasına dikkat etmeyeceğini belirtmiştir. Gün faaliyetlerine katılan 235 kişiden 172'si (yaklaşık % 73) gün faaliyetlerine katılmakla evdeki işlerin aksamayacağını ifade ederken, 122'si ise (yaklaşık % 51.9) gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda olmadığını düşünmektedir. Gün faaliyetlerine katılım ile anlamlı ilişki bulunan başka bir ifade ise, gün faaliyetlerinin faydalı olduğuna inanılmasıdır. Analiz sonuçlarına göre, gün faaliyetlerine katılan 235 kadından 200'ü (yaklaşık % 85) gün faaliyetlerinin faydalı olduğuna inanmaktadır.

Tablo 8: Katılımcıların Yaşları ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Katılımcı Yaşı
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.021*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.502
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirme için katılıyorum.	0.267
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.451
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.772
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.816
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.063
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.972
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.007*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.021*
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.000*

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Tablo 8'e göre katılımcıların yaş grupları ile gün faaliyetleri hakkındaki katılımcı görüşlerin arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Dolayısıyla katılımcıların yaş grupları gün faaliyetlerine katılım kararlarında anlamlı bir etkiye

sahiptir. Katılımcıların yaşları gruplandırılmış veri olarak ele alındığında, 18-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55 ve üzeri yaş gruplarıdır. Gün faaliyetlerine katılan bireyin yaşı ile bireyin sosyal çevresinin genişlemesi (p: 0.021), gün faaliyetlerindeki gösterişin ön plana çıkması (p: 0.007), gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanma (p:0.021), arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların yaş grupları gün faaliyetlerine katılım kararlarında anlamlı bir etkiye sahiptir.

25-34 yaş grubunu kapsayan 151 kişiden 100'ü (% 66.20) yaş arttıkça gün faaliyetlerine katılmanın artacağına ve böylelikle de sosyal çevrenin genişleyeceği görüşündedir. Analiz sonuçlarına göre 25-34 yaş grubunu kapsayan 151 kişiden 92'si (% 60.90) gün faaliyetlerinde yaş arttıkça gösterişin ön plana çıktığını ve 107'si (%70.80) ise yaşın ilerlemesi ile gün faaliyetlerinin faydalı olduğu görüşünü belirtmiştir.

Tablo 9: Katılımcıların Meslekleri ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Meslek Grubu
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.078
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.015*
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.018*
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.014*
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.151
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.209
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.050
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.000*
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.374
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.005*
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.679

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların meslekleri ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 9'a göre meslek grupları ev hanımı, kamu sektörü ve özel sektör diye sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre katılımcıların meslekleri ile aileye katkı sağlamak için katılma (p: 0.015), boş vakitlerini değerlendirmek için katılma (p: 0.018), gün faaliyetlerinden elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürülmesini sağlama (p:0.014), arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur. Ayrıca gün faaliyetlerine katılan bireyin mesleği ile bireyin evdeki işleri aksatması (p: 0.000), bu faaliyetlerin faydalı olduğuna inanma (p: 0.000), arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Meslek grupları arasında gün faaliyetlerine katılan 196' si ev hanımı olan katılımcılardan 87'si (%44.30), 172'si kamu sektöründe çalışan katılımcılardan 106'si (% 61.60)ve74'ü özel sektörde çalışan katılımcıların 45'i (% 60.8) gün faaliyetlerine aileye katkı sağlamak için katılmadığını belirtmiştir. 196 ev hanımından 146'sı (% 74.48) gün faaliyetlerine boş vakitlerini değerlendirmek için katıldıklarını belirtmiştir. Ayrıca 172 kamu sektöründe çalışan kadından 105'i (%61.01)ve 74'ü özel sektörde çalışan kadından 44'de (% 59.45) aynı görüşü belirtmiştir. 196' sı ev hanımı olan gün faaliyetlerine katılan kadının 121'i (% 61.73) gün faaliyetlerinden elde edilen geliri tasarrufa dönüştürdüğünü belirttiği saptanmıştır. 172 kamu sektöründe çalışan kadının 94'ü (% 54.65) elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürdüğünü belirtmiştir. Dolayısıyla katılımcının mesleği ile faaliyetten elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürülmesi arasında bir ilişki olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 9'da yer alan sonuçlara göre, 196 ev hanımından 136'sı (% 69.35), 172 kamu sektöründe çalışan kadının 113'ü (% 65.70) gün faaliyetlerine katılmasıyla evdeki işlerin aksayacağını düşünmemektedir. 196'sı ev hanımı olan kadınların 153'ü (% 78.05) ve 172'si kamu sektöründe çalışan kadının 126'sı (% 73.25) gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 10: Katılımcıların Eğitim Düzeyi ile Gün faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Eğitim düzeyi
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.455
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.117
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.206
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.897
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.723
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.934
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.106
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.348
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.210
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.328
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.215

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Veri analizlerinin bir sonraki aşamasında katılımcıların eğitim düzeyleri ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Tablo 10'da gösterildiği gibi Ki-Kare testinin kullanıldığı analizler sonucunda gün faaliyetlerine ilişkin katılımcı görüşleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır

($p>0.05$). Dolayısıyla katılımcıların eğitim düzeyleri gün faaliyetler hakkındaki görüşleri üzerinde ve gün faaliyetlerine katılma durumlarında anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Tablo 11: Katılımcıların Medeni Durumu ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Medeni Durum
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.003*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.214
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.914
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.604
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.089
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.038*
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.001*
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.396
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.010*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.590
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.000*

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların medeni durumu ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 11'e göre katılımcının medeni durumu ile katılımcının sosyal çevresinin genişlemesi ($p: 0.003$), ikramların önemli bir maliyet oluşturması ($p: 0.038$), gün faaliyetlerindeki katılımcıların yaş ortalamasına dikkat etmesi ($p: 0.001$), gösterişin ön plana çıkması ($p: 0.010$), arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Analiz sonuçlarına göre 119'u bekâr olan katılımcıların 71'i (% 59.65) gün faaliyetlerine katılmakla sosyal çevresinin genişlediğini, 323'ü evli olan katılımcının ise 249'u (%77.00) sosyal çevresinin genişlediği belirtmiştir. Bekâr olan katılımcılardan 66'sı (% 55.45) gün faaliyetlerindeki ikramların önemli bir maliyet oluşturduğunu düşünürken, evli olan katılımcıların 150'si (%46.45) gün faaliyetlerindeki ikramların önemli bir maliyet oluşturduğunu düşünmemektedir.

Bekâr olan 119 katılımcıdan 58'i (% 48.75) gün faaliyetlerine katılırken yaş ortalamasını dikkate alırken, evli olan 323 katılımcıdan 215'i (% 66.55) gün faaliyetlerine katılırken yaş ortalamasını dikkate almamaktadır. Buradan anlaşılacağı gibi gün faaliyetlerine katılan bekâr olan katılımcıların yaş ortalamasını önemseydiği fakat evli katılımcıların yaş ortalamasını dikkate almadığı ortaya çıkmaktadır. Bekâr olan katılımcıların 76'sı (% 63.85), evli olan katılımcıların 153'ü (% 47.35) gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda olduğu görüşündedir.

Tablo 12: Katılımcıların Çalışma Durumu ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Medeni Durum
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.003*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.214
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.914
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.604
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.089
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.038*
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.001*
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.396
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.010*
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.590
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.000*

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların şu anki çalışma durumu ile gün faaliyetleri hakkındaki düşüncelerinin karşılaştırıldığı Tablo 12’ de çalışma durumu ile sosyal çevrenin genişlemesi (p: 0.002), boş vakitlerini değerlendirmek için katılması (p: 0.000), gün faaliyetlere katılmanın faydalı olduğuna inanılması (p: 0.000), arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Tablo 12’de yer alan sonuçlara göre, 225 çalışmayan kadının 173’ü (% 76.85), 217 çalışan kadının 137’si(% 63.15) gün faaliyetlerine katılmakla sosyal çevresinin genişleyeceğini belirtmiştir. Çalışmayan 225 kadından 172’si (% 76.45), çalışan 217 kadından ise 123’ü (% 56.65) gün faaliyetlerini boş zamanlarını değerlendirmek için katıldığı görüşündedir. Çalışmayan 225 kadından 176’sı (% 78.25), çalışan 217 kadından 161’i (% 74.20) gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğu görüşündedir.

Tablo 13: Evde Çalışan Kişi Sayısı ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Evde Çalışan Kişi Sayısı
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.261
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.016*
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.022*
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.000*
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.719
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.014*
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.129
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.159
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.013*
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.083
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.054

Ankete katılan bireylerden evde çalışan kişi sayısı ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırıldığında Tablo 13'e göre evde çalışan kişi sayısı ile aileye katkı sağlamak için gün faaliyetlerine katılmak (p: 0.016), boş vakitlerini değerlendirmek (p: 0.022), elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürülmesi (p: 0.000), arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır. Ayrıca evde çalışan kişi sayısı ile ikramların önemli bir maliyet oluşturması (p: 0.014), gün faaliyetlerinde gösterişin ön plana çıkması (p: 0.013), arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Gün faaliyetine katılan kadının evinde çalışan kişi sayısının bir olduğu 236 kişiden 120'si (% 51.25) aileye katkı sağlamak amacıyla gün faaliyetlerine katılmadıklarını belirtmiştir. Evde çalışan kişi sayısı fazla olsa bile kadınlar gün faaliyetlerine ailesine katkıda bulunmak için katılmamaktadır sonucuna ulaşılabilmektedir. 236 kişiden 164'ü (% 70.25) boş vakitlerini değerlendirmek için gün faaliyetlerine katıldığını, 140'ı (% 60.25) ise gün faaliyetlerinden elde ettiği geliri tasarrufa dönüştürdüğünü ifade etmektedir. Ayrıca 236 kişiden 120'si (% 50.75) gün faaliyetlerindeki ikramların önemli bir maliyet oluşturduğunu belirtmiş, 119'u (% 50.25) ise gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 14: Evde Çalışan Kişi Sayısı ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Evde Çalışan Kişi Sayısı
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.261
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.016*
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.022*
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.000*
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.719
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.014*
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.129
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.159
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.013*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.083
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.054

Tablo 14'e göre, veri analizlerinin bir sonraki aşamasında katılımcıların gelir durumu ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Ki-Kare testinin kullanıldığı analizler sonucunda gün faaliyetlerine ilişkin katılımcı görüşleri ile gelir durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır

($p>0.05$). Dolayısıyla katılımcıların gelir durumu gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.

Tablo 15: Evde Bulunan Çocuk Sayısı ile Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Evde Bulunan Çocuk Sayısı
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.692
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.506
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.386
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.305
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.977
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.492
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.067
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.060
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.126
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.940
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.416

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Tablo 15’de katılımcının sahip olduğu çocuk sayısı ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Ki-Kare testinin kullanıldığı analizler sonucunda gün faaliyetlerine ilişkin katılımcı görüşleri ile çocuk sayısı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Dolayısıyla katılımcıların çocuk sayısı gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 16: Katılımcının Gün Faaliyetlerine Katılma sayısı (aylık) ile Gün faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-kare Analizi)

	Gün Faaliyetlerine Katılma Sayısı
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.000*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.285
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.387
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.159
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.000*
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.054
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.431
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.050
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.000*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.000*
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.000*

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Ankete katılan bireylerin gün faaliyetlerine katılma sayısı ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşleri karşılaştırıldığında Tablo 16'ya göre gün faaliyetlerine katılma sayısı ile sosyal çevrenin genişlemesi (p: 0.000), gün faaliyetlerine katılan kadının eşinin gün faaliyetlerini desteklemesi (p: 0.000), gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda olması (p: 0.000), gün faaliyetlerinin faydalı olduğunun düşünülmesi (p: 0.000), arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu saptanmıştır.

Gün faaliyetlerine katılan 237 kişinin 190'i (% 80.15) gün faaliyetlerine katılma sayısı arttıkça, sosyal çevresinin genişleyeceğini belirtmiştir. 196 evli olan katılımcıların 148'i (%75.50) eşlerinin gün faaliyetlerine katılımını desteklemektedir. Ayrıca 237 kişinin 107'si (% 50.25) gün faaliyetlerinde gösterişin ön plana çıkmadığını görüşündedir. Gün faaliyetlerine katılan 237 kişinin 202'si (% 85.25) gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanmaktadır.

Tablo 17: Gün Faaliyetlerine Katılma Sıklığı İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)

	Gün Faaliyetlerine Katılma Sıklığı
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.352
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.823
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.952
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.237
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.170
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.699
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.037*
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.733
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.326
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.010*
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.811

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur

Katılımcıların gün faaliyetlerine katılma sıklığı ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 17'ye göre gün faaliyetlerine katılma sıklığı ile katılımcının arkadaşlarını seçerken yaş ortalamasını dikkate aldığı (p: 0.037), gün faaliyetlerinin faydalı olduğuna inanılması (p: 0.010), arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur. Gün faaliyetlerine on beş günde bir katılan 102 kadından 76'sı (%75.00), ayda bir katılan 91 kadından 61'i (%67.05) yaş ortalamasını dikkate almamaktadır. Ayrıca yapılan analizlerde, gün faaliyetlerine on beş günde bir katılan 102 kadından 96'sı (%94.10), ayda bir katılan 91 kadından 64'ü (%70.35) gün faaliyetlerinin faydalı olduğunu düşünmektedir.

Tablo 18: Katılımcıların Gün Faaliyetlerini Gerçekleştirdiği Topluluk İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)

	Gün Faaliyetlerinin Gerçekleştirdiği Topluluk
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.265
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.297
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.655
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.133
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.628
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.788
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.019*
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.695
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.866
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.243
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.429

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların gün faaliyetlerini gerçekleştirdiği topluluk ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 18'e göre gün faaliyetlerini gerçekleştirdiği topluluk ile katılımcıların gün faaliyetleri için arkadaş seçiminde yaş ortalamasına dikkat etmesi (p: 0.019) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Gün faaliyetlerini akrabalarıyla yapan 40 katılımcının 28'i (%70.00) yaş ortalamasını dikkate almadığını belirtirken, komşularıyla yapan 53 katılımcının 42'si (%79.15)de yaş ortalamasını dikkate almamaktadır. Ayrıca çalışan 66 kadından 38'i (%57.50) iş arkadaşlarıyla yaptıkları gün faaliyetlerinde yaş ortalamasını dikkate almadıklarını belirtmiştir. Hem akrabaları hem de komşularıyla gün yapan 56 kadından 39'u (%69.60) arkadaşlarını seçerken yaş ortalamasının dikkate almadığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarından anlaşılacağı gibi katılımcıların gün faaliyetlerini gerçekleştireceği topluluk ile yaş ortalamalarını dikkate almadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 19: Gün Faaliyetlerinde Tercih Edilen Maddi Araç İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)

	Gün faaliyetlerinde Tercih Edilen Maddi Araç
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.304
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.089
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.370
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.566
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.477
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.163
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.030*
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.002*
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.032*
Gün faaliyetlerine katılmamın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.121
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.965

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların gün faaliyetlerinde tercih ettikleri maddi araç (dolar, Euro, TL, altın) ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 19'a göre gün faaliyetlerinde tercih ettikleri maddi araç ile katılımcıların gün faaliyetleri için arkadaş seçiminde yaşa ortalamasına dikkat etmesi (p: 0.030), gün faaliyetleri dolayısıyla evdeki işlerin aksaması (p:0.002) ve gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda tutulması (p: 0.032) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Gün faaliyetlerini Euro cinsinden yapan 14 kişiden 10'u (% 71.45) yaş ortalamasına dikkat ettiklerini belirtirken, TL cinsinden yapan 184 katılımcıdan 129'u (%70.10) gün faaliyetlerinde yaş ortalamasına dikkat etmediklerini belirtmiştir. Euro cinsinden yapan 14 kişiden 6'sı (% 43.85), 184 kişiden de 135'i (%73.40) gün faaliyetlerine katılmakla evdeki işlerin aksamayacağını belirtmiştir. Dikkati çeken bir diğer husus gün faaliyetlerinde gösterişin ön plana çıkmasıdır. Gün faaliyetlerini Euro cinsinden yapan 14 kişiden 10'u (% 71.45) gösterişin ön plana çıktığını belirtirken, TL cinsinden yapan 184 katılımcının 106'sı (% 57.60) gösterişin ön plana çıktığı görüşüne katılmamaktadır.

Tablo 20: Gün Faaliyetlerinde Sunulan İkramların Hazırlanış Biçimi İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)

	Sunulan İkramların Hazırlanış Biçimi
Gün faaliyetlerine katılmama sosyal çevrem genişlemiştir.	0.002*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.921
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.854
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.403
Eşim gün faaliyetlerine katılmama desteklemektedir.	0.996
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.750
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.000*
Gün faaliyetlerine katılmama evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.341
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.033*
Gün faaliyetlerine katılmama faydalı olduğuna inanıyorum.	0.373
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.980

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Gün faaliyetlerinde sunulan ikramların hazırlanış biçimi ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 20'ye göre gün faaliyetlerinde sunulan ikramların hazırlanış biçimi ile katılımcının sosyal çevresinin genişlemesi (p: 0.002), gün faaliyetleri için arkadaş seçiminde yaşa ortalamasına dikkat etmesi (p: 0.000), gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda tutulması (p: 0.033), arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Gün faaliyetlerine katılan kadınlar ikramları evde hazırlayan veya dışarıdan alanlar bu faaliyetlere katılmakla sosyal çevrenin genişleyeceği görüşündedirler. İkramları evde hazırlayan 198 katılımcının 165'i (%83.30) ve dışarıdan alan 35 katılımcının 24'ü (%68.57) sosyal çevresinin genişlediğini belirtmiştir. Tablo 18'de yer alan sonuçlarına göre, ikramları evde hazırlayan 198 katılımcının 127'si (%64.15), dışarıdan alan 35 katılımcının 25'i (%71.40) yaş ortalamasına dikkat etmemektedir. Ayrıca ikramları evde hazırlayan 198 kişiden 110'u (%55.60) gösterişin ön plana çıktığının düşünmezken, ikramları dışarıdan alan 35 katılımcıdan 18'i (%51.45) gösterişin ön plana çıktığını düşünmektedirler. Buradan hareketle ikramları evde hazırlayanlar önem vermezken, ikramları dışarıdan alanlar gösterişe önem vermektedir.

Tablo 7: Gün Faaliyetlerinin Yapıldığı Mekân İle Gün Faaliyetleri Hakkındaki Katılımcı Görüşlerinin Karşılaştırılması (Ki-Kare Analizi)

	Gün Faaliyetlerinin Yapıldığı Mekân
Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	0.000*
Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	0.552
Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	0.019*
Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	0.655
Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	0.580
Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	0.050
Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat ediyorum.	0.372
Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden oluyor.	0.002*
Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	0.006*
Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	0.000*
GÜN FAALİYETLERİNE KATILIM DURUMU	0.975

*: 0.05 düzeyinde anlamlı bir ilişki mevcuttur.

Katılımcıların gün faaliyetlerinin yapıldığı mekân ile gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin karşılaştırıldığı Tablo 21'e göre gün faaliyetlerinin yapıldığı mekân ile katılımcının sosyal çevresinin genişlemesi (p: 0.000), boş vaktini değerlendirmek için gün faaliyetlerini tercih etmesi (p: 0.019), arasında anlamlı bir ilişki mevcuttur. Ayrıca, gün faaliyetlerinin yapıldığı mekân ile katılımcıların gün faaliyetlerinin evdeki işlerin aksamasına neden olması (p: 0.002) gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda tutulması (p: 0.006), gün faaliyetlerinin faydalı olduğuna inanılması (p:0.000), arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Gün faaliyetlerini evde yapan 193 katılımcıdan 164'ü (%84.95), kafede yapan 22 katılımcıdan 16'sı (% 72.75) katılımcıdan gün faaliyetlerinin faydalığı olduğunu belirtirken, iş yerinde yapan 14 katılımcının 9'u (% 64.28) ise gün faaliyetlerinin faydalı olduğu görüşünde değildir. Gün faaliyetlerini evde yapan 193 katılımcının 130'u (% 67.35), kafede yapan 22 katılımcıdan 18'i (% 81.80) boş vakitlerini değerlendirmek için gün faaliyetlerine katıldıklarını belirtirken, iş yerinde yapan 14 katılımcının 8'i (% 57.15) bu görüşe katılmadıklarını belirtmiştir. Başka bir sonuca göre, gün faaliyetlerini evde yapan 193 katılımcının 144'ü (% 74.60), kafede yapan 22 katılımcıdan 15'i (% 68.18) ve iş yerinde yapan 14 katılımcının 12'si (% 85.70) gün faaliyetlere katılmakla evdeki işlerin aksayacağını düşünmemektedir.

Tablo 21'de yer alan sonuçlara göre, gün faaliyetlerini evde yapan 193 kişinin 106'sı (% 54.90) gösterişin ön plana çıkmadığını belirtirken, kafede yapan 22 kişinin

12'si (% 54.55) gün faaliyetlerinde gösterişin ön plana çıktığını belirtmiştir. Gün faaliyetlerini iş yerinde yapan 12 katılımcının 7'si (% 58.35)gün faaliyetlerinde gösterişin ön plana çıkmadığını belirtmiştir.

Gün faaliyetlerinin yapıldığı mekân ile anlamlı ilişkisi bulunan bir diğer ifade ise gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanılmasıdır. Gün faaliyetlerini evde yapan 193 katılımcıdan 172'si (% 89.50), kafede yapan 22 katılımcıdan 18'i (%81.80) gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğunu belirtmiştir.

Elde edilen bulgular üzerinden değerlendirme yapılacak olursa, kadınların gün faaliyetlerine katılma durumu ile gün faaliyetlerine katılarak daha çok arkadaş edinerek sosyal çevrelerinin genişlediği, gün faaliyetlerini sosyal faydanın yanında ekonomik fayda sağlama amacı güdülerek aileye fayda sağlamak amacıyla katıldıkları belirlenmiştir.

Gün faaliyetlerinden elde edilen gelirin tasarrufa dönüştürülerek bir birikim sağlanması da ekonomik faydanın bir göstergesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca kadınlar gün faaliyetlerine katılırken, boş zamanlarını değerlendirmek için bu etkinliklere katıldıklarını belirtmiştir. Boş zamanları değerlendirme etkinliği olarak gün faaliyetlerine katılıp, çalışma hayatının stresinden, ev yaşantısının yoruculuğundan, biraz da olsa kendine zaman ayırma olarak bu etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir.

Gün faaliyetlerine katılan kadınların eşlerine yönelik sorulan soruda, eşlerinin gün faaliyetlerini destekleyip desteklemediği sorulmuştur. Verilen cevaplara göre, gün faaliyetlerine katılan kadınların eşlerinin bu faaliyetleri desteklediği belirlenmiştir. Çalışan kadıngün faaliyetleri ile stres atarken eşinin bunu anlayışla karşılayıp, bu etkinliği desteklediği ortaya çıkmıştır. Ev hanımı olan kadınların ise ev işlerinden ve çocuklarından arta kalan zamanlarında bu gün faaliyetlerine giderek dinlemesinden dolayı, eşleri gün faaliyetlerini desteklemektedir.

Kadınların gün faaliyetlerine katılırken dikkat ettikleri bir diğer husus ise arkadaşlarını seçerken yaş ortalamasını dikkate almalarıdır. Kadınlar yaş ortalamasını dikkate alarak kendi yaşlarıyla zaman geçirip, iletişim kurmak isterler. Yapılan analizler sonucu özellikle bekâr kesim, yaşlı olan kesime göre daha çok yaş

ortalamasını dikkate almaktadır. Kadınlara göre gün faaliyetlerine katılmakla evdeki işlerin aksaması arasında bir negatif bir ilişki yoktur. Yani gün faaliyetine katılan bir kadın evdeki işlerini aksatadan bu etkinlikleri yürütebilmektedir. Ayrıca gün faaliyetlerindeki ikramlar kadınlar için önemli bir maliyet oluşturmamaktadır. Gün faaliyetlerindeki karşımıza çıkan bir diğer husus ise, kadınların gün faaliyetlerine gösterişin ön planda olup olmamasıdır.

Gün faaliyetlerine katılan katılımcılara sorulan bu soruda, iki farklı cevap karşımıza çıkmaktadır. Bekâr olan kadınlar gün faaliyetlerinde gösterişin ön planda olduğunu söylerken, evli olan kadınlar gösterişin ön planda olmadığını belirtmiştir. Gün faaliyetlerine katılan kadınlar bu etkinliklerin birey için faydalı olduğuna inandıklarını belirtmişlerdir.

SONUÇ

Son yıllarda modern şehir hayatının ortaya çıkardığı bireyler arası etkinliklerden biriside gündür. Günler aracılığıyla bireyler rol kayıplarından çıkarak, çevreyle etkileşimini sağlamakta, hem maddi bir gelir elde edilmekte hem de eğlenme vakti bulmaktadırlar. Böylece, sosyalleşme alanlarında kendi kimliklerini bulan bireyler, yeni rol kazanmakta ve serbest zaman aktiviteleri ile hayatın stersinden uzaklaşırlar.

Gün adı verilen etkinlikler ile insanlar bir araya gelerek, bireylerin sosyalleşmesini sağlayan, toplumsal ilişkilerle bağ kurulmasına yarayan ve bireylerin sosyal kimlik kazanmasına yarayan süreci kapsamaktadır. Gün faaliyetlerindeki amaç, bireyin serbest zamanlarını daha etkili ve verimli bir şekilde değerlendirerek sosyolojik ve psikolojik kazanım sağlamasıdır. Özellikle kadınların katıldığı bu gibi etkinlikler serbest zamanı değerlendirmek için önemlidir.

Kadınların gün faaliyetlerine katılmasına toplumsal açıdan bakacak olursak, kadınlar bu gibi etkinliklerde arkadaş ortamı sağlayarak sosyal çevre oluşturur. Kadınların bu gibi ortamlara girerek sosyal statüsü artmaktadır. Gündelik hayattaki rutin yaşanmışlıklardan ve monoton bir yaşamdan dolayı kadının bu gibi etkinliklere katılması ile komşuluk, birlik ve arkadaş bağları güçlenerek sosyal dayanışma sağlanmış olur.

Gün faaliyetlerinin belirgin özelliklerinden biri, serbest zaman etkinlik türü olmasıdır. Gün etkinlikleri sayesinde kadınlar gündelik yaşamın yoğunluk dışına çıkarak, eğlenip, dinlenirler. Ayrıca gün faaliyetlerinin bir ekonomik etkinlik olarak görülmesi, her ay belirli miktarda paranın toplanması gün etkinliklerinin tercih edilmesi için önemli bir unsurdur. Gün faaliyetlerinin ev dışı alanlarda tercih edilmesi de ekonomik bir davranış olarak ortaya çıktığı düşünülebilir. Bunun nedeni, gün içinde yapılacak hazırlıkların temizlik, yemek gibi hizmetlerin dışarıda yapılacak tercihe göre fazla maliyetinin olmasıdır.

Gün etkinlikleri, sosyal ilişkiler, sosyal etkileşim ve iletişim biçimlerini bir araya getiren bir gerçeklik olarak ele alınmıştır. Gün faaliyetleri kadınları bir arada tutan ve sosyal etkileşimi üst düzeyde tutan paylaşım alanları oluşturan bir etkinliktir. Gün etkinlikleri, çalışan kadının sosyal fayda sağlaması açısından, emekli

kadının ise çalışma hayatı sonrasında girdiği rol kaybının giderilmesinde önemli bir faaliyettir.

Bu çalışmanın amacı, Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan kadınların gün kavramını irdeleyerek, gün faaliyetlerine katılmanın belirleyicilerinin neler olduğunu incelemektir.

Bu amaçla Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan kadınlara anket yapılmış, anket yöntemi kullanılarak, veriler analiz edilmiştir. Öncelikle Eviews paket programı yardımıyla gün faaliyetlerinin belirleyicileri bulunmuş bağımsız değişkenlerin gün faaliyetlerine katılımı ne kadarını açıkladığı incelenmiştir. Daha sonra belirlenen bu bağımsız değişkenlerle SPSS programında Ki-kare analizleri yapılarak değişkenler arasındaki ilişkinin anlamlılıkları incelenmiş, anlamlı bulunan değişkenler irdelenmiştir.

Çalışmada, gün faaliyetlerine katılımı etkileyen birçok ekonomik ve sosyal faktör arasından bireyin yaşı, mesleği, eğitimi, medeni durumu, çalışma durumu, geliri, evde çalışan kişi sayısı ve evde bulunan çocuk sayısı gibi değişkenler seçilerek analiz yapılmıştır.

Çalışmada gün faaliyetlerine katılımının belirleyicilerinin neler olduğunu tahmin etmek için Logit ve Probit yöntemi kullanılmıştır. Bu ikili model yardımıyla bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerinde ne derece etkili olduğu ölçülmeye çalışılmıştır. Model kurulurken bağımlı değişken kadın gün faaliyetine katılıyor ise 1, katılmıyorsa 0 olarak kabul edilmiştir. Modelde anlamlılık değerlerine bakıldığında bazı değişkenlerin (yaş, eğitim, medeni durum ve kişinin çalışma durumu) istatistiksel olarak anlamlı sonuç vermiştir.

Logit-Probit analizleri sonucunda, yaşın artması ile gün faaliyetlerine katılma olasılığında artış meydana gelmektedir. Yaş arttıkça, çalışan kadının emeklilikten sonra kendisine daha fazla zaman kalması, boş vakitlerini değerlendirmek için gün faaliyetlerini bir fırsat olarak görmesi bu gibi etkinliklere katılmasının nedenlerinden biridir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça, gün faaliyetlerine katılma olasılığında artış meydana gelmektedir. Özellikle gün faaliyetlerinin iş yerinde kurulan arkadaşlıklar arasında gerçekleşmesi bu sonucun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Gün faaliyetlerine katılımı belirleyen başka bir değişken ise, medeni durumdur. Bekârlıktan evliliğe doğru gün faaliyetlerine katılma olasılığında bir artış

görülmektedir. Gün faaliyetlerine katılan kadınlar bekâr ise başka etkinliklere katılarak kendine yönelik eğlenceler bulmaktadır fakat evli kadınlar bu gibi etkinliklere katılarak hayatın yoğunluğundan, ev işlerinden uzaklaşarak kendine farklı bir ortam yaratırlar. Çalışma durumu da gün faaliyetlerine katılımı belirleyen etkenler arasındadır. Kadınların çalışıp çalışmaması gün faaliyetlerine katılma olasılığını azaltmaktadır. Kadınların iş hayatında yoğun tempo içerisinde çalışması, kendine fazla zaman ayıramamasına sebep olmaktadır. Bu da gün etkinliklerine fazla katılamamasına neden olmaktadır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların büyük çoğunluğu gün faaliyetlerine katılmaktadır. Katılımcıların yaş grupları ele alınırsa, 24-55 yaş grubu gün faaliyetlerine katılan grubun büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Ayrıca eğitim düzeyinin çoğunluğunu lise mezunu kadınlar oluşturmaktadır. Evli olup gün faaliyetlerine katılan katılımcı sayısı oldukça fazla olup katılımcıların meslek grupları göz önüne alınca gün faaliyeti yapan kadınların büyük çoğunluğunu ev hanımları oluşturmaktadır. Buna karşılık kamu ve özel sektörde çalışan kadınlarında çoğu gün faaliyetlerine katılmaktadır. Katılımcıların çalışma durumu göz önüne alındığında şu anda bir işte çalışanların sayısının çalışmayanlara oranla daha çok olduğu belirtilmiştir. Katılımcıların gelirleri 1500 ile 2250 arasında değişmekte olup, gelir düzeyleri farklılık göstermektedir. Katılımcıların gün faaliyetlerinin çoğunlukla komşularıyla ve iş arkadaşlarıyla yaptıkları anlaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğu gün faaliyetlerindeki ikramları evde hazırladığını belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun gün faaliyetlerinde birikim olarak TL cinsinden para topladıkları belirtilmiştir.

Ki-kare analiz sonuçlarına göre, bireylerin gün faaliyetleri hakkındaki görüşlerinden yola çıkarak, bireylerin bu etkinliklere katılarak sosyal çevresinin genişlediği, bireyin bu gibi etkinliklere boş vakitlerini değerlendirmek ve ailesine katkı sağlamak için katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Gün faaliyetlerine katılan kadınların eşlerinin bu faaliyetleri desteklediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca gün faaliyetine katılan bireylerin, bu etkinliklerden elde ettiği geliri tasarrufa dönüştürdüğü anlaşılmaktadır. Başka bir sonuç ise, gün faaliyetlerindeki ikramların önemli bir maliyet oluşturmadığı ve gün faaliyetlerine katılan kadınların ev işlerini aksatmadığı görüşü belirtilmiştir. Ayrıca gün faaliyetlerine katılan kadınlar, bu

faaliyete gösteriş için katılmadıklarını, kendilerine bir eğlence ve dinlenme ortamı oluşturdukları için bu faaliyetlere katıldıklarını belirtmiştir. Gün faaliyetlerinin faydalı olduğu ve gün faaliyetlerine katılan bireylerin sosyal çevresinin genişlediği görüşü de belirtilmiştir.

Yapılan analiz ve anket sonuçlarına göre, gün faaliyetlerine katılmada yaş, eğitim, medeni durum ve kişinin çalışma durumunun etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Gün faaliyetlerinin birey için faydalı olduğu ve bireye kazanımlar sağlayarak, sosyal ilişkilerini geliştirdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca gün faaliyetlerinden elde edilen gelirin aile tasarrufunu arttırması gibi ekonomik bir yönü bulunmaktadır.

Afyonkarahisar il merkezinde gerçekleştirilen bu araştırmada, yukarıda belirtilen önemli sonuçlar elde edilmekle birlikte, araştırma grupları belirli bir örneklem grubu ile sınırlıdır. Bu kapsamda konuyla ilgili olarak daha fazla ve daha detaylı akademik çalışmalar yapılabilir. Gün faaliyetlerine katılımı konu alacak bu çalışmalarda katılım düzeyi üzerinde etkili olan/olduğu varsayılan daha farklı değişkenler üzerine odaklanılmalıdır. Ayrıca yapılan çalışma sonuçlarının mevcut çalışma sonuçları ile karşılaştırılması sonucunda konuyla ilgili literatüre daha fazla katkı sağlanabilir. Bu konuda ileride yapılacak akademik çalışmalarda hem nitel hem de nicel araştırma yöntemleri kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaya, S. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Popüler Kültür Etkinlikleri ve Boş Zaman Alışkanlıkları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Akyıldız, M. (2013). Boş Zaman ‘‘Ciddi’’ Bir Bakış: Boş Zaman Araştırmalarında Ciddi Boş Zaman Teorisi, *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 46-59.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, SPSS Uygulamalı. Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- Argan, M. (2013). *Etkinlik Yönetimi*, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Aslan, A. Ve Aslan, L. (2001). Boş Zaman Değerlendirme Çevre Faktörü, *Ege Üniversitesi Dergisi*, 1 (1) , 1-12.
- Aslan, N. ve Cansever, B. (2007). Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımda Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi. *Ege Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 8 (1), 113-130.
- Astar, M. (2009). *OECD Ülkelerinde Taylor Kuralı'nın Geçerliğinin Logit Modelleri İle İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aydın, E. (2012). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirmeleri İle Sosyal Uyum Ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Aydoğan, İ. ve Gündoğdu, F. (2006). Kadın Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Etkinlikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (21), 217-232.
- Aytaç, Ö. (2002). Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1) , 231-260.
- Aytaç, Ö. (2004). Kapitalizm ve Hegomonya İlişkileri Bağlamında Boş Zaman. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28 (2), 115-138.
- Balıkçioğlu, E. (2013). *Ülkelerin Finansal Açından Kredi Notlarını Etkileyen Faktörler Ve Kurallı Maliye Politikasının Etkisi: 2000 Sonrası Dönem Türkiye’de Uygulanan Maliye Politikalarının Kredi Notları Üzerindeki*

- Etkisinin Karşılaştırmalı Analizi* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Benedict, P. (2014). The Kabul Günü: Structure Visiting in an Anatolian Provincial Town. *Antropological Quarterly*, Vol 47, No 1, 28-47.
- Bozkurt, V. (2006). *Değişen Dünyada Sosyoloji*, Ankara: Ekin Basım Yayın.
- Can, Y. (2012). İktisatta Psikolojik İnsan Faktörü: Davranışsal İktisat. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 91-98.
- Cansever, B. (2009). Ergenlerin Toplumsallaşmasında İnternetin Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Ege Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 10 (1), 3-22.
- Cebeci, İ. (2012). Krizleri İncelemede Kullanılan Nitel Tercih Modelleri: Türkiye İçin Bir Probit Model Uygulaması: (1988-2009), *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, 62 (1), 127-146.
- Ceylan, T. (2011). Toplumsal Sistem Analizinde Toplumsal Statü ve Rol. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (1), 89-104.
- Cezayirli, G. (1997). Dini Grup ve Toplumsal Grup. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 37 (1), 365-375.
- Cüceloğlu, Doğan. (2000). İnsan ve Biz: Remzi Kitabevi.
- Çakır, V. (2005). Bir Sosyal Etkinlik Olarak Eğlence ve Televizyon (Konya Örneği), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2), 1-63.
- Çevik, N. ve Korkmaz, O. (2014). Türkiye’de Yaşam Doyumu Ve İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İki Değişkenli Sıralı Probit Model Analizi, *Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 126-145.
- Çilli, A., Kaya, N., Bodur, S., Özkan, İ. ve Kucur, R. (2004). Ev Kadınlarında ve Çalışan Kadınlarda Psikolojik Belirtilerin Karşılaştırılması, *Selçuk Üniversitesi Genel Tıp Dergisi*, 14 (1), 1-5.
- Çoştı, Y. (2009). Toplumsallaşma Kavramı Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme, *Hitit Üniversitesi Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 9 (3), 118-140.
- Dayıoğlu, T. (2011). *Parametrik ve Semiparametrik Logit Modelleri İle Hanehalkı Yoksulluğunun Analizi* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Demir, C. ve Demir, N. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler ile Cinsiyet Arasındaki İlişki. *Ege Üniversitesi Akademik Bakış*, 6 (1), 36-48.
- Demirbilek, S. (2010). Cinsiyet Ayrımcılığın Sosyolojik Açından İncelenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 44 (511), 13-26.
- Demirtaş, H. ve Özer, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarısı Arasındaki İlişkisi, *İnönü Üniversitesi Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2 (1), 1-20.
- Doğan, İ. (2000). *Sosyoloji, Kavramlar ve Sorunlar*, Ankara: Sistem Yayıncılık.
- Ecevit, Y. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Erdal, G. ve Esengül, K. (2008). Tokat ilinde Balık Tüketimini Etkileyen Faktörlerin Logit Model İle Analizi, *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi*, 25 (3), 203-209.
- Erkal, M. (1997). *Sosyoloji (Toplumbilim)*, İstanbul: Der yayınları.
- Ermiş, E., Erilli, N., Taşmektepligil, M.Y. ve İmamoğlu O. (2012). 2010-2011 Sezonunda Spor-Toto Süper Lige Çıkan Bank Asya Takımlarının Logit Modeli ile İncelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14 (2), 262-267.
- Fichter, J. (2004). *Sosyoloji Nedir?* (N. Çelebi çev.). Ankara: Anı Yayınları
- Gönüllü, M. (2001). Grup ve Grup Yapısı. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2 (1), 191-201.
- Gönüllü, M. Ve İçli, G. (2001). Çalışma Yaşamında Kadınlar: Aile ve İş İlişkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25 (1), 81-100.
- Gujarati, D.N (2001). *Temel Ekonometri*, (Ü. Şenesenve G. Şenesen çev.). İstanbul: Literatür Yayınları.
- Güçlü, N. (2001). *Zaman Yönetimi*. Gazi Eğitim Fakültesi, 1 (25), 87-100.
- Gülbahçe, Ö. (1996). *Boş Zamanları Değerlendirme Alışkanlıkları*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

- Güldü, Ö. ve Kart, M. (2009). Toplumsal Cinsiyet Roller ve Siyasal Tutumlar: Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 64 (3), 98-116.
- Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Roller Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15 (3), 157-171.
- Gündüz, A. (2012). Tarihi Süreç İçerisinde Türk Toplumunda ve Devletlerinde Kadının Yeri ve Önemi. *İstanbul Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (5), 129-148.
- Güngör, M. ve Bulut, Y. (2008). Ki-Kare Testi Üzerine, *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırma ve Uygulama Merkezi*, 7 (1), 84-89.
- Gürbüz, M. ve Aydın, A. (2012). Zaman Kavramı ve Yönetimi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 1-19.
- Gürler, Ö., Turgutlu, T., Kırıcı, N. ve Üçdoğruk, Ş. (2007). Türkiye’de Eğitim Talebi Belirleyicileri, *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 44 (512), 89-101.
- Hatipoğlu, Y. (2012). *Davranışsal İktisat ve 2008 Küresel Finans Krizine Getirilen Yaklaşımlar* (Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik.
- İçyüz, E. (2010). *Doğrusal Olasılık, Logit ve Probit Modellerinin Hayat Sigortacılığına Uygulanması* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- İnal, M.E., Topuz, D. ve Uçan, O. (2006). Doğrusal Olasılık ve Logit Modelleri ile Parametre Tahmini, *Niğde Üniversitesi Sosyoekonomi Dergisi*, 2 (1), 102-126.
- İşler, R. (2004). *İktisatta Feminizm Ve Türkiye Ekonomisinde Kadının Rolü* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

- Kaçar, Ö. (2007). *Toplumsal Cinsiyet Ve Kadının Konumu: Türkiye’de Yakın Zamanlardaki Değişimi Anlamak* (Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Kamilçelebi, H. (2012). Davranışsal İktisadın Neoklasik İktisat Fayda Teorilerine Eleştirisi Ve Davranışsal İktisatta Fayda-Mutluluk İlişkisi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 55-65.
- Kangallı, S. (2010). *Dinamik Logit Modeli İle İmkb’de İşlem Gören İmalat Sektörü Hisse Senetlerinin Başarısının İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Karabaş, S. (2013). Tüketicilerin İthal Hayvansal Ürünler Karşısındaki Tutum ve Davranışlarının Logistik Regresyon Analizi ile Tahmini, *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 15 (24), 59-64.
- Karabaş, S. ve Gürler, A. (2012). Organik Ürün Tercihinde Tüketici Davranışları Üzerine Etkili Faktörlerin Logit Regresyon Analizi ile Tahminlenmesi, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 130-156.
- Kaya, Z. (2011). *Türkiye’de Yoksulluk Analizi: Bir Probit Model Uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Kaypak, Ş. (2014). Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısından Kente Bakmak. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7 (1), 344-357.
- Keskin, H. D. Ve Turna, G. (2010). Ailelerin Devlet ya da Özel Okul Tercihlerinin Etkileyen Faktörler (Rize Örneği), *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (2), 411-421.
- Kır, İ. (2007). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: Ksü Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 307-328.
- Kızılgöl, Ö. (2012). Kişisel Kazançların Belirleyicileri: Türkiye Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (3), 373-384.

- Klavuz, M. (2002). Emeklilik Döneminde Çalışma, Boş Zaman ve Din Eğitimi, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi*, 11 (1), 71-86.
- Köybaşı, N. (2006). *Boş Zaman Sosyolojisi ve Boş Zamanları Değerlendirme Aracı Olarak Dinlence Turizmi ve Kültür Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kurt, S. (2011). *Davranışsal Ekonomi Yaklaşımlarının Tüketici Karar Verme Tarzları ile Açıklanması Ve Bir Uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Küçüksile, E. (2004). *Optimal Portföy Oluşturmaya Davranışsal Bir Yaklaşım* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Maden, D. (2011). *Toplumsal Cinsiyet Yaklaşımında Kadının Görülmeyen Emegi: Ordu Üniversitesi Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Ordu Üniversitesi, Ordu.
- Metin, A. (2011). Kimliğin Toplumsal İnşası ve Geleneksel Kadın Kimliğinin Aktarımı, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (1), 74-92.
- Neyse, L. (2011). *Davranışsal İktisat Çerçevesinde Güven Kavramı* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Oğuz, E. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı, *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28 (2), 123-139.
- Ökmen, A., Erdemir, İ. ve Tekin, H. (2009). Beden Eğitimi, Resim ve Müzik Seçmeli Dersi Alan Öğrencilerin Toplumsallaşma Düzeylerinin Karşılaştırılması, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (21), 1-6.
- Ökten, Ş. (2009). Toplumsal Cinsiyet Ve İktidar: Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Toplumsal Cinsiyet Düzeni, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2 (8), 302-312.

- Özçatal, E. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamının Katılımı, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 21-39.
- Özdamar, K. (1999a). *Paket Programlar İle İstatiksel Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özdamar, K. (1999b). *SPSS ile Biyoistatistik*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özer, H. (2004). *Dummy Variable Econometrics Models*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özkalp, E. (1998). *Sosyolojiye Giriş*, Eskişehir: Bilimsel Çalışmaları Vakfı Yayınları: no:140.
- Özkan, R. (2011). Toplumsal Yapı, Değerler ve Eğitim İlişkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 333-334.
- Sağır, A. (2013). Gün Algısı ve Sosyalleşme: Safranbolu Örneğinde ‘‘Gün’’ Sosyolojisi Denemesi, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (5), 477-496.
- Sayın, Ö. (1994). *Sosyolojiye Giriş*, İzmir: Neşa Ofset Yayıncılık.
- Sevil, T. (2012). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Sezal, İ. (2003). *Sosyolojiye Giriş*, Ankara: Martı Kitap ve Yayınevi.
- Stock, J. ve Watson, M. (2011). *Ekonometriye Giriş*, (B. Saraçoğlu çev). Ankara: Elif Yayınevi.
- Sungur, Z. (2013). *Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*, Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Şak, N. (2013). *Hane Halklarının Konut Tercihinin Belirlenmesinde Logit Modelleri: Mixed Logit Modeli Yaklaşımı* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Şeniğne, B. (2011). *Rasyonalite Kavramına Deneysel ve Davranışsal İktisat Bağlamında Yeni Bir Bakış Açısı: ‘‘Nöroiktisat’’*(Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Şensoy, N. ve Karadağ, A. (2012). Sosyal Etkileşimin Komşuluk Düzeyinde Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma: Ankara Toki Atakent Sitesi Örneği, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2 (6), 279-289.
- Tekin, N. (2009). *Ev Kadınları Ve Çalışan Kadınlar Arasında Siyasal Davranış Farklılıkları: Isparta Örnek Olay Araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Tel, M. (2007). *Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği. (Doktora Tezi)*. Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Tezcan, M. (1976). Boş Zaman Eğitimi Ve Eğitim Politikamız, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9 (1), 403-414.
- Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Tezcan, M. (1995). *Kültürel Antropoloji Giriş*, Ankara: Maya Akademi Yayınları.
- Tezcan, M. (1997). *Boş Zamanlar Sosyolojisi*, Ankara: Doğan Matbaası
- Tezcan, M. (2000). *Türk Ailesi Antropolojisi*, Ankara, İmge Kitapevi.
- Türkkahraman, M. (2009). Teorik ve Fonksiyonel Açından Toplumsal Kurumlar ve Kurumlararası İlişkiler, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14 (2), 25-46.
- Ural, A. Ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS Veri Analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yazıcıoğlu, M. (2010). *Boş Zaman Yönetimi ve Rekreatif Faaliyetler: Memur Emeklilerinin Rekreatif Faaliyetlerinin Analizine İlişkin Bir Uygulama* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

EKLER

EK-1: Kadınların Gün Faaliyetlerine Katılımının Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz (Afyonkarahisar Örneği) Yönelik Anket Formu

Sayın Katılımcı

Bu anket formu, “Kadınların Gün Faaliyetlerine Katılımının Belirleyicileri Üzerine Bir Analiz (Afyonkarahisar Örneği)” konulu yüksek lisans tezi için hazırlanmıştır. Vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel amaçlara uygun olarak değerlendirilecek ve gizli tutulacaktır. Araştırmanın başarıya ulaşması her soruyu içtenlikle yanıtlamanıza bağlıdır. Anket formunu doldurmayı kabul ettiğiniz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY

*Afyon Kocatepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü*

Esra ALBAYRAK

*Afyon Kocatepe Üniversitesi
Yüksek Lisans Öğrencisi*

A.1. Görüşülen Kişi ve Ailesi ile İlgili Bilgiler

1. Gün faaliyetlerine katılıyor musunuz?	Evet () Hayır ()
2. Yaşınız
3. Mesleğiniz
4. Eğitiminiz
5. Medeni durumunuz
6. Şuanda çalışıyor musunuz?	Evet () Hayır ()
7. Evde çalışan kişi sayısı
8. Ailenin aylık geliri
9. Evde bulunan çocuk sayısı
10. Kaç gün faaliyetine katılıyorsunuz?
11. Ne kadar sıklıkla güne katılıyorsunuz?	Haftada bir () On beşgünde bir () Ayda bir ()Diğer ()

A.2. Gün Faaliyetleri ile ilgili Bilgiler

1. Gün faaliyetlerini ; a) akrabalarım ile b) komşularım ile c) iş arkadaşlarımla d) diğerleri(.....) ile yapıyorum.
2. Ne tür gün faaliyeti yapıyorsunuz? a) dolar b) euro c) TL d) diğer (.....)
3. İkramları ; a) evde hazırlıyorum b) dışardan alıyorum
4. Gün faaliyetlerini nerde yapıyorsunuz ? a) evde b) kafede c) iş yerinde d) diğer (.....)

A.3. Gün Faaliyetleri Hakkındaki Düşünceler

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1.Gün faaliyetlerine katılmamla sosyal çevrem genişlemiştir.	1	2	3	4	5
2.Gün faaliyetlerine aileme katkı sağlamak için katılıyorum.	1	2	3	4	5
3.Gün faaliyetlerine boş vaktimi değerlendirmek için katılıyorum.	1	2	3	4	5
4.Gün faaliyetlerinde elde ettiğim geliri tasarrufa dönüştürüyorum.	1	2	3	4	5
5.Eşim gün faaliyetlerine katılmamı desteklemektedir.	1	2	3	4	5
6.Gün faaliyetlerindeki ikramlar önemli bir maliyet oluşturmaktadır.	1	2	3	4	5
7.Gün faaliyetlerinde arkadaşlarımı seçerken yaş ortalamasına dikkat	1	2	3	4	5
8.Gün faaliyetlerine katılmam evdeki işlerin aksamasına neden	1	2	3	4	5
9.Gün faaliyetlerinde gösteriş ön plana çıkmaktadır.	1	2	3	4	5
10.Gün faaliyetlerine katılmanın faydalı olduğuna inanıyorum.	1	2	3	4	5

Lütfen varsa görüş ve önerilerinizi ve eklemek istediğiniz hususları aşağıda belirtiniz.

.....

.....

.....

**ANKETİMİZİ CEVAPLAYARAK
ARAŞTIRMAMIZA KATKIDA BULUNDUĞUNUZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.**